

Congregació de Senyores
sota la Invocació de la
Puríssima Sang de
Nostre Senyor Jesucrist
i de la Mare de Déu de la

Soledat

CONGREGACIÓ DE SENYORES
SOTA LA INVOCACIÓ DE LA PURÍSSIMA SANG
DE NOSTRE SENYOR JESUCRIST
I DE LA MARE DE DéU DE LA SOLEDAT

SETMANA SANTA 2012

- **Edita**

Congregació de Senyores
sota la Invocació de la Puríssima
Sang de Nostre Senyor Jesucrist
i de la Mare de Déu de la Soledat
c/ Natzaret, 1 - 43003 Tarragona

- **Número 11**

Setmana Santa
de l'1 al 8 de abril de 2012

- **Equip de Redacció**

Direcció
M. Antònia Blanco Segura
Coordinació
Dolors Fontana Milà
M. Teresa Potau Mas
Claustre Sevil Dasca
Rosó Teixell Cácharo

- **Correctora de textos**

Arantxa Tévar Beunza

- **Fotografies**

Albert Nel-lo	pàg. 29, 35, 46, 47, 58, 94, 104, 112, 121, 122, 127, 129
Carles Mallol	pàg. 10, 25, 28, 29, 40, 47, 87, 122, 127
Merce Mallol	pàg. 39, 47, 81, 112, 121, 122, 142
Elvira Ferrando	pàg. 12, 22, 71, 72, 73, 101
Àngels Ferrando	pàg. 33
Ferví	pàg. 4, 27, 28, 30, 32, 35, 36, 38, 39, 40, 43, 44, 55, 112, 113, 121, 122, 127
M. Antònia Blanco	pàg. 30, 31, 32, 37, 112, 121
Alejandro Arola	pàg. 6, 41, 112, 121, 122
Ruth Marqués	pàg. 16, 34, 45, 122
Sandra Simó	pàg. 28
Dolors Fontana	pàg. 42
Carles Baches	pàg. 45
Josep M. Solé	pàg. 57

- **Tiratge:** 1.600 exemplars

- **Impressió i maquetació:**

Sugrañes Editors SL
Pol. industrial Francolí, parc. 15
43006 Tarragona

- **Dipòsit legal:** T-514/2011

La Junta Directiva no es fa responsable
dels continguts dels escrits.

Sumari

Setmana Santa 2012... amb esperança	5
Jaume Pujol Balcells	
Salutació	7
Josep Fèlix Ballesteros Casanova	
Patrimoni col·lectiu.....	9
Josep Poblet i Tous	
Salutació	11
Jordi Sierra Viu	
Un cop més, Setmana Santa	13
Joaquim Nin i Borreda	
Salutació	15
Josep Andreu i Figueras	
La celebració d'un sentiment.....	17
Frederic Adan Domènech	
Salutació	19
Joaquim Julià Panadés	
Les arrels cristianes de Tarragona i les associacions de Setmana Santa.....	20
Miquel Barbarà i Anglès	
Encoratjar-vos a participar-hi	23
Maria Dolores Nolla Tapia	
Memòria 2012	25
M. Antònia Blanco Segura	
Banda i Portants del pas de la Mare de Déu de la Soledat	46
Joan Salvadó Monterubio	
Presentació opuscle de la Soledat.....	48
Antoni Vives Sendra	
Quan vaig estar malalt i em vas venir a veure...	58
Sílvia M. Sancho i Roca	
Liturgia y piedad popular en torno al Santo Triduo Pascual	60
Mn. Dr. Juan Miguel Ferrer	
Poema: Soledat.....	72
Àngels Ferrando i Gómez	
Mare de Déu de la Soledat, ajudeu-nos	73
M. Rosa Robert	
Las cofradías y hermandades penitenciales en el tercer milenio	74
Mn. Manuel Sánchez Monge	
Poema: María	94
Pilar Peña Lafuente	
Pensaments que s'escoln més enllà de la fe i els sentiments	95
Josep M. Sabaté i Bosch	
Dues pintures amb sant Felip Neri i sant Francesc de Paula	102
Sofia Mata de la Cruz	
L'himne "Stabat Mater"	104
Lluís M. Moncunill Cirac	
"Crucifixus etiam pro nobis" (IV). La crucifixió en un capitell del Claustre de la Catedral de Tarragona	109
Joan Menchon Bes	
Programa d'actes 2012	113
Junta Directiva.....	117
Llista congregants i aspirants	118
Congregants difuntes	129
Butlleta d'inscripció	143

Setmana Santa 2012... AMB ESPERANÇA

† Jaume Pujol Balcells, arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Benvolguts confrares i tots en Jesucrist, nostre Senyor, mort i ressuscitat,
Ens acostem, un any més, a la celebració més important de l'any per als cristians, tant des del

punt de vista litúrgic com espiritual. La Setmana Santa és, amb totes les lletres, la nostra setmana gran, la que condensa, dóna sentit i resumeix d'alguna manera tot el nostre itinerari vital durant la resta de l'any. No podem pas oblidar que l'eucaristia dominical no és sinó el record i actualització d'aquella única eucaristia que Jesús va celebrar amb els seus deixebles el vespre del Dijous Sant i que va arribar a la seva culminació amb l'albada del Diumenge de Pasqua, quan els deixebles van trobar el sepulcre buit, amb què Jesucrist va portar a terme la redempció de la humanitat. De tot això, la nostra Setmana Santa n'és el memorial i les nostres processons, el seu aspecte més plàstic i artístic.

Hi ha dues maneres de celebrar la Setmana Santa: amb esperança o sense. Com la va viure Jesucrist? De la manera més humana possible: amb el dolor, l'abandó, la solitud, l'agonia i la mort. Però amb esperança, que és molt diferent de la resignació: Ell no es va resignar a la seva sort, sinó que esperava l'acompliment de la voluntat de Déu. Jesús sabia el que havia de passar i es va preparar amb la pregària, una pregària intensa que el va portar a passar moltes nits en vetlla pregant en una muntanya... o a l'hort de les Oliveres. Jesús no es va resistir a tot allò que li venia a sobre: ho va acceptar plenament amb la certesa que tot això formava part de la voluntat de Déu envers ell i envers la humanitat. En aquesta fe, amarada d'amor pel Pare que l'havia enviat i pels homes que Ell volia salvar, es va oferir com un anyell mansuet, tot esperant l'acompliment de les promeses de Déu.

Tots sabem que Déu vol la nostra salvació: això requereix la nostra acceptació per la fe i la nostra adhesió per l'esperança, tot això amarat de caritat. Però recordeu que el projecte salvador de Déu va portar Jesús a la creu. Recordeu sant Fructuós, sant Auguri i sant Eulogi. Recordeu sant Pau, recordeu santa Tecla. És que Déu no ens estima? Tot al contrari, nosaltres l'anomenem pare i tenim l'experiència que Déu és de veritat el nostre Pare i que ens estima. L'itinerari de la Setmana Santa és el camí que haurà de reproduir-se en tot cristià que vulgui sincerament arribar fins a Déu, un camí que porta de la mort a la vida, un camí de descendiment, d'humilitat, que humànament sembla que acaba amb el fracàs i que ens porta a deixar de ser nosaltres mateixos per esdevenir fills en el Fill. Si volem fer la voluntat de Déu, hem de deixar de fer la nostra voluntat.

En contemplar pels nostres carrers el rostre sofrint de Jesús, hem de saber reconèixer el rostre sofrint de molts germans nostres que esperen la nostra solidaritat i compassió. També us demano fe ferma: el sant pare Benet XVI ha convocat per al dia 11 d'octubre l'inici de l'Any de la Fe, que ens ha de portar a una maduració serena però molt seriosa de la nostra fe i de la nostra vida. També us demano esperança: saber esperar en la certesa que Déu no ens deixa mai abandonats.

Us desitjo una molt bona i santa Pasqua. Rebeu, amb tot el meu afecte, la meva benedicció.

Tarragona contempla els segles i el pas del temps amb un tarannà majestàtic, comparable a d'altres ciutats mítiques de la història de la civilització. Però sense renunciar al futur i al progrés.

Tàrraco és molt més que el llegat dels nostres avantpassats: un fabulos patrimoni romà que hem d'administrar en nom de la humanitat.

Sense la gent d'avui, Tarragona no tindria el mateix bagatge ni es podrien mantenir les centenàries tradicions que fan possible esdeveniments –singulars i de prestigi– com la Setmana Santa.

Des de mitjan segle XIX, en què va ser fundada, la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la Mare de Déu de la Soledat forma part de la principal efemèride espiritual tarragonina i hi intervé activament; una manifestació religiosa i tradicional reconeguda a Catalunya i admirada a l'Estat espanyol i arreu del món.

La societat i els seus valors han canviat tant que, si els nostres besavis aixequessin el cap, no els reconeixerien. No obstant això, l'essència de la Setmana Santa perviu en l'esperit de la ciutat com una data preeminent dins del calendari tarragoní.

Aprofito l'avinentesa per agrair la tasca de les senyores de la Soledat i us encoratjo a seguir treballant amb orgull i dignitat per Tarragona.

Josep Félix Ballesteros
Alcalde de Tarragona

**POSEM
L'ACCENT EN
LA SETMANA SANTA**

Patrimoni COL·LECTIU

La Setmana Santa és temps de recolliment i introspecció, però és al carrer on se'ns presenta en tota la seva magnificència i plenitud. Les lluïdes processons per avingudes i places dels nostres pobles i ciutats irradien espiritualitat, tradició i història, al mateix temps que conviden a tothom a participar en una de les celebracions més solemnes de totes les que es duen a terme al nostre territori.

Al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre, la Setmana Santa adquireix una dimensió especial, atès el caràcter monumental –sovint corprendedor– que impregna bona part de les litúrgies que hi són associades. Potser és per això que aquest esdeveniment ha assolit oficialment categoria patrimonial en diversos indrets de les nostres comarques. I també deu ser per això que aquesta celebració gaudeix del reconeixement i de l'admiració de la ciutadania, sigui quin sigui el seu grau d'implicació.

La flama de la Setmana Santa continua encesa i ben viva a casa nostra, gràcies en bona part a la tasca constant i desinteressada de les confraries i d'altres associacions vinculades a aquesta tasca tan magna. És just reconèixer i agrair el paper clau de totes aquestes entitats en l'arrelament i en la promoció dels actes i les altres celebracions que conformen aquesta festivitat tan nostrada. Dispossem-nos a viure-la amb plenitud i respecte, cadascú des de les seves conviccions personals.

Josep Poblet i Tous
President de la Diputació de Tarragona

La Setmana Santa de Tarragona esdevé un dels referents més solemnes i fervorosos de la ciutat. La seva expressivitat cultural i religiosa atrau l'atenció de nombrosos ciutadans d'arreu de l'Estat que admiren el recolliment, l'elegància i l'excel·lent organització dels actes que es duen a terme durant aquests dies.

Per fer-la possible any rere any, és indispensable la participació de la Congregació de Senyores de la Mare de Déu de la Soledat. Aquest 2012 fa cinquanta-cinc anys que dues-centes dones van integrar-se a la processó del Dissabte Sant arran del decret de la Sagrada Congregació de Ritus, en què s'establia una major implicació dels fidels als actes litúrgics. Les dones tarragonines van respondre a aquella petició de les autoritats eclesiàstiques i des de llavors constitueixen una de les associacions més reconegudes i importants de la nostra Setmana Santa.

Cal remarcar la importància que continua tenint l'assistència a la processó de la Mare de Déu de la Soledat. La ciutat de Tarragona, “primicera, que us dreçava noble Seu...”, com diuen els Goigs, compta amb nombroses representacions culturals que aconsegueixen situar-la com a centre determinant per entendre la història del nostre país. La Setmana Santa tarragonina constitueix un dels nostres punts d'interès religiós, artístic i social més destacats. Els seus components propis són celebrats per molts de nosaltres i aconsegueixen la participació ben fidel i massiva de gran part de la ciutadania. La Congregació de Senyores de la Mare de Déu de la Soledat n'és un dels màxims exponents. Per això us transmeto, mitjançant aquestes paraules de salutació, tot el reconeixement i admiració tant personal com institucional.

Jordi Sierra Viu

Subdelegat del Govern a Tarragona

Un cop més, SETMANA SANTA

Puntual un cop més segons el seu calendari arriba la Setmana Santa. Durant uns dies, molts tarragonins i tarragonines canvia- ran la seva feina o lleure habituals i dedicaran unes hores, poques o moltes, cadascú segons les seves possibilitats, a tot un reguitzell d'actes al voltant de la Setmana Santa, com ara aquest mateix opuscle. Una activitat que culmina, des d'aquest punt de vista, en la processó del Sant Enterrament.

Aquesta dimensió més ciutadana, més civil, de la Setmana Santa, que no és gens incompatible, al contrari, amb la dimensió estric- tament religiosa, ens demostra l'arrelament de la celebració i el seu caràcter popular. Més enllà de la gran quantitat de gent que veiem passar a la processó, hi ha també moltes hores d'esforç i de dedicació invisibles.

Aquesta Congregació té devoció de la Mare de Déu de la Soledat. Potser aquesta dedicació de tanta gent, en tantes feines, serveix per acompañar i per confortar la Mare Déu en aquest passatge de la passió. Que ens serveixi també a tothom per demostrar-nos que, si anem plegats, si col·laborem i ens aboquem a una tasca comuna, som capaços d'assolir grans fites.

La Setmana Santa és una època de recolliment i de passió, però també de resurrecció i d'alegria. Que la nostra feina comuna ens porti també a la resurrecció i a l'alegria col·lectives.

Joaquim Nin i Borreda
Delegat del Govern de la Generalitat a Tarragona

SETMANA SANTA 2012

Port de Tarragona

L'arribada de la Setmana Santa, enguany a la primeria d'abril, omplirà els carrers de Tarragona d'una espiritualitat que ens ajuda a reflexionar. Una vegada més som referent, punt de trobada i cruïlla d'una munió de sentiments i emocions que, plegats, constitueixen les essències i els valors més importants de la nostra setmana gran. Places i carrers s'omplen de gent per acompañar amb sentiment i cerimònia un acte que ens recorda un sacrifici d'immensa generositat humana i de gran profunditat religiosa.

En el cas de l'apreciada i estimada Congregació de Senyores de la Mare de Déu de la Soletat, la seva fidelitat, entrega i respecte cap a la Setmana Santa enriqueix i il·lumina una celebració en què es barregen, de manera singular, els sentiments i els costums arrelats a la nostra ciutat. També voldria destacar el seu gran esforç participatiu i organitzatiu en la processó de la Soledat de Dissabte Sant. Sens dubte, la dignitat i la devoció amb què els membres d'aquesta Congregació porten la Mare de Déu enalteix cada processó.

Tot i que els diferents actes que conformen la Setmana Santa tenen un caràcter essencialment religiós, també s'hi fa palesa una important dimensió social i cívica. Tot plegat evidencia la capacitat que tenen les manifestacions religioses de cohesionar les comunitats que els donen suport, fet cabdal en moments com els actuals, quan cal actuar de forma conjunta a l'hora d'assumir reptes de futur.

És per això que vull encoratjar tots els membres de la Congregació de Senyores de la Mare de Déu de la Soletat a viure una Setmana Santa amb la màxima plenitud, en un preuat exercici de reflexió, solidaritat i ciutadania.

Josep Andreu i Figueras
President del Port de Tarragona

La celebració d'un SENTIMENT

Sovint hom voldria allunyar-se dels tòpics quan ha de parlar de la Setmana Santa. Els qui són crítics amb aquesta setmana de recolliment voldrien donar-li un significat exclusivament cultural, social i laic, un sentit que satisfés a tothom, amb independència de les seves creences. Aquestes veus accepten el suport de manifestacions populars, però les voldrien desprendre del seu contingut religiós, amb la pretensió que fossin més universals.

Però, si s'assolís aquest objectiu, això comportaria deixar buit de contingut el veritable misteri i esperit de la Setmana Santa, que sempre ha estat religiós. És per això que no resulta possible parlar només del vessant popular d'aquests esdeveniments, perquè sense aquesta riquesa religiosa totes les manifestacions d'aquesta setmana perdrien l'autèntic sentit.

Si el contingut de la Setmana Santa és sempre espiritual i la pervivència es defensa en criteris tradicionals –això que alguns anomenen tòpics– és perquè el seu sentit només és un i no en pot ser d'altre; una creença, una fe en una realitat intangible i miraculosa que no es pot ignorar ni s'ha de fer.

I aquesta és la realitat actual, que no es pot canviar ni cal fer-ho. Les ideologies polítiques no han de constituir cap excusa per modificar sentiments, eliminar creences ni reinventar gestos religiosos, vius i interioritzats; cadascú és lliure de creure o no, però els qui han decidit creure ho han de poder fer lliurement sense que les modernitats polítiques canviïn els seus arrelaments i les seves expressions.

I especialment a Tarragona, aquesta empremta religiosa ha imprès d'una manera molt profunda la realitat popular. Una majoria aclaparadora de persones l'han fet seva, la viuen, en gaudençia. És per això que des de les institucions també hem de donar-hi suport. No és una qüestió política, és una qüestió social i religiosa. I com que és una tradició que està bé, no cal ni canviar-la ni redescobrir-la; qui la vulgui fer seva que ho faci i la visqui intensament, com fem milers de tarragonins i tarragonines d'accord amb les nostres creences.

Frederic Adan Domènech
President del Consell Comarcal del Tarragonès

SETMANA SANTA
DE TARRAGONA

La imatge de la Soledat, de la qual teniu tanta cura i respecte, l'angoixa i el dolor d'una mare que ha vist que el seu fill agonitzava també manifesta el patiment i la tristesa pel fill mort.

En parlar de la Soledat de Maria, moltes vegades sorgeix la idea d'una dona abatuda i tancada en si mateixa. És una equívocació. Ella sap que Jesús ressuscitarà. Quan Jesús, agonitzant, parla amb Maria i Joan, diu a Maria: "Dona, aquí tens el teu fill." Maria, mare, aquí tens la teva Església. Jesús encarrega a Maria de vetllar per l'església que neix.

A més d'utilitzar paraules com dolor, tristesa, abandonament, nos-tàrgia..., etc. caldria utilitzar-ne, també, d'altres que ens ajudessin a entendre millor el que Maria va viure en aquells dies terribles: esperança, alegria, fe, Jesucrist ressuscitat, testimoni... maternitat!

Ella comparteix els dolors que el seu Fill continua patint en cada home, en cada dona. Ella ens accompanya. Ella és la darrera a la processó perquè tanca el dol, però és la primera d'anunciar-nos la nova vida, l'inici de l'esperança en un món nou.

Estem immersos en una societat i un temps en crisi. Això no és aliè a les confraries i a la nostra Setmana Santa. És un temps propici per aprofundir en les nostres conviccions cristianes, en les nostres arrels confrares. És un temps per recuperar els valors essencials que fan que les confraries siguin un veritable focus de religiositat popular.

És un temps de tornar a mirar Maria, en la seva Soledat, perquè sigui referent i guia de les nostres vides. I per a vosaltres, Congregació de Senyores sota la Invocació de la Mare de Déu de la Soledat, que l'accompanyeu pels carres de Tarragona, la congregant que us anima i us aconsella en tots els actes que feu per Ella, per la Congregació i per la Setmana Santa.

Que tingueu una bona Setmana Santa i millor Pasqua!

Joaquim Julià Panadés

President de l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa de Tarragona

Les arrels cristianes de Tarragona

I LES ASSOCIACIONS DE SETMANA SANTA

Miquel Barbarà i Anglès, delegat episcopal per a les Associacions de Setmana Santa de l'Arxidiòcesi, prefecte i president de la Sang de Tarragona, consiliari de l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa de Tarragona

Com a aportació a les publicacions d'aquesta Setmana Santa 2012, ofereixo el text que em van demanar els consiliaris de les associacions de Tarragona sobre aquest tema com a material per què cada confraria hi reflexionés.

1.1. Unes breus pinzellades de la nostra història

Sense les arrels cristianes, Tarragona no seria la mateixa. La història és molt llarga. Gairebé sempre ens parem en els romans, però encara que anem més enrere, ben segur que podem afirmar que el que ha marcat més la història i el tarannà de la nostra ciutat és el cristianisme, ben inculurat, certament, en el món romà.

Què n'hauria quedat de la cultura romana, del món romà, si l'Església no hagués entomat l'erència d'aquell món i no l'hagués continuat empapat i transformat pel cristianisme.

1.2. Sant Pau i sant Fructuós

Nosaltres estem convençuts que la primera predicació de l'Evangeli a les nostres terres la va fer el mateix sant Pau. En la carta als romans ell manifesta la seva intenció de venir a Hispània. I estem convençuts que aquest propòsit es va acomplir, almenys a Tàrraco. Certament el cristianisme no comença a la nostra ciutat al segle tercer, ja que en les Actes del martiri de sant Fructuós, bisbe, i els seus diaques Auguri i Eulogi, es manifesta una comunitat cristiana ben formada, ben estructurada i amb una projecció ciutadana molt clara, de manera que és ben vista fins i tot pels ciutadans pagans.

1.3. Tàrraco, capital i restauració

Quan cau l'Imperi romà l'estructura organitzativa de la societat la continua l'Església com a estructura seva. Tàrraco passarà de capital romana a capital eclesiàstica amb influència en la major part d'Hispània i el sud de l'actual França. Sense aquesta capitalitat eclesiàstica Tarragona no seria el que és. Les Cortes Soberanes ho van tenir en compte com un dels motius per acordar la capitalitat civil actual. Durant la invasió musulmana va naixent en la Catalunya Vella el que serà la Catalunya actual. I neix ben bé en el bressol de l'Església, amb l'aixopluc i l'ajut dels papes de Roma. Però no consideren que la reconquesta de Catalunya s'ha acabat fins que Tarragona no ha estat conquerida i ha recuperat la seva missió de metropolitana i primada. Ho tenien molt clar el bisbe de Vic, Sunifred de Lluçà; el papa Urbà II, amb la butlla de 1092 *Inter primas Hispaniarum urbes*; sant Oleguer, bisbe de Barcelona i arquebisbe de Tarragona, i molts dels qui van intervenir en aquells fets extraordinaris.

1.4. Durant la dinastia catalana

Durant el temps de la dinastia catalana, tan ben estudiat pel bisbe Torras i Bages en *La tradició catalana*, ben bé es pot parlar d'un temps, d'un país, d'una tradició de mútua unió i de mutu suport entre cristianisme i catalanitat. I Tarragona hi va jugar el seu paper cabdal.

1.5. Tàrraco metropolitana

Tarragona va renéixer amarada de cristianisme sota l'important paper de l'Església, que feia de metropolitana fins a les metropolitanes actuals de Burgos, Pamplona, Saragossa, València i, molt recentment, Barcelona.

2. Context històric i associacions de Setmana Santa de la ciutat

La vida, els costums i el tarannà dels tarragonins durant molts segles han estat influïts i configurats per la vida de l'Església catòlica. És en aquest context de segles que cal situar el naixement de les diferents associacions de Setmana Santa, amb els diversos noms de germandats, confraries, congregacions, etc.

3. Finalitats de totes les associacions de Setmana Santa i de cada una

En el naixement de la major part hi ha una barreja de contextos ciutadans i eclesiamentals, com el fet de néixer d'un gremi amb finalitats religioses. Hi ha les finalitats religioses i eclesiamentals, i també la necessitat de formació i d'ajuda mútua, d'autèntica caritat.

Arribats a aquest punt seria bo que cada associació tingués clar com i per què es va produir el seu naixement, per poder ser fidels al que en podem dir els carismes fundacionals, encara que naturalment s'hagin d'adaptar al context social i eclesiencial actuals.

Per treballar en cada associació:

3.1. Com complim les finalitats generals de totes les associacions de Setmana Santa?

3.2. Quines són les finalitats, objectius, motivacions, carismes, etc. propis de la nostra associació?

3.3. Com els adaptem i els complim en el moment actual?

4. Els misteris centrals: passió, mort i resurrecció de Nostre Senyor Jesucrist

La vida de l'Església que ha marcat la vida i el tarannà dels tarragonins, amb més o menys claredat i amb molta gràcia de Déu i també amb molts pecats dels homes, s'ha centrat en el seguiment de Jesucrist. I el seguiment de Jesucrist i la celebració dels seus misteris té com a centre la Passió, Mort i Resurrecció del nostre únic Salvador. I justament les associacions de Setmana Santa han ajudat a posar en relleu els misteris centrals de l'obra salvadora de Jesucrist.

Per tot això podem ben afirmar que les associacions de Setmana Santa han contribuït fortement a mantenir viva la centralitat de la Passió, Mort i Resurrecció de Jesucrist. Per això, també podem dir que han ajudat a mantenir vives les arrels cristianes de la nostra ciutat.

Ara cal que cada associació tingui clar on se situa en la celebració d'aquests misteris, de quina manera ho fa i com pot millorar la manera de fer-ho, intensificant també les finalitats d'espiritualitat, de formació i de caritat, d'ajuda mútua.

Per treballar en cada associació:

4.1. Com vivim i ajudem a viure el que és propi de la nostra associació dins els misteris centrals de Jesucrist?

4.2. Com podem millorar el que és propi de la associació dins els misteris centrals de Jesucrist?

4.3. Vivim l'associació com una associació religiosa i eclesiencial, amb una presència de testimoni a la societat, sense barrejar-ho amb la política de cap partit?

5. Mantinguem vives les arrels cristianes

Així continuarem mantenint vives i fructíferes les arrels cristianes de la nostra ciutat en bé de tothom a fi de transmetre-les a les generacions futures.

Encoratjar-vos a PARTICIPAR-HI

La proximitat de les festes religioses de la Setmana Santa fa que les congregants de la Soledat es disposin a celebrar-les amb solemnitat.

L'any passat vam preparar amb molta cura la nova peanya del misteri amb la imatge de la Mare de Déu, un fet llargament esperat. La benedicció feta per l'arquebisbe, Mons. Jaume Pujol i Balcells, va ser un acte íntim i devot, en un dia de soledat, en el qual van participar congregats, la Junta, la banda, els portants, etc.

Aquest estiu vam gaudir a la nostra seu de la visita de diferents grups de joves pelegrins de la Trobada Mundial de Joventut, al seu pas camí de Madrid, durant la qual un dels actes va ser veure la Passió de Jesucrist per mitjà de diferents misteris d'algunes confraries de Setmana Santa. Fou molt impactant i alhora gratificant la sorpresa i l'interès que ens ocasionaren amb la seva visita.

Però ja en aquest any 2012, amb aquest escrit vull encoratjar-vos a participar en els actes que organitzem i agrair-vos la vostra incondicional estima cap a la nostra Congregació.

Que la Mare de Déu ens accompanyi aquests dies i tot l'any.

Maria Dolores Nolla Tapias
Priora de la Congregació de la Mare de Déu de la Soledat

Demarcació de Tarragona

Ntra. Sra del Claustre, s/n 1r

43003 TARRAGONA

Tel. 977 23 80 12 - 977 25 26 46 - Fax 977 23 80 06

e-mail: tarraco@eic.es

www.enginyerstarragona.com

Memòria anual

M. Antònia Blanco Segura

La memòria anual de la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la Mare de Déu de la Soledat s'obre amb l'activitat oficial de l'entitat, que es va començar el dia 31 de març amb la missa oficiada a l'església de la Trinitat, ja que la de Natzaret encara estava en obres, en sufragi de totes les congregants traspassades durant l'any. A les 18.30 h se celebrà Junta General Ordinària, d'acord amb els Estatuts. Hi eren presents el president, Mn. Miquel Barbarà; la priora, Sra. M. Dolores Nolla; la Junta Directiva de la Congregació, i un nombre important de congregants.

Després de donar la benvinguda als assistents, es va llegir i aprovar l'acta de la sessió anterior. També es van presentar i aprovar la memòria d'activitats i l'estat de comptes corresponents a l'any 2010, que va exposar a l'assemblea la tresorera de la Congregació, Sra. Montserrat Gabriel. Tot seguit es va passar al torn obert de paraules, amb preguntes i intervencions de les assistents. A continuació es va presentar la proposta d'aprovació del pressupost ordinari previst per a l'exercici del 2011.

La Junta de la Congregació de la Soledat s'ha reunit diverses vegades en sessió de treball durant l'any. També s'han reunit en diferents sessions els membres que formen la Comissió Mixta de la Congregació de la Puríssima Sang, composta per Mn. Miquel Barbarà, les representants de la Junta de Senyores de la Mare de Déu de la Soledat, les Sres. Nolla, Gabriel i Potau, i els representants de la Junta de la Reial i Venerable Congregació de Sang, per tractar els temes comuns que afecten totes dues congregacions.

Com cada any, les senyores Dolors Fontana i Joana Carrasco, que formen part de la Junta Directiva, han assistit a les reunions mensuals que convoca l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa. Col·laboren amb el protocol de tots els actes i amb el concurs de dibuix i narrativa de diferents col·legis de Tarragona.

El 9 de març va començar la Quaresma amb una missa a la Santa Església Catedral durant la qual es va imposar la cendra als assistents a aquest piadós acte.

El 14 de març es van organitzar unes predicacions de Quaresma amb el tema “Protagonistes de la nova evangelització”, a càrrec de Mons. Jaume Pujol i Balcells, arquebisbe de Tarragona, metropolità i primat.

El dilluns 21 de març, una nova predicació de Quaresma: “La proposta de vida cristiana segons sant Pau”, a càrrec de P. Agustí Borrell, OCD, P. provincial dels pares carmelites i biblista.

També el dilluns 28 de març, conferència de Quaresma: “El cristià, testimoni en el nostre món”, a càrrec de Mons. Carles Soler Perdigó, bisbe emèrit de Girona. Aquestes predicacions van tenir lloc a la parròquia de Sant Francesc d'Assís.

Els assajos dels portants del pas i de la banda de timbals van començar molt aviat. Des d'aquest apartat els volem donar les gràcies a tots i totes, per la dedicació i l'esforç que representa reunir-se per assajar, i en especial cal agrair el coratge del Sr. Joan Salvadó, capità del grup.

El 12 de març de 2011, tercer dissabte de Quaresma, vam assistir com a membres de l’Agrupació d’Associacions de Setmana Santa a les XIX Visions, que comptaven amb la participació de l’entitat convidada, l’Archicofradía de la Santíssima Vera Cruz, d’Osca, invitada pel la Il·lustre Confraria de Sant Magí, màrtir, de Barcelona. El Sr. José Luis Gómez Mairal, portaveu de la l’Archicofradía de la Vera Cruz, va oferir una interessant exposició sobre les particularitats de la Setmana Santa d’Osca i va destacar la història de la seva associació i dels passos. En especial va ressaltar els de l’escultor Felipe Coscolla Ribagorza, autor de l’antic pas de Nostre Pare Jesús de la Passió de Tarragona, que es va cremar.

El divendres 25 de març es va dur a terme la conferència quaresmal “El triduo sacro, entre la liturgia y la piedad popular”, a càrrec de Mons. Juan Miguel Ferrer Grenesche, sotsecretari de la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagaments, organitzada per la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang i de la Mare de Déu de la Soledat i per la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist. Aquest acte va tenir lloc a l’església de la comunitat claretiana (Sant Agustí).

El dissabte 26 de març, després de l’èxit d’altres edicions, vam presenciar el primer acte multitudinari de la Setmana Santa tarragonina, la IV Trobada Estatal de Bandes de Setmana Santa, organitzada per l’Agrupació d’Associacions de Setmana Santa i el Gremi de Marejants. Hi van participar les bandes següents: Banda del Sant Sopar del Gremi de Marejants de Tarragona, Asociación de Tambores y Bombos de la Oración en el Huerto de Terol, Banda de la Real Cofradía de San Pedro de Yecla (Múrcia), Banda de Tambors i Dolçaines dels Natzarens de la Passió de Tortosa, Banda de la Cofradía de San Pedro de Yecla. Els 380 participants van desfilar des del Palau de Congressos fins a la plaça de les Cols, on cada banda va oferir una brillant actuació.

El 2 d'abril al migdia va tenir lloc a la plaça del Rei la benedicció de la nova peanya del pas de la Mare de Déu de la Soledat. Vam comptar amb la insigne presència de l'arquebisbe, que la va beneir, i també la del Sr. Josep Fèlix Ballesteros, alcalde de Tarragona, que va venir acompanyat de la seva esposa, així com de moltes autoritaries eclesiàstiques i civils de la ciutat.

Van actuar com a il·lustres padrins el matrimoni format pel Sr. Albert Vallvé Navarro i la Sra. Dolors Fontana Milà. Van acompanyar-los en aquest acte els seus néts, Marc i Joan.

Per a la Junta Directiva va ser un acte molt emotiu; teníem molt d'interès des de feia molts anys per poder canviar la peanya, ja que l'anterior estava molt malmenada. També hem de reconèixer la tasca portada a terme pels nostres portants i la banda, que no van escatimar esforços perquè tot sortí bé i, com sempre, van estar a l'altura de les circumstàncies per tal que la Mare de Déu lluï més encara.

La nova peanya va ser realitzada pel taller de fusteria i policromia Artemartínez, d'Horchilla (Guadalajara), localitat on es va desplaçar tota la Junta Directiva a principis del mes de gener de 2011, per encomanar aquesta meravellosa peça d'orfebreria.

El cost de la peanya va ser de 22.254,25 euros i les falalles del pas van costar 4.448,70 euros, més la fusteria de l'adequació de la peanya, 479 euros, i el transport des d'Horche dels canelobres (perquè vam aprofitar els vells), 200,60 euros. Així, doncs, l'import total va ser de 27.382,55 euros. Cal agrair les diferents donacions de les Sres. Conchita Oribe, Asunció Murtra, Mònica Martí i Rosa Bigorra. També cal donar les gràcies al col·lectiu dels portants i la banda i a les diferents entitats que hi van col·laborar: Diputació, Ajuntament de Tarragona, Agrupació d'Associacions de Setmana Santa de la ciutat, el Port i Catalunya Caixa a través del programa Tu Ajudes. També a totes les persones, clients de Catalunya Caixa, que van votar perquè sortíssim nominades, i sobretot al Sr. Xavier Bas, director de la Fundació de l'entitat bancària, per tota l'ajuda que ens va proporcionar.

Des d'aquestes ratlles hem de donar les gràcies a la Sra. Anna Mateu, per la seva estimada col·laboració a dirigir el Cor Jove de l'Schola Cantorum dels Amics de la Catedral, que va fer ressaltar encara més l'acte de presentació de la nova peanya.

Tampoc volem obviar la sempre desinteressada cooperació del Sr. Albert Nel·lo, que ens va proporcionar la fotografia amb la qual la impremta Sugrañes va editar l'estampa commemorativa de l'acte, obsequi dels Srs. Vallvé-Fontana.

Ens van acompanyar en l'acte de la benedicció de la nova peanya tres senyores que presideixen diferents confraries de la ciutat: la Sra. Elvira Ferrando, de la Germandat de l'Ecce-Homo; la Sra. Eulàlia Veà, de la Reial Germandat de Jesús de Nazarè, i la Sra. M. Victòria Arbeloa, del Venerat Cos de Jesucrist en el Descendiment de la Creu. També hi era present la Sra. M. José Cañellas, esposa del president de l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa. Agraïm a totes elles la seva presència.

El 7 d'abril, a les 20.30 hores, el prestigiós advocat tarragoní Sr. Antoni Vives Sendra, pretor del Senat de l'Ajuntament de Tarragona, va presentar l'opuscle

de Setmana Santa de la Congregació de la Soledat a l'església de Natzaret. En va fer una presentació magistral, basada en el paper de la dona al llarg la història i en l'Evangeli i, sobretot, va destacar la feina de totes les mares i, evidentment, també la de la Mare de Déu. Va ser molt emocionant el record que va dedicar a la seva mare, que fou durant molts anys congregator de la Soledat: la Sra. Anna Sandra Orozco.

Aquest acte s'inicià amb unes paraules de la priora de la Congregació, Sra. M. Dolores Nolla. La presidència de l'acte, juntament amb ella i amb el nostre president, Mn. Miquel Barbarà, estava formada per l'alcalde de Tarragona, Sr. Josep Fèlix Ballesteros. També hi van ser presents el Sr. Albert Vallvé, vicepresident de la Diputació, i el Sr. Joaquim Julià, president de l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa.

Entre altres persones, també hi van assistir Mn. Josep Queraltó; el Sr. Pau Pérez, primer tinent d'alcalde, i els consellers Sr. Xavier Tarrés, Sr. Antonio Rodríguez, Sr. Alejandro Fernández, Sra. Judith Heras, Sr. José Luis Martín, i el Sr. Josep M. Fortuny, subperfecte de la Reial i Venerable Congregació de la Sang, a més de presidents i membres de les junes d'altres confraries i nombrós públic.

En finalitzar l'acte es va entregar al Sr. Vives una reproducció de la imatge de la Mare de Déu i un escut petit per a la solapa amb la insígnia de l'entitat.

A continuació es va retre l'homenatge al Sr. Joan Salvadó, que ha estat el capatàs del pas i de la banda per agrair el seu interès i dedicació amb la Congregació de la Mare de Déu de la Soledat. Sempre ha actuat amb responsabilitat i garantia d'èxit en tots els actes que es porten a terme. Se'l mereix amb escreix.

Des d'aquest apartat de la memòria, donem explícitament les gràcies al Sr. Alejandro Arola, que va cedir generosament a la Congregació la magnífica fotografia que va il·lustrar la portada de la revista de l'any passat, així com al Sr. Albert Nel·lo, per la gran

qualitat de la imatge de la contraportada del mateix opuscle. Mereixen també una menció molt especial la Sra. Elvira Ferrando, els Srs. Carles i Marta Mallol i el Sr. Josep Ferré (Fervi), que aporten assíduament esplèndides fotografies que il·lustren el nostre opuscle.

El 14 d'abril les senyores que formen part de la Junta Directiva van reunir-se per engalanar la imatge de la Mare de Déu, per tal que pogués ser admirada, com cada any, a la seu del Col·legi d'Enginyers Industrials de Tarragona (Casa del Degà), situada al carrer de les Escrivanyes Velles. No cal dir la gratitud que tenim cap al Col·legi, i en especial al president, Sr. Lluís Maestre, per la seva benvolença i consideració en oferir l'esplèndida seu col·legial dels enginyers per mostrar el misteri de la Mare de Déu de la Soledat durant tota la Setmana Santa. Comptem per a aquesta finalitat amb tota mena d'ajudes tècniques i humanes que contribueixen a assolir que una gran quantitat de persones visitin la Mare de Déu i d'aquesta manera fer palesa l'admiració de qui veu la imatge engalanada i a punt de sortir en processó el Divendres Sant. El fet de tenir exposada la imatge de la Soledat al Col·legi ens converteix en pioneres en l'exposició permanent dels passos de les diferents confraries que té lloc a Tarragona durant els dies sants, ja que gràcies a la col·laboració d'aquest col·lectiu professional aquest serà l'onzeny any que exposem la Mare de Déu a la seva seu col·legial.

La Junta Directiva, en representació de l'entitat, participà de forma activa en la intensa activitat que envolta els actes de la Setmana Santa. Com cada any, una representació de la Junta va assistir a diversos actes (presentació d'opuscles, concerts, viacrucis, conferències, etc.), organitzats per les diferents congregacions, germandats i gremis de la ciutat. La Junta Directiva té la voluntat d'assistir-hi per l'agermanament que existeix entre totes les confraries, alhora que ens donem suport respectiu per viure conjuntament l'espiritualitat retrobada en els dies sants.

El divendres de Dolor, 15 d'abril, vam anar a la localitat de Bellpuig, convidades per la congregant Sra. Carme Duch, nadiua d'aquesta vila lleidatana, per conèixer i participar en la processó que s'hi organitza. La festa està declarada d'interès comarcal. S'inicià amb la solemne missa a l'interior de l'església parroquial de Sant Nicolau (segle XVI) i després va seguir una magna processó, organitzada per la Congregació dels Dolors, que amb gran solemnitat desfi-

la per la vila. Commou sobretot veure els penitents que caminen d'esquena acompanyats d'un familiar o amic i emociona la impressionant devoció amb què els vilatans acompanyen la Mare de Déu durant dues hores. Hi participen sis passos de notable valor històric: el del Nazarè, la Verge Dolorosa, la Pietat, el Calvari, Getsemaní i el Trobament, acompanyats dels congregants, els penitents, els capellanets i les blanques, el clergat, els priors i les priores i les discretes, les autoritats municipals i la banda, tots encapçalats pels històrics Armats de Bellpuig i l'Àngel. Presidí la processó el bisbe de Solsona, monsenyor Xavier Novell. Aquesta processó penitencial dels Dolors és molt popular perquè compta amb la participació de gairebé 2.000 veïns del municipi i centenars de devots d'arreu de les comarques de Lleida i d'altres indrets de Catalunya.

El 17 d'abril, Diumenge de Rams, membres de la Junta participàrem en la solemne benedicció de palmes i rams, que va tenir lloc al carrer de les Coques i va ser oficiada per l'Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Pujol Balcells, arquebisbe de Tarragona, metropolità i primat, i pel Capítol de la Catedral, així com en la solemne missa pontifical concelebrada a l'altar major.

La Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist va ser l'encarregada d'entregar el ciri pasqual durant l'Ofertori de la Missa, en nom de l'Àgrupació d'Associacions de Setmana Santa.

Tot seguit vam assistir a la lectura del pregó de la Setmana Santa tarragonina 2011, que es va fer al Saló de Plens de l'Ajuntament, a càrec de l'il-lustre i estimat periodista, tarragoní fidel, Sr. Enric Pujol Cayuelas, el qual confessà tenir un fort lligam amb la Setmana Santa, ja que va ser presentador de tres Visions, dos llibres de l'Àgrupació i nou opuscles de diferents confraries de ciutat (entre les quals, la nostra), el guió i la locució del primer vídeo de la Setmana Santa i la retransmissió per Ràdio Tarragona de la processó del Sant Enterrament en dotze ocasions. El discurs va ser dividit en tres parts, en què quasi va teatralitzar les

últimes hores de Jesús en l'escenari d'una Tarragona romana on ell mateix n'era l'espectador. Aquest mateix diumenge de Rams les senyores Fontana, Teixell, Miró, Sevil i Potau, totes pertanyents a la Junta Directiva, van participar en el viacrucis processional pel recinte emmurallat i per la Part Alta de la ciutat, organitzat per la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist. Abans de retornar el Sant Crist de la Sang a l'església de Nazaret es va aturar a la Catedral, on és costum venerar la santa imatge, mentre canten l'"Stabat Mater" i després d'una breu predicació, tornar la imatge a l'església de Nazaret, situada a la plaça del Rei, entonant el cant del "Miserere".

El 18 d'abril, Dilluns Sant, vam ser presents a la missa crismal celebrada en el marc de la Catedral, presidida per l'Excm. i Rvd. Dr. Jaume Pujol Balcells, arquebisbe de Tarragona, i organitzada pel Capítol de la Catedral. Hi van assistir, a més de la priora, Sra. M. Dolores Nolla, diferents membres de la Junta.

Del diumenge 17 d'abril al dissabte 23 d'abril es va organitzar la III Mostra del Patrimoni Artístic de la Setmana Santa Tarragonina en diversos indrets de la ciutat.

El 19 d'abril Tarragona Ràdio va entrevistar presidents de les diferents confraries de la ciutat; l'alcalde, Sr. Ballesteros, a més del cronista oficial de la ciutat, el Dr. Josep M. Sabaté. En representació de la priora hi va anar la secretària de l'entitat, la Sra. M. Antònia Blanco, per correspondre a la invitació de l'emissora de ràdio i a la convocatòria de l'Agrupació.

El Dimecres Sant, 20 d'abril, va sortir des de l'església de Sant Joan Baptista la processó del Dolor, organitzada per la Germandat de Nostre Pare Jesús de la Passió, i diverses senyores congregants i aspirants de la Mare de Déu de la Soledat van acompanyar el pas de la Flagel·lació, de la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist.

El 21 d'abril, Dijous Sant, a les 19 h, es va celebrar a l'església de Natzaret el Solemne Ofici del Sant Sopar del Senyor, amb assistència de nombrós públic i de les junes de totes dues congregacions, la Soledat i la Sang. Se celebrà la missa del Sopar del Senyor en un acte durant el qual es renten els peus, en record del que va fer Jesús amb els apòstols. Posteriorment els Armats, com ja és costum, van fer els torns de guàrdia d'honor al Monument del Santíssim Sagratament.

El 22 d'abril, Divendres Sant, a les 6.15 h, sortí el viacrucis processional, encapçalat per la Creu dels Penitents. Acompanyàrem el Sant Crist de la Sang fins a la Santa Església Catedral, on es fa el sermó de la Bufetada i posteriorment s'inicià el viacrucis, que presidí l'arquebisbe. Hi van assistir les Sres. Fontana, Sevil, Teixell, Miró, Potau i Blanco.

Al migdia es va celebrar a l'església de Natzaret la solemne acció litúrgia pròpia del Divendres Sant, que consisteix en el cant de la passió i l'oració solemne de l'església, l'adoració de la Creu i la comunió. Les Sres. Nolla i Fontana hi eren presents.

Com sempre, el Sr. Joan Salvadó, juntament amb altres portants, van ser tot el Divendres Sant a la seu del Col·legi d'Enginyers Industrials fins a l'hora de la recollida dels misteris, acompanyant la Mare de Déu i preparant-se per a la processó.

Malauradament aquest any no poguérem baixar el pas amb la solemnitat que es mereix, a causa de la pluja. Vam rebre la trucada del Sr. Josep M. Fortuny, subprefecte de la Reial i Venerable Congregació de la Sang, responsable de l'organització, que va coordinar des del telèfon mòbil i el correu electrònic totes les confraries. Primer de tot va recomanar que de moment no sortissin, perquè els misteris no patassin les inclemències del temps. Més tard, els responsables de les diferents confraries que estaven ubicades a la carpa de la plaça Verdaguer, com que va millorar el temps, van decidir començar a pujar els passos i la Soledat també va sortir del Col·legi d'Enginyers en un moment en què la pluja va disminuir d'intensitat. En arribar a la plaça del Rei, la van entrar a l'església de Natzaret, a sotpluig.

En un primer moment es va pensar que no es podria celebrar la processó del Sant Enterrament, però seguint les previsions d'un radar meteorològic que augurava una millora del temps, el començament se'n va ajornar tres quarts d'hora. Passat aquest temps van començar a desfilar totes les confraries, germandats i gremis. L'assistència processional va ser en total de 2.900

persones. Pel que fa a la Congregació de la Soledat, hi van desfilar un total de 318 membres, 212 atxes entre aspirants i congregants, més 9 arrengleradores, 35 portants, 43 membres de la banda i 19 persones entre les quals figuraven banderers, cordonistes i presidències formades pels membres de la Junta Directiva. Cal sumar-hi les aspirants que van anar acompanyant el Sant Crist.

El penó el portaven les aspirants Alba Gómez, Paula Calderón i Alba Cortés.

La bandera d'aspirants la portà la congregant Sra. Anna Mateu Morello, acompanyada de les seves joves, les Sres. Maica Franqueza Roca i Marina Oviedo Núñez.

La presidència de la confraria que acompanyava la bandera d'aspirants estava formada per les Sres. Montserrat Gabriel, Teresa Potau, Isabel Miró i M. Antònia Blanco.

La bandera principal de la Congregació de la Mare de Déu de la Soledat era portada per la Sra. Helen Artigau Cots, que va ser durant molts anys membre de la Junta Directiva, acompañada per les seves filles, Natàlia i Beatriz Solé Artigau. Hi donaven llum la Sra. Mercedes Vallvé i Montse Amigó.

La presidència de la Congregació estava formada per la vicepriora, la Sra. M. Dolors Fontana, i les Sres. Assumpció Marsal, Rosó Teixell, Joana Carrasco i Gemma Brunet.

Cal destacar la important tasca que fan les arrengleradores de la nostra Confraria, ja que duen a terme una feina molt feixuga i extremadament cansada. Ens causa una gran satisfacció tenir aquestes persones excel·lents, a les quals agraiem molt l'esforç, la dedicació i l'estimació que ens demostren, tant les del Divendres com les de Dissabte Sant. Voldria anomenar-les, com a homenatge a una tasca desinteressada i alhora generosa envers la confraria: Teresa Aguinaga, Alejandra Arola, Ariadna Arola, Carla Aymar, Anna M. Castell, Mònica Huber, Teresa Rimbau, M. Mercè Gené, Bea Satué, capitanejades per Inés Solé. Cal destacar l'esforç de l'arrengleradora i congregant Inés Potau, que es desplaça expressament des de Ses Illes per col·laborar en el desenvolupament de la processó.

En aquesta síntesi de tots els actes que organitza i en els quals col·labora la nostra confraria, m'agradaria destacar la tasca portada a terme per tres senyores de la Junta Directiva que s'encarreguen d'organitzar internament el protocol de tots els dies sants. Es tracta d'una feina molt difícil i ingrata que saben conduir amb un gran sentit de la responsabilitat. Són les senyores Montse Amigó, Gemma Brunet i Montse Domènech, a qui donem les gràcies per la seva valuosa col·laboració.

El dia 23 d'abril, Dissabte Sant, diada de Sant Jordi, a les 18.30 h s'obrien les portes de l'església de Natzaret per donar sortida a la nostra processó de la Mare de Déu de la Soledat cap a la Catedral. Vam comptar amb la presència d'un gran nombre d'aspirants, congregants i senyores representants d'altres confraries, totes de rigorós vestit negre i mantellina. En arribar davant de la Catedral al pla de la Seu, resàrem la corona dolorosa.

Com que coincidia amb la diada de Sant Jordi, vam decidir, conjuntament amb la Sra. Madga Bernaús i el Sr. Antoni Garcia, guarnir el pas amb roses blanques, flor característica d'aquest dia tan especial. Com sempre, l'ornament va ser d'una gran qualitat, decorat amb un gust exquisit que va ressaltar la bellesa de la imatge de la Mare de Déu i el lluïment de la peanya.

No voldria oblidar-me de donar les gràcies, un any més, a la Sra. Budescà, ja que, com tots sabem, recull una important quantitat de donatius per poder comprar les flors del pas de la Soledat.

Va ser portadora de la bandera principal la Sra. Eulàlia Veà Miranda, presidenta de la Reial Germandat de Jesús de Natzarè, i les cordonistes van ser les Sres. Montserrat Pagés i Marta de la Cuadra, en representació de la germandat natzarena.

La bandera d'aspirants fou portada pel Sr. Jordi Romeu Moreno i les cordonistes que el van acompanyar, les Sres. Ana Reyes Borrallo i Adela González Cavero.

Com cada any, ens van acompanyar l'arquebisbe així com un bon nombre d'autoritats eclesiàstiques i civils, a més de presidents de diferents confraries. Cal agrair la presència la Sra. M. Creu Gómez, esposa de l'alcalde, que gustosament ens va acompanyar. La Coral Augusta va harmonitzar la cerimònia amb els seus cants.

Hem de destacar l'àmplia representació de senyores d'altres confraries i sobretot les nostres aspirants i congregants, que any rere any acompanyen la Mare de Déu en el seu dolor.

En arribar a la plaça del Rei es va cantar la "Salve Regina" i més tard la banda de tambors del pas, dirigida per Montse Salvadó, va fer una brillant demonstració dels seus coneixements capitanejant un toc d'homenatge a la Santa Mare, com a acatament i homenatge a Ella i com a cloenda de la processó a l'entrada de l'església de Natzaret.

Dissabte Sant a la nit membres de la Junta Directiva van assistir a la Santa Església Catedral a la Vella Pasqual, celebrada per l'Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Pujol Balcells, arquebisbe de Tarragona, i organitzada pel Capítol de la Catedral, acte culminant de la Setmana Santa. En acabar van felicitar-li la Pasqua. El diumenge 24 d'abril a les 11 h també van assistir a la S.E. Catedral Metropolitana i Primada a l'ofici de la Pasqua, en què l'arquebisbe imparteix la benedicció papal, per comunicar-nos que Crist ha ressuscitat i l'al·leluia pasqual ressona al temple.

El 5 de juny la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist va convidar les Senyores de la Soledat a la celebració de la diada de l'entitat. Primer es va celebrar la santa missa, presidida pel M.I. Prefecte, monsenyor Miquel Barbarà, i concelebrada pel prior i els vocals eclesiàstics de la Congregació. Posteriorment es va fer un dinar de germanor.

El 26 de juny es va celebrar la festivitat de Corpus Christi. Diferents membres de la Junta van assistir a la celebració de l'Eucaristia, a la Catedral, presidida per Jaume Pujol, acte organitzat pel Capítol de la Catedral. A continuació van participar en la processó pels carrers del nucli antic de la ciutat. Portaven la bandera principal la Sra. Dolors Fontana, i com a cordonistes, les Sres. Montse Domènec i M. Antònia Blanco, acompanyades de congregants fidells.

El 16 de juny, en el marc del Palau de Congressos de la ciutat, vam rebre l'ajut que ens va concedir la Fundació Catalunya Caixa, dintre del programa Tu Ajudes.

Amb aquest darrer acte la Junta Directiva vam donar per finalitzades les activitats, i vam quedar citades per després de l'estiu.

El 28 de juny la nostra banda va participar en l'acte institucional en record dels herois de 1811, en commemoració del bicentenari del setge de la guerra del Francès. Es tractava d'una desfilada popular amb timbals fins a les escales de la Catedral, on es van encendre centenars d'espelmes.

El dissabte 9 de juliol es va fer la trobada anual de germanor de confraries a la Llotja de Peix del Serrallo, organitzada per l'Associació del Pas de la Presa de Jesús de la Confraria de Pescadors, amb un èxit total de participació de membres de totes les congregacions i gremis de la ciutat. Hi queda palesa la cordialitat, alhora que aquest acte serveix per reforçar la interacció de totes les persones que formen part de la Setmana Santa de Tarragona. Hem de reconèixer el gran esforç que realitza el Sr. Josep Tules, Pitu Mosquits, que s'encarrega d'elaborar, amb els seus col·laboradors, un sopar tan multitudinari.

El dia de la Mare de Déu del Carme, el 16 de juliol, vam ser convidades pel Gremi de Marejants del barri del Serrallo a portar la bandera representativa de la seva entitat. Per a nosaltres va ser un acte molt emotiu. El barri del Serrallo celebra la tradicional processó marinera de la Mare de Déu del Carme (Stela Maris o Estrella de la Mar), a qui els mariners demanen protecció davant els perills del mar. Vam començar la processó en terra ferma i després vam seguir per la mar amb la imatge de la Mare de Déu del Carme col·locada en un vaixell. La barca engalanada de Pepet Guerrero va portar la imatge mar endins, fins al final de l'escullera. Estava acompañada per una comitiva formada per tota mena d'embarcacions que segueixen amb les sirenes el passeig de la Mare de Déu quan es fa a la mar i s'inicia la processó per l'aigua.

Els veïns del barri del Serrallo, la gran majoria mariners, passegen la seva protectora, que és portada a pes pels homes de la mar. En sortir de l'església els Xiquets del Serrallo aixequen un pilar i els portadors van descalços i vestits amb la roba de festa tradicional. Al final del trajecte, quan la Mare de Déu torna a la parròquia de Sant Pere Apòstol, els mariners l'entren de genolls, pujant les escales amb la imatge carretejada a les espalles, amb un fervor digne d'esmentar per l'emoció intensa del moment.

Durant el trajecte en la mar, els castellers va bastir un altre pilar dins d'una barca (l'únic pilar que s'aixeca dins d'un vaixell).

Volem expressar un agraïment molt emocionat al president Gremi de Marejants, el Sr. Jordi Mallol, per l'honor que ens va concedir. La bandera va ser portada per les senyores M. Antònia Blanco, Gemma Brunet i Claustre Sevil.

El 14 d'agost, amb motiu la Jornada Mundial de la Joventut, l'Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, va celebrar l'Eucaristia d'enviament dels joves acollits a l'Arxidiòcesi a la Tarraco Arena Plaça, concelebrada pels rectors de la Diòcesi. Aquests joves van anar a Madrid per trobar-se amb el sant pare, Benet XVI. El dia anterior, dissabte, ens van visitar centenars de joves a la nostra seu de la casa de la Sang, a la plaça del Rei, on teníem engalanada la Mare de Déu. Molts d'ells, encuriosits, ens preguntaven diferents qüestions a les quals vam contestar amb molt de gust per resoldre els seus dubtes. També vam rebre la visita de congregants i aspirants de la Mare de Déu de la Soledat, entre les quals la de la nova aspirant de la Soledat, Clàudia Castanera Micó, amb els seus pares i avis.

En l'acte que es va celebrar a la Tarraco Arena Plaça la imatge Mare de Déu del Claustre, pèligrina de les famílies de Tarragona, va fer la seva primera aparició pública davant dels 8.000 joves i va ser benedicta per l'arquebisbe.

El 25 d'agost la nostra banda va ser convidada a la diada anual del Gremi de Marejants, on després d'una desfilada pels diferents carrers dels Serrallo va interpretar un repertori dels seus tocs.

Amb motiu de les festes del Pilar, el dia d'octubre la banda també va ser convidada pel Centro Cultural de Aragón de Tarragona a actuar en el marc del Palau de Congressos.

El 25 de novembre es van lliurar els Premis de la Fidelitat que organitza l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa de Tarragona i distingeixen persones que treballen per la Setmana Santa tarragonina. La nostra Congregació, reunida en Junta, va decidir atorgar per unanimitat el guardó per la seva tasca fidel a la Sra. Arantxa Tévar Beunza, correctora de la nostra revista. Cada any ens rep amb un somriure i comença a treballar.

El Dr. Sabaté i Bosch, cronista oficial de l'AASST, va glossar amb aquestes paraules la nostra homenatjada:

“No sabeu que a l'estadi tots els corredors es llancen a la cursa, però només un s'emporta el premi? Correu bé per poder-vos-el endur! L'atleta s'absté de moltes coses per guanyar-se una corona que es marceix, mentre que nosaltres n'hem de guanyar una que mai no es marcirà. Així, doncs, jo corro, però no sense una meta; combató donant cops de puny, però no pas a l'aire. Tracto amb duresa el meu cos i el tinc dominat, no fos cas que, després de proclamar la victòria dels altres, quedés desqualificat jo mateix.”

De ben segur que més d'un haurà intuït o reconegut aquest paràgraf, no pas com original del qui escriu aquesta col·laboració, sinó com a pertanyent a la primera carta del apòstol sant Pau als Corintis (9, 24-27). Si he volgut aprofitar-me de l'al·legoria paulina ha estat no sols perquè de la seva mà ens va arribar el cristianisme a les nostres terres, sinó també perquè el 2011 Tarragona ha estat nomenada seu dels Jocs Esportius del Mediterrani per a l'any 2017, a més de la notícia d'un corredor, una mena de passadís ferroviari, per a l'any dos mil no sé quants.

I he volgut servir-me d'aquell mateix símil paulí, establint un determinat paralelisme a l'hora d'aixecar aquest podi de les medalles a la fidelitat a la Setmana Santa tarragonina al qual puja-rem com a guanyadors catorze atletes, esportistes corredors dels nostres dies sants que responen al model exemplar exposat per l'autor de les epístoles.

El món de l'esport professional exigeix una dedicació plena des de petits i sovint l'educació formativa pel que fa a la cultura en pateix les conseqüències. No és estrany que els esportistes no destaquen per la seva facilitat de paraula o d'escriptura i per això sovint necessiten un tracte especial en aquests aspectes. El domini de la llengua catalana no és el seu fort ni a l'hora de parlar-la ni a l'hora d'escriure-la.

Molts de nosaltres, sense ser esportistes d'elit, per uns altres motius que ara no vénen al cas, també hem patit les mancances a l'hora d'escriure amb la que ha estat la nostra llengua nadiua, cosa que, sortosament, ja no pateixen les joves generacions que ens vénen empenyent al darrere.

I és per tot això que les senyores de la Soledat han volgut recompensar enguany amb el seu guardó a la fidelitat a la Setmana Santa una personeta que ha sabut suprir aquelles mancances lingüístiques procurant que els opuscles de la nostra congregació no sortissin de la impremta i veiessin la llum amb les naturals errades pròpies dels col·laboradors, i ha deixat els seus articles com si els hagués corregit el mateix mestre Fabra o qualsevol dels il·lustres doctors de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans.

Aquesta persona és la jove Arantxa Tévar Beunza, nascuda a Reus l'any 1968, però establet a Tarragona des de fa 16 anys per art i gràcia del seu marit, el bon amic i fidel setmanasanter Joan Menchón, que li va descobrir la nostra Setmana Santa a partir de la seva vinculació amb el pas del Sant Sepulcre del Gremi de Pagesos; ambdós plegats —marit i muller— s'han vist recompensats amb una parellota de fills, el Jaume, que ja té 11 anys, i la Núria que el segueix amb 9 anys, tots dos socis del Gremi i també, com el seu pare, vinculats al pas del Sant Sepulcre.

Com a dona treballadora i reivindicativa treballa al Servei Lingüístic de la URV, feina per a la qual es preparà en la nostra seu universitària quan encara no era aquesta Universitat Rovira i Virgili d'avui, i que l'ha posat en contacte amb una companya molt vinculada a la Soledat —la Maria Antonia Blanco—, raó per la qual des de fa deu anys —els mateixos de l'edició d'aquests opuscles— ha estar la seva fidel, anònima i desinteressada correctora. Combinant la sensibilitat femenina de l'entitat i la feina ben feta, des de la foscor d'unes bambolines —o potser hauríem de dir des de la banqueta, com una mena de fisioterapeuta de la llengua— ha aconseguit que aquestes publicacions s'editin sense faltes i que no sols la Setmana Santa de Tarragona guanyi en perfecció sinó que, més d'un cop, fins i tot els col·laboradors literaris ens sentim afavorits amb el seu polit i acurat treball, motius pels quals la priora de la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i la Santíssima Verge de la Soledat, Maria Dolores Nolla Tapias, li féu a mans el guardó que testimonia la seva entrega i fidelitat a la Setmana Santa de Tarragona en el solemne acte que tingué lloc al saló de sessions del nostre Ajuntament el divendres 25 de novembre de 2011. Enhorabona i per molts anys!

El 4 de gener de 2012 la Sang va organitzar la recepció dels patges del Ses Majestats els Reis Mags d'Orient, per recollir les cartes de les nenes i els nens d'ambdues congregacions (la Congregació de la Mare de Déu de la Soledat i la Congregació de la Reial i Venerable Congregació de la Sang de Nostre Senyor Jesucrist). Tot seguit es va organitzar una xocolatada que es va convertir en un èxit total de participació familiar amb el protagonisme indisputable dels més petits.

De l'1 al 30 de març, en el marc de les celebracions del centenari de la coronació canònica de la Mare de Déu del Claustre, s'ha exposat al Museu Bíblic Tarragonense una mostra commemorativa amb el títol: "Theotokos: La Mare de Déu del Claustre de Tarragona". Cal assenyalar que Theotokos vol dir "Mare de Déu". Fou proclamada d'aquesta manera en el Concili d'Efes l'any 431.

Volem tenir un record per a les famílies de totes les congregants tan estimades que han mort aquest darrer any. Desitgem que hagin trobat en els braços de la benaurada Mare de Déu de la Soledat el repòs etern i demanem una pregària per totes. Com Jesús diu: "Jo sóc la resurrecció i la vida. Qui creu en mi, encara que mori, viurà" (Jn 11,25).

Recordem amb especial estima la Sra. Pilar Peña Lafuente, que va traspassar a la casa del Pare al començament del mes de febrer. La Sra. Peña va ser una incondicional col·laboradora de la nostra revista, ja que ens feia arribar cada any una poesia, escrita a mà amb una gran devoció, que ens la dedicava amb paraules molt emotives per a la Congregació. La trobarem a faltar.

Finalment, un any més reconeixem l'intens treball i la dedicació a les persones que escriuen a la revista, a les persones que hi aporten fotografies i a tots els anunciant que econòmicament i a pesar de patir una greu crisi continuen donant-nos el seu suport. Gràcies a aquest esforç fan possible que aquesta publicació es porti a terme. Moltíssimes gràcies.

Com sempre, la Junta Directiva està a disposició de tots els membres de la Congregació que ho desitgin per a qualsevol pregunta o dubte que tinguin, així com per a problemes que puguin sorgir.

Aquest any hem tingut 17 altes, entre congregants i aspirants, i 5 baixes per defunció.

Per concloure aquesta memòria, només em queda desitjar-vos una bona Pasqua a tothom i encoratjar-vos a participar en tots els actes que se celebren a les parròquies i a la Catedral Primada de Tarragona.

Banda i portants DE LA MARE DE DéU DE LA SOLEDAT

Banda: Carla Bria, Isa Mora, Mariona Campos, Natàlia Soronellas, Jordi Mallafré JR, Oriol Salvadó, Montse Mallafré, Marc Nadal, Adrià Olivé, Marc Englanc, Txema Solichero, Sara Rey, Ramon Batista, Jordi Aloma, Montse Blanch, Georgina Fortuny, Ruth Pons, Laura Mallafré, Edgar Sánchez, Josep Enric Bria, Hugo Mesalles, Vero Cantanedo, Andreu Salvadó, Clara Matas, Álvaro Andrés, Pili Gázquez, Neus Molina, Marina Molina, Yolanda Alabart, Neus Alabart, Cristina Osorio, Oleguer de los Ríos, Pol Masdeu, Guifré de los Ríos, Baldo Osorio, Aleix Olivé, Eduard García, Arnau García, Montse Salvadó i Joan Salvador. Absents: Oscar Martí, Núria Martí i Ferran Ventós.

Portants: Faustí García, Jordi Salvadó, M. Samuel Pastor, Gabriel Molina, Juanjo Alabart, Ismael Martínez, David García, Borja Sastre, Baldo Osorio, Xavier Pijuan, Jordi Mallafré, Jordi Olivé, Angel Alejandre, Antoni Pons, Joan Matas, Dídac García, Victor Martín, Albert Romeu, Manel García, Jordi Romeu, M.L. Castro V., Jose A. Sampietro, Juan C. Sánchez, Joan Salvadó V., Alfredo González, Josep Ll. Giménez, Pruden Moreno, Miquel A. Alabart, Joan Salvadó M., Ricardo Corbacho, Antonio Márquez, Joan Fortuny. Absents: Francesc Martí, M. L. Castro P., Luís González, Xavi Jove, Jaume Pijuan.

Amb motiu de la festa del Pilar, el dia 9 d'octubre la nostra banda fou invitada, pel Centre Cultural d'Aragó de Tarragona a fer un repertori dels seus tocs. Aquest acte va tenir lloc al Palau de Congressos de la nostra ciutat.

El dia 25 d'agost la nostra banda fou invitada a la diada anual del Gremi de Marejants on, després d'una cercavila pels diferents carrers del Serrallo, van realitzar un repertori dels seus tocs.

Presentació de l'opuscle Antoni Vives Sendra

Distingides autoritats, senyores i senyors, amigues, amics i familiars,

En aquest primaveral i radiant vespre de Quaresma, per mi és un honor i un motiu de satisfacció trobar-me en aquesta històrica església de Natzaret, entre tots vostès i amb la seva companyia. I sobretot ho és perquè m'han demanat que presenti el seu opuscle, justament avui, 7 d'abril, per als creients, junt amb el Nadal, un dels dies més importants de l'any. Segons els estudiosos, tal dia com avui de l'any 30 de la nostra era Jesús de Natzaret moria crucificat al Calvari. Per tant, si les matemàtiques no fallen, avui fa exactament 1981 anys de la mort de Jesús a la creu.

Abans d'iniciar la presentació, em permetran que, lluny de qualsevol protocol, aflori un sentiment de gratitud que brosta de la part més profunda del meu cor. En primer lloc, per agrair les amables paraules de presentació, que atribueixo més a l'afecte que als meus mèrits personals. Tot el que s'ha exposat es pot resumir dient que sóc, simplement, un advocat. I com que m'agraden molt les cites, en recordaré una que Cervantes va immortalitzar en el Quixot, que ve com anell al dit. Diu així:

“No atribueixis als teus mereixements els honors rebuts, sinó que dóna les gràcies al cel, que així ho disposa.”

Quin lloc millor, doncs, que aquesta església per donar gràcies de les moltes coses que hem rebut del cel?

En segon lloc, per agrair a tota la Junta Directiva de la Congregació, i molt especialment a la seva priora, l'estimada i admirada amiga Sra. Dolores Nolla Tapias, el regal que m'han fet en confiar-me la responsabilitat de presentar l'opuscle d'enguany.

Fa uns dies, en rebre'l, he comprovat que m'havia precedit en l'encàrrec el meu admirat mestre i amic Dr. Sabaté Bosch, cronista oficial de la ciutat i de la nostra Setmana Santa. Per tant, aproveitant que som a la Quaresma, em permetran que em confessi del gros pecat d'atrevidament que he comès, en gosar a seure en aquesta cadira per substituir-lo, amb l'agreujant de ser conscient de la meva manca de preparació per tocar l'excelsa partitura que és presentar l'opuscle de la Soledat.

Demano i espero rebre, per la seva benevolència, generosa disculpa, i sobretot que en el moment de jutjar-me apreciïn l'atenuant molt qualificat de parentiu, ja que tinc un lligam familiar amb la Congregació. En efecte, la meva mare, Anna Sendra Orozco, que molts de vostès coneixien i que va morir al mes d'agost de 2009, va ser una fidel i devota congregant, que participà al llarg de tota la seva llarga i intensa vida en els actes organitzats per la Congregació de la Soledat, sobretot en la processó del Dissabte Sant, que desfila des de l'any 1957.

Amb aquest record vull fer-li un petit homenatge, que faig extensiu a totes les congregants traspassades. Estic segur que avui totes s'han posat molt guapes i en companyia de la Verge, la Mare

de tots, estan assegudes en una de les magnífiques llotges que sempre he pensat que hi ha al cel, per contemplar l'espectacle d'aquesta presentació que han organitzat tots els seus fills i filles.

Els deia que el fet que et convidin a presentar un opuscle és un autèntic regal, que té moltes recompenses, entre altres, la de buscar espais de tranquil·litat i temps de silencis per reflexionar sobre el missatge que has de pronunciar, cosa que habitualment no fem, perquè portem una vida massa atrafegada.

Gaudint d'aquests espais de reflexió i temps de silenci, he pensat que els podia explicar moltes, moltíssimes coses, però hi ha hagut un pensament que ha dominat sobre la resta: la soledat de la Verge i de la dona en les desfilades processionals del Divendres i Dissabte Sant de Tarragona, qüestió que sempre m'ha impactat des de la meva infantesa. Potser és deformació professional, però em pregunto què fan en ple segle XXI les senyores de la Soledat de Tarragona desfilant soles a les processons de Divendres i Dissabte Sant. És un privilegi? És una tradició? O, simplement, un costum?

Per contestar a la pregunta els demano que m'acompanyin en un viatge per la història i retrocedim tots plegats fins al segle I de la nostra era, per contemplar la situació de la dona en el temps de la infància i joventut de la Verge Maria, la Mare de Déu, que no era la idílica que ens descriuen les poesies, les nadales i els textos costumistes.

Judea, com en aquell temps tot el món oriental, era una societat patriarcal, en la qual l'home, en la seva condició de pare, espòs i fill, estava per damunt de la dona, que es considerava quasi una esclava. La dona jueva no tenia dret a la salvació pels seus propis mèrits. Només tenia esperança de salvar-se si es casava amb un jueu pietós. Les prostitutes no es podien salvar i les viudes, només si havien tingut un marit pietós. A les sinagogues només es portava el registre dels naixements dels homes, les dones no s'hi inscrivien.

Tracte en públic. Estava prohibit que un home parlés en públic amb una dona, també que la mirés i fins i tot la saludés. La dona havia de portar la cara coberta per no ser reconeguda.

Impuresa. Les dones eren considerades font d'impuresa durant el període menstrual i durant els cent vuitanta dies següents al naixement dels fills. No es podien acostar a ningú, ni als seus familiars, per por de contaminar-los, i vivien totalment aïllades.

Tenir fills era la clau per ser valorada als ulls de la societat. L'esterilitat era un estigma social. El deure de la dona era engendrar fills que portessin el nom del pare. Engendrar filles era mal vist.

Educació. La dona no podia assistir a la sinagoga per estudiar, ja que es considerava una pèrdua de temps. La seva formació es limitava a l'aprenentatge dels treballs domèstics.

Religió. Al temple no podien situar-se a prop del lloc santíssim. Hi havia un pati per a les dones, després del pati dels sacerdots i dels homes, quinze esgraons més avall, la qual cosa indicava l'estatus subordinat d'elles.

Deures. Atendre les necessitats de la casa, cuinar, rentar, cosir, criar els fills i cuidar el marit, fer-li el llit, rentar-li la cara, les mans i els peus. Era pràcticament una esclava.

Testimoni. La dona no podia declarar com a testimoni, ja que era mentidera per naturalesa. Només se li acceptava la declaració en casos excepcionals i sempre que fos ratificada per tres homes.

Hi ha dos fets significatius del grau de dependència de la dona respecte al seu marit:

1. La poligàmia estava permesa. L'esposa havia d'acceptar una o diverses concubines.
2. El divorci era un privilegi de l'home, que el podia demanar per qüestions tan frívolles com que es cremés el sopar o li agradés més una altra dona.

Resumint, les dones estaven privades d'autonomia personal. Eren el sector més marginal de la societat. Una de les divuit benedicions que els jueus resaven cada matí deia:

“Beneït siguis, oh Déu meu, perquè no m’has criat pagà ni m’has fet dona ni ignorant.”

En aquest ambient va viure i crèixer Jesús, el fill de Déu. Aquesta és la condició de la dona que Jesús va trobar en la seva família i en el seu entorn, i també la que tenia la seva Mare com a dona d'aquell temps.

Tot i amb això, l'actitud de Jesús respecte a la dona és totalment diferent: jo la qualificaria –com tota la seva actuació– d'autèntic revolucionari i militant feminista, ja que va obrir perspectives d'igualtat i dignitat per a la dona desconegudes fins aquell moment i que, malauradament, han trigat molts anys a ser compreses i posades en pràctica pels homes. Certament que Jesús no va fer cap declaració explícita en contra del sistema que sotmetia la dona a un estatus subordinat. Ara bé, el seu missatge va ser molt eloqüent. En cap dels seus fets, sermons i paràboles trobarem res denigrant per a la dona, qüestió que podríem comprovar fàcilment entre els seus contemporanis.

En els Evangelis, malgrat que van ser escrits per homes, amb un llenguatge i una perspectiva totalment masculina (ningú ha deixat escrit què sentien les dones en veure Jesús), i malgrat que durant dos mil anys han estat interpretats per homes, hi trobem molts passatges en què es fa un cant a la igualtat i dignitat de la dona. Sense ser un estudiós dels textos sagrats, n'he comptat més de vint. Estiguin tranquil·ls: no els els explicaré tots, ja que ens hi estaríem fins demà. Deixin-me que els recordi els que més m'han impactat, que són aquells en què Jesús aixeca la veu i proclama un missatge alliberador per a la dona.

1. Indissolubilitat del matrimoni. Jesús proclama la indissolubilitat del matrimoni i, per tant, deroga la llei de Moisès, que permet el divorci com a privilegi exclusiu del marit.

N'estic segur que quan Jesús diu “el que Déu uneix al cel, no ho separa l'home a la Terra” pensava a evitar el desemparament i la tremenda marginació en què quedava la dona quan era rebutjada pel marit.

2. Quan anuncia el celibat voluntari tant per a l'home com per a la dona, com a alternativa a la via única del matrimoni. La maternitat ja no és el fi suprem de la dona, com la paternitat no ho és per a l'home. Jesús diu: “Feliços els qui escolten la paraula de Deu i la compleixen.” La dona es pot salvar per ella mateixa, ja no necessita un marit virtuós.

3. Jesús convida les dones a ser les seves deixebles, acció que trenca totes les normes rabíniques, que eximien la dona d'aprendre la Torà i els prohibien que estiguessin associades a un rabí.

4. Jesús accepta l'hospitalitat i l'amistat de la dona, a la qual ensenya. És sobradament coneguda l'amistat de Jesús amb Marta i Maria i el seu germà Llàtzer. Hi ha un passatge a l'Evangeli que encara avui podríem aplicar a moltes situacions quotidianes de les nostres llars. Jesús arriba amb tots els deixebles a casa de Marta i Maria. Marta, la germana gran, es posa a arreglar les coses i a preparar el sopar, mentre que Maria s'asseu amb els deixebles a escoltar Jesús. Lògicament, Marta renya Maria i li demana que l'ajudi. Jesús intervé i diu a Marta: “Marta, et preocunes de moltes coses i en tenim necessitat de poques. Maria ha triat la part bona que ningú li traurà.”

4. Doble moralitat. La valenta reacció de Jesús contra el criteri de doble moralitat que en la societat jueva s'utilitza per jutjar l'home i la dona. Recordin que quan porten davant de Jesús la dona adultera per lapidar-la, Jesús la defensa i pregunta on és l'home. La llei levítica estableix que havien de ser jutjats tots dos. Jesús no suporta aquesta hipocresia masclista i, recordin, diu: “Aquell qui estigué net de pecat que tiri la primera pedra.” La lapidació, lamentablement, encara avui la veiem als telenotícies; és dels actes més cruels, ja que s'enterra la dona deixant-li el cap fora. Les primeres pedres que li llancen, fins que perd el coneixement, són les més cruels. Els acusadors marxen avergonyits. Ells són els responsables dels adulteris. Haurien de ser condemnats.

La conclusió de Jesús em commou, perquè es dirigeix amb tendresa a la dona, que està avergonyida i humiliada, i li pregunta: “Ningú t'ha condemnat?” La dona li contesta, espantada: “Ningú, Senyor”. Jesús li diu: “Tampoc jo et condemno. Marxa i no pequis més.”

5. Dona contaminada. Més sorprenent és el relat d'una dona tímida i avergonyida, que s'acosta a Jesús amb l'esperança de quedar curada, perquè fa més de dotze anys que té pèrdues de sang que la tenen en un estat permanent d'impuresa, la qual cosa l'obliga a allunyar-se de tothom. S'acosta a Jesús per darrere, amb timidesa, i el toca. Queda curada a l'acte. Jesús no té cap por de quedar-ne contaminat. Vol que tothom conegui la fe d'aquella dona i li diu: “Filla, la teva fe t'ha salvat. Marxa en pau i quedes curada de la teva malaltia.”

Però mirin, on realment les dones demostren la seva fortalesa, la seva valentia, la seva capacitat de patir i d'estimar és en el moment de la Passió de Jesús. En els moments de silenci, recolliment

i soledat que vostès m'han regalat en encomanar-me la presentació d'aquest opuscle, he tornat a repassar el viacrucis, el camí que va recórrer Jesús des del pretori, on es va dictar la iniqua sentència, fins al Calvari, uns cinc-cents metres de patiment i de dolor, antesala de la Crucifixió.

Vostès s'han adonat que els homes van desaparèixer de l'hort de Getsemaní i van deixar sol Jesús i que només vostès, les dones, en aquells moments éssers inferiors, propietat de l'home, van acompañar-lo per compartir el dolor, la solitud i el patiment?

Observin que a les catorze estacions del viacrucis no hi ha cap home que surti voluntàriament a ajudar Jesús, acompanyar-lo, encara que sigui amb la mirada, en aquells moments de dolor. Només Simó el Cirineu, que venia del camp amb els seus fills, a qui els soldats romans obliguen a ajudar Jesús a portar la creu. I també Joan, el primer deixeble, el més fidel, el predilecte. En canvi, les dones no el van deixar sol i el van acompanyar durant tot el camí.

En primera línia hi trobem la Verge Maria, la seva Mare, aquella que quan Jesús predicava restava humil i distant, estimant-lo en silenci, allunyada, discreta, amb aquella prudència que tenen totes les mares quan admiren els èxits i les activitats dels seus fills; és allí, al camí cap al Gòlgota, obrint-se pas amb valentia i decisió entre els botixins del seu Fill, acompanyada de Joan, el deixeble fidel i predilecte, el primer deixeble. Ara el seu Fill la necessita, està sol, patint, rabiant de dolor i de pena, i Ella, encara que sigui amb la mirada, li pot aportar aquell balsam de tendresa, de compassió, d'afecte, d'amor i de fe que només una mare pot donar.

El que sempre m'ha impressionat en l'admirable i preciós pas d'aquesta Congregació, representació dels moments de dolor que va patir la Verge per la mort del seu Fill, al marge de la bellesa

de la Mare de Déu, és el mocador que li penja de la mà, que no és per eixugar les llàgrimes pròpies, sinó les llàgrimes de dolor del seu Fill estimat i, per extensió, les de tots els seus fills, perquè tots som fills d’Ella.

En la sisena estació la Verònica eixuga el rostre de Jesús. De nou una dona, enmig de les turbes que insulten, escupen i peguen Jesús, mostrant una gran valentia, vencent qualsevol por, al mig d’una multitud moguda per l’odi, fa un acte d’amor. Quantes Veròniques hi ha desconegudes que lluiten diàriament per aconseguir un món millor.

En la vuitena estació Jesús consola les dones de Jerusalem. Un altre cop les dones, amb les seves llàgrimes, volen compartir amb Jesús el dolor. I Ell les consola i els diu: “No ploreu per mi, ploreu per vosaltres i els vostres fills.”

En la tretzena estació, quan Jesús mor a la creu, els testimonis que l’acompanyen en el seu patiment són dones, excepte Joan, el deixeble fidel i estimat: la Verge, la seva germana Maria de Cleofàs i Maria de Magdala, les dones de Jerusalem; plorant a distància, les altres Maries: Maria Salomé, que era la mare de Jaume i Josep i dona de Zebedeu, i Maria de Betània.

Els homes no hi eren, només hi eren vostès. Per què? Perquè vostès, senyores, entenen millor el patiment, l’amor i el dolor, i són més valentes. Vostès saben que l’amor i el dolor són inseparables. Vostès són més fortes perquè saben estimar més i millor.

Però Jesús fa un cant a la igualtat de la dona en el moment de la Resurrecció. Recordin que la dona en aquells temps no podia ser testimoni. Només s’admetia la seva declaració en situacions excepcionals, però avalada per tres homes. Jesús, inconformista i revolucionari, ho sap i se salta de nou la norma: s’apareix a una dona, Maria Magdalena, i després de consolar-la i abraçar-la amb tendresa, li demana que prediqui la seva Resurrecció a tot el món.

Després d’aquesta petita reflexió, crec que és fàcil entendre la solitud de la Verge i de les dones en la desfilada processional del nostre Divendres Sant. És fàcil d’entendre també per què la Verge i la dona han de desfilar soles a la processó del Dissabte Sant. Van guanyar aquest privilegi –que per cert durant segles els homes els hi han negat injustament– mostrant la seva valentia, la seva capacitat d’estimar i compartir el dolor, en el moment que Jesús més ho necessitava, el de la Crucifixió i Mort.

La seva solitud a la processó ens ha de recordar que fer realitat el missatge d’igualtat que Jesús va predicar ha costat quasi dos mil anys i ha estat un camí de lluita, de patiment, de sacrifici, d’entrega, de dolor, de renúncia i, sobretot, d’amor. Mirin: si el temps que la humanitat fa que és al món el reduíssim a vint-i-quatre hores, les dones fa vint-i-dos minuts que tenen drets i al nostre país, concretament, només fa deu minuts.

La seva solitud a la processó ens ha de permetre constatar que avui, l’any 2011 de la nostra era, en ple segle XXI, encara hi ha llocs al món en què la situació de la dona és la mateixa que quan va néixer Jesús i que el seu missatge encara no ha estat escoltat.

La seva solitud a la processó ha de ser el far que il·lumi el camí que han de seguir totes les dones del món per assolir el somni d'igualtat que va predicar Jesús, que només l'aconseguirem quan els homes perdem poder, la dona guanyi dignitat i tots junts ens posem a treballar per una societat més fraterna al servei dels més dèbils.

Abans d'entrar a complir l'encàrrec que m'han fet de presentar l'opuscle, em permetran que faci una petita parada en la meva intervenció, per saludar els amfítrions de la casa: Jesús de Nazaret, el qual, tal dia com avui, un 7 d'abril de l'any 30, va morir a la creu, des d'on va enviar un missatge d'amor, de sacrifici i entrega que mai hem volgut entendre, i la seva Mare i Mare de tots, la Verge de la Soledat.

Per l'ocasió, m'hauria agradat compondre una pregària i/o una poesia, però malauradament no estic dotat de les qualitats necessàries per fer-ho, i he preferit recordar una pregària que em va ensenyar la meva mare fa molts anys i que m'ha ajudat en moments difícils de la meva vida. La va compondre i viure Charles Foucault, noble militar francès, agnòstic, que es va convertir ja madur i es va retirar a predicar al Sàhara, on va morir assassinat l'any 1916, quan tenia 58 anys. El papa Benet XVI el va beatificar l'any 2005. Es titula "Oració de l'abandonament":

Pare, em poso a les teves mans.
Fes de mi el que vulguis.
Sigui el que sigui, et dono gràcies,
estic disposat a tot,
ho accepto tot
per tal que la teva voluntat
s'acompleixi en mi,
i en totes les teves criatures.
No desitjo res més, Pare.
No desitjo més. Et confio la meva ànima.
Te la dono, Déu meu,
amb tot l'amor de què sóc capaç.
Perquè per a mi estimar és donar-me,
lliurar-me a les teves mans sense mesura,
amb infinita confiança,
perquè tu ets el meu Pare.

Ara toca parlar de l'opuscle llibre que edita cada any la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la Mare de Déu de la Soledat, que enguany arriba al número 9 i és el motiu pel qual he estat convidat.

Està imprès per Sugranyes Editors, té quasi 130 pàgines, inclou 135 fotografies, de les quals són autors Albert Nel·lo, Carles Mallol, Elvira Ferrando, Fervi, M. Antònia Blanco i Alejandro Arola, i és obra d'un equip de redacció encapçalat per M. Antònia Blanco Segura i coordinat per Dolors Fontana, M. Assumpció Marsal, M. Teresa Potau, Claustre Sevil i Rosó Teixell.

A totes elles i a tots els qui han col·laborat per fer possible que avui el presentem, els felicito ben sincerament.

Després de l'índex que n'anuncia el contingut, l'opuscle s'obre amb la tradicional salutació de l'arquebisbe, monsenyor Jaume Pujol, que, sota el títol "Setmana Santa i família", fa un emotiu i sentit cant de la família, en el sentit més ampli, que va des de la seva missió fonamental com a generadora i acollidora de la vida, passant per tot el procés d'educació i socialització, fins al servei més dolorós i humà, com acollir en el seu si la malaltia i el declivi natural de la vida que s'encamina cap a la consumació.

Segueixen les tradicionals salutacions de l'alcalde, el president de la Diputació, la subdelegada del Govern, el delegat del Govern de la Generalitat, el president de l'Autoritat Portuària, el president de l'Agrupació, el president de la Confraria i la priora, tots amb el denominador comú de l'espiritualitat i la tradició de la Setmana Santa de Tarragona. Però em permetran que m'aturi en la salutació del president de la Congregació, monsenyor Miquel Barbarà, que porta com a títol "A propòsit d'uns poemes de Salvador Espriu", la lectura de la qual els recomano. Poques vegades en tan poques paraules es poden dir tantes coses i tan encertades.

Passem pàgina i ens trobem la memòria de l'any 2010, redactada per la secretària de la Congregació i directora de l'opuscle, la Sra. M. Antònia Blanco, que d'una manera àgil, fresca i molt facil de llegir ens explica la vida i els esdeveniments més importants de l'associació, trufat de moltes fotografies, en les quals apareixen tots els protagonistes.

El cap de portants, Joan Salvadó, en un sentit article, fa un darrer homenatge al portant Santiago Delgado Vallvé, mort justament ahir va fer un any, que des de l'olímpic any 1992 fins al 2008 va ser un dels portants que va passejar a la Verge de la Soledat pels carrers de Tarragona. Es completa aquest apartat amb la relació dels portants del misteri i dels membres de la banda, amb les corresponents fotos de grup.

La transcripció de la presentació de l'opuscle de l'any passat, a càrrec de l'admirat Dr. Sabaté Bosch, de la qual ja van poder gaudir en directe, omple les pàgines següents. Com diu la Sra. Blanco en la memòria anual, va ser una presentació brillant, molt culta i literària, exposada amb la humanitat, senzillesa i simpatia que caracteritzen el Dr. Sabaté, que va arrencar un gran aplaudiment del públic assistent.

A la part central de l'opuscle hi trobaran tretze col·laboracions, que, segons el seu contingut, les he classificat en tres grups per presentar-les:

Un primer grup d'estudi i investigació, on trobaran fins a cinc articles:

- Guillem Carabí Bescós, que fa un minuciós estudi sobre l'àngel penell que corona la Casa Bofarull, a la veïna població dels Pallaresos, projectat i construït per Josep M. Jujol, que està il·lustrat amb tres fotografies.
- Joan Menchon Bes, arqueòleg municipal, continua amb els seus estudis historicoartístics de les representacions iconogràfiques de l'escena de la Crucifixió, en aquest cas sobre la placa de marbre que hi ha damunt de la porta de Santa Tecla de la nostra Catedral.
- Josep M. Sabaté Bosch, per cinquena i última vegada, fa una traducció lliure al català d'un extens estudi sobre la devoció a la Verge de la Soledat, obra del consiliari de la Setmana Santa de Calahorra Fermín Labarga García, aquest any circumscribit al continent americà. L'article es completa amb una traducció lliure d'una poesia de José M. Pemán, que clou el treball de mossèn Labarga.
- Ana Ardanuy Fortuny fa un extens i detallat estudi de la història de la devoció de la Virgen de la Carrodilla, que té un santuari a la serra del mateix nom, al Prepirineu de la província d'Osca.
- Josep Ciurana Moncusí, com en altres ocasions, ens apropa el coneixement d'altres Setmanes Santes, en aquest cas a la processó de l'Encontro de Resurrecció de la Catedral de Palma i a la parròquia de Santa Eulàlia de la mateixa ciutat.

En el segon grup, que anomeno d'aportacions personals, hi ha també cinc articles:

- Gemma Brunet Las, "Viernes Santo era aquel día", nom de la cançó que cada Divendres Sant li cantava la tieta, que li va ensenyar moltes coses, però sobretot a estimar.
- M. Rosa Robert, "Preguem". Ens recorda la conveniència de viure la Setmana Santa amb fe i allunyats de la rutina, per poder rebre amb joia la Resurrecció del Senyor.
- Sílvia Sancho Roca, "Medicaments per a l'ànima". Original article sobre el prospecte o norma d'ús d'un medicament denominat "La creu de Crist".
- Megan McLaughlin, "An American in Tarragona". La nostra Setmana Santa vista per una nord-americana casada amb un tarragoní.
- Glòria Albacar i Sancho, "Adéu, Fred." Record homenatge a un cocker spaniel que durant molts anys va viure amb la família de l'autora.

En el tercer i darrer grup s'apleguen els articles destinats a les aportacions poètiques, amb les composicions següents:

- M. Dolors Cabré Domingo. Poema: "Mare de Déu de la Soledat". Magnífica composició lírica d'aquesta veterana poetessa, que té 89 anys i expressa i comparteix el dolor de la Verge, a la qual demana que ens faci a tots bons, "perquè quan Deu ens aculli tinguem un cor transparent".
- Pilar Peña Lafuente. Poema: "En soledad". Amb sensibilitat ens acosta a la solitud i als records de dolor de la Verge "y con ellos vas dejando Tu amor, tu vida y tu aliento".

Acaba la revista amb el programa d'actes de la Setmana Santa d'enguany, que es va encetar dissabte passat amb la benedicció de la nova peanya i clourà el 26 de juny amb l'assistència a la tradicional processó de Corpus Christi; la composició de l'actual Junta Directiva, que encapçalen el president, monsenyor Miquel Barbarà, i la priora, Sra. Dolores Nolla Tapias, junt amb els noms de les tretze senyores que formen la Directiva i la congregant núm. 1, la Sra. Montserrat Boronat Inglés.

S'hi inclou, finalment, una relació de l'actiu més important de l'associació: les congregants, que enguany sumen 1.255, junt amb una relació de les congregants traspassades al darrer any i una butlleta per facilitar les noves inscripcions.

Entro a la recta final d'aquesta presentació i ho faig, en primer lloc, amb una cita del 1953, l'any que jo vaig néixer. La meva mare sempre em deia que havia estat un any important, no pel meu naixement, sinó perquè es va acabar el racionament, es va signar el concordat amb la Santa Seu i el tractat amb els Estats Units, Tarragona va tornar a tenir cardenal, el Dr. Arriba y Castro; va sortir el primer Seat de la factoria de Martorell, es va coronar reina Isabel d'Anglaterra, i Di Stefano va fixar pel Reial Madrid. És d'un gran tarragoní, Josep Maria Melendres, que deia:

“La de Tarragona és i serà la processó de les processons de la Setmana Santa de Catalunya i una de les més celebrades de tot Espanya, per la seva història, pel seu contingut espiritual, per la seva exemplaritat, per la seva decoració i àdhuc per la seva història.”

I, en segon lloc, amb un prec. Aprofitant el silenci d'aquest dies, deixant de banda el confort i el materialisme diari, els demano que ens aturem una estona a reflexionar en l'exemple d'amor i generositat de la Mort de Crist a la creu, que es resumeix en la frase “estimeu-vos els uns als altres com jo us he estimat” i en el missatge d'esperança que representa la seva Resurrecció. I en aquests moments, en què tenim un món convuls per la crisi econòmica, l'atur i els desastres naturals, ens posem tots junts a treballar per fer realitat aquell somni de fer un món millor, amb pau, llibertat, justícia i solidaritat, que queda resumit en l'article primer de la Declaració Universal dels Drets Humans, de 10 de desembre de 1948, que és un clam de la humanitat després de les catàstrofes de la Segona Guerra Mundial, i diu així: “Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets. Són dotats de raó i de consciència, i estan obligats a comportar-se fraternalment els uns amb els altres.”

No em queda, doncs, altra cosa que felicitar totes les persones que d'una manera o altra han fet possible aquest opuscle i, per extensió, totes les congregants. Els reitero el meu agraiement pel privilegi que m'ha suposat presentar-lo. Gràcies, moltes gràcies per haver-me escoltat i els desitjo una reflexiva i evangelitzadora Setmana Santa i una joiosa Pasqua de Resurrecció.

L'Evangeli de sant Mateu és extens en explicacions de la vida de Jesús i molt especialment en els miracles i curacions de tota mena de persones malaltes. Hi ha alguns passatges que sobten de llegir per tota la càrrega d'humanitat que comporten.

Jesús guareix la gent, i ho fa com aquell qui no fa res. Dóna els seus dons a les persones que ho necessiten, sense demanar-los res a canvi. Ho fa de forma gratuïta i completa, sense cap limitació.

Aquesta actitud benèvola i magnàima de Jesús ha marcat escola en tots els temps i també en el món d'avui. Trobem persones creients que, utilitzant la seva fe i com a devotes del missatge del Redemptor, dediquen bona part del seu temps i de les seves energies acompanyar els malalts: els qui ho són de forma crònica i continuada i els qui estan als moments límits de la seva vida, en alguns casos sense tenir-ne tota la consciència. Tots aquests deixebles de Jesús, tan ben retratats als Evangelis, són presents al nostre món i la tasca que fan és gran, per a major glòria de Déu.

Per identificar-los, no voldria referir-me només als sacerdots, molt lligats per la seva vocació al món del sofriment i dels malalts. Voldria destacar especialment les persones que de forma desinteressada i gairebé sense fer soroll acompanyen els qui sofreixen els dolors del cos, amb el consol de l'Evangeli, portant-los la comunió.

Quan vaig estar malalt i em vas venir a veure...

*Quan em vas portar la comprensió que com a malalt necessitava i em vas fer entendre des d'un punt de vista, també humà, el perquè de la meva situació.

*Quan em vas escoltar i em vas fer sentir important per a Déu.

*Quan em vas saber dir una paraula amable i vas tenir una actitud comprensiva amb el meu estat de sofriment.

*Quan em vas acaronar i em vas dedicar un somriure.

*Quan em vas ajudar en la meva mobilitat reduïda.

*Quan vas fer costat a la meva família i als meus amics, ajudant-los a comprendre la meva situació i ajudant-los a entendre que aquesta s'ha de viure a la llum de la paraula de Déu, sense oblidar-se de la condició humana i del sentiment.

Ja sabem que en les relacions humanes l'àritmètica no és una ciència exacta: dos i dos no són quatre.

Per arribar a l'ànima de les persones que sofreixen malalties, la condició humana ha de ser un valor de cotització alt. S'ha de compendre la situació i l'actitud del malalt per fer-li costat, animar-lo i fer-li veure en el moment present que compta amb les eines de l'afecte per arribar al consol que li cal, a través de la fe i de la paraula de Déu.

El Regne de Déu es troba allà on els valors humans ocupen el lloc d'honor. El Regne de Déu va molt més enllà i la relació amb Déu és de pura gratuïtat, el poc o molt que fem pels altres només té com a raó única l'amor. Déu ho pot fer tot i podem donar-li les gràcies per poder-hi col·laborar.

En el món actual, on hi ha molta gent que sofreix del cos i de l'ànima, és important –jo diria clau– que puguem ser generosos i oberts de mentalitat per reconèixer tota aquesta tasca silenciosa, amable i de cor amb la qual persones compassives –perquè estimen Déu i el volen servir– es preocupen dels malalts, van als hospitals, als sociosanitaris, a les cases particulars a visitar els malalts, a donar-los consol, i el més important, esdevenen instruments de Déu per arribar amb la seva bonhomia a la persona i a l'ànima.

“Si cerques un exemple de caritat, de paciència, d'humilitat, d'obediència... el trobaràs en la Passió de Crist, ja que ella basta per donar forma íntegrament a la nostra vida. Lluny de la creu no hi ha exemple de virtut” (Sant Tomàs d'Aquino).

La Setmana Santa ens porta amb més intensitat al moment de reviure la Passió del Senyor i la seva mort a la creu per tots nosaltres.

Escoltem els qui pateixen per fer-nos més propers a ells i demanem a la Verge de la Soledat, a la nostra Verge, que ens ajudi i consoli en les afliccions de la nostra vida.

Verge de la Soledat, pregeu per nosaltres.

Liturgia y piedad popular en torno AL SANTO TRIDUO PASCUAL

Tarragona, charla cuaresmal, 14 de abril de 2011
Congregación de la Purísima Sangre de Ntro. Sr. Jesucristo
y de la Virgen de la Soledad

Exmo. Sr. Arzobispo de Tarragona, muy estimados hermanos en el Sacerdocio, muy respetadas Autoridades civiles, Directiva de la Congregación, Señoras y Señores:

Al comienzo de cada año litúrgico el leccionario de la Venerable Liturgia Hispano-Mozárabe presenta el texto de Romanos 15,24 en el que san Pablo anunciaba: “cuando me ponga en camino hacia España, espero veros al pasar...”. Tal perícopa, en ese contexto litúrgico, sirve para agradecer a Dios el don de la Fe, recibido por medio de la predicación apostólica. Una predicación, que como recordamos en el recientemente celebrado “Año Paulino”, comenzó en estas benditas tierras de la metrópoli tarraconense. Por eso es para mi una gran alegría poder seguir, una vez más, “el rastro” de san Pablo para venir de Roma a Tarragona, y compartir con vosotros, mis hermanos, estas reflexiones cuaresmales, en torno al núcleo de la Fe que el Apóstol comenzó a sembrar aquí mismo. Gracias, de corazón, a todos ustedes por su amable invitación. Vaya, por adelantado, mi cordial deseo de una feliz y revitalizadora Pascua para todos ustedes, sus familias y comunidades.

1. Las celebraciones del Misterio Pascual y el evangelio de san Juan

Es sabido que desde época muy antigua la liturgia de Roma tomó como evangelio típico de la Cuaresma y el Triduo Pascual el evangelio de san Juan. Así se conservó hasta la reforma litúrgica del concilio Vaticano II y, en gran parte, en el ciclo “A” de las lecturas, tras dicha renovación conciliar.

El evangelio de Juan, entre otras peculiaridades redaccionales o de autor (humano), se caracteriza por presentar la vida terrena del Salvador, desde su Encarnación hasta su fin, como un camino ascendente de revelación y salvación. El “Verbo” eterno se esconde o vela al tomar nuestra “carne”, al hacerse verdaderamente hombre, pero luego, en todo su obrar, singularmente por medio de sus “signos” va revelando, a través de su humanidad, su condición divina, nos da a conocer al Padre y a su enviado Jesucristo, nos revela el “nombre de Dios”, en su propia persona. Y esta revelación corre intrínsecamente unida a la obra que el Padre quiere, nuestra salvación, la restauración de todas las cosas.

De este modo la Cruz se convierte en el punto focal de todo el Evangelio. Nada pierde de realismo y dramaticidad, pero se “desvela” mostrando en Cristo Crucificado a Dios que es amor misericordioso y perdonador en acción omnipoente e imparable. Con razón presenta en la Cruz, la muerte de Cristo como entrega del Espíritu, la verificación de la muerte mediante el traspasamiento del costado del Nuevo Adán, dormido en la Cruz, como el nuevo nacimiento, a partir de un río de vida, que nace del nuevo templo y lo sana y revitaliza todo. Quien bebe de este “agua” ve brotar en sí un manantial impetuoso que salta hasta la vida eterna, la vida plena y verdadera. Con razón, fijo en Cristo, san Juan ve cumplida la profecía: “mirarán al que traspasaron”.

Recientemente nuestro papa Benedicto XVI nos ha ofrecido, en la segunda parte de su Jesús de Nazaret, una magnífica presentación de la riqueza del evangelio de san Juan, tan ligado a estos días.

Se ha acusado a la piedad popular de haber centrado toda la semana santa en el Viernes, de haber olvidado la Pascua. Tales acusaciones no son del todo verdaderas. Nuestras prácticas de piedad tienen su origen y principal desarrollo en el contexto de unas iglesias que celebraban el misterio pascual siguiendo la lectura de la pasión según san Juan (que se leía, no solo el Viernes, sino también en el Domingo de Ramos). Aquí todo va a la Cruz, es verdad, pero la Cruz, quitados los velos que la ocultan, muestra ya el misterio de la victoria del Salvador, su Resurrección, su Gloriosa Ascensión, el envío del Espíritu, el camino abierto para todos nosotros y para la creación entera. No falta la anticipación incruenta en la Cena del Señor, en la Eucaristía, del Jueves tarde. Ni queda en el olvido la luz, que del Crucificado brota inundandolo todo en el nacimiento de una nueva creación en la Vigilia Pascual. Pero queda, como signo del amor que da la Vida, la Cruz, el “signo” de Cristo. Por eso adorada, por eso alzada y entronizada. Por eso clavada en el centro de la iglesia, donde está el Altar, como recuerda elocuente el rito de la colocación de la primera piedra de una futura iglesia.

Hoy, como muestra el Santo Padre en su libro, este mensaje de la Cruz se hace acuciantemente necesario. Hoy tiene pleno sentido celebrar este misterio, procesionar manifestándolo a todos con humildad y paz y viviéndolo día a día.

Esta actualidad se debe a la presencia dolorosa de la cruz en nuestro mundo. La guerra, como suma de males, injusticias y muerte. Las guerras con su espiral irracional de odio y violencia, el conculcarse toda justicia, el esañamiento con los inocentes e indefensos. Eso que llena hoy nuestro mundo y levanta un grito de dolor y rabia, que provoca, en buena medida, la blasfemia y la negación de Dios; hasta el odio a la idea misma de la existencia de un Dios que consiente tales cosas. Sí, cada guerra, con su espiral desencadenada de pecado, arranca a las gentes de Dios. Nuestra guerra civil, las dos grandes guerras mundiales, la guerra de Vietnam, las guerras incesantes en Asia, África y América central y del sur, algo diabólico, la causa más fuerte y universal del actual escepticismo y ateísmo de masas. No pretendo un análisis sociológico científico, señalo “la guerra” por sus dimensiones, detrás está cada acto de violencia gratuita, injusta, abusiva, sobre el pobre, sobre el o la, más débil, sobre los indefensos...

Y ante todo eso la respuesta de Dios, la que magistralmente presenta el Evangelio de Juan, la que celebraremos en la liturgia de los próximos días, la que contemplaremos en procesiones y Viacrucis, la Cruz de Jesucristo, donde derrama su purísima sagre: todo, perdón, todo, amor, todo, luz y vida, todo, expiación y Resurrección.

Hay que aprender a mirar al que traspasaron, Él es la única respuesta de Dios al clamor de tantos hombres y mujeres del mundo entero. Hemos de ayudar a que puedan ver y conocer al Traspasado. En torno a Cristo crucificado, ya en el gólgota, había bastante gente. Los jefes se burlaban y le insultaban, la soldadesca se divertía, los discípulos y la gente, desilusionados, perdían la fe, como los de Emaús. La Virgen sufría en silencio, conservando vivo el resollo de su

fe inquebrantable, Juan no podía separarse de María y Jesús, traspasado, como ellos, en su joven corazón. Un ladrón agonizante lo insultaba blasfemo, Gestas. Pero en medio de las tinieblas, otro ladrón, Dimás, vió, se le reveló Cristo en la Cruz, y comenzó la confesión de los pecados como confesión de Fe en Cristo, una confesión que sigue el Centurión, según Marcos, y a la que se van uniendo poco a poco los discípulos y luego generaciones de Cristianos. A Dimas y a todos ellos dice Jesús... “estarás conmigo en el Paraíso...”.

2. El Misterio Pascual celebrado en la liturgia, del Domingo de Ramos en la Pasión del Señor al primer Domingo de Pascua (una de las expresiones más elocuentes del Misterio Pascual)

La “fiesta primordial” de los cristianos es el Domingo, como nos lo recordó el Concilio Vaticano II (Vid. SC n. 106), la Pascua semanal (Vid. SC n. 102), celebrado desde tiempos apostólicos. Entre todos los Domingos del año uno fue ganando una peculiar centralidad y fuerza, hasta convertirse en “centro focal” de todo el año cristiano, el Domingo siguiente a la fiesta judía de Pascua, celebrada el 14 de Nisán (con ocasión del plenilunio de primavera), el Domingo de Pascua.

Los cristianos hicieron de este Domingo, por sus peculiares riquezas simbólicas y su valor cristo-ológico-soteriológico, el día de la incorporación de nuevos cristianos a la comunidad, el día de los Sacramentos de la Iniciación, Bautismo, Confirmación y Eucaristía.

Siendo el primitivo modo de celebrar el Domingo, reunirse la comunidad al caer el sol, tras el sábado, en el momento en que para los judíos comenzaba ya el primer día de la semana (para los paganos el día del Sol, nuestro Domingo, Día del Señor), y pasar la noche escuchando las enseñanzas apostólicas, viviendo la caridad entre ellos, orando, tal y como les enseñó el Señor y “partiendo el pan”—es decir, celebrando la Eucaristía— (Cfr Hch 2, 42). El esquema de estas vigencias lo vemos en el trasfondo del relato lucano de la aparición a los de Emaús (Lc 24, 13ss): El Señor, al atardecer les explica “cuanto a Él se refiere en las Escrituras”, ellos abren su casa al Peregrino y comparten lo que tienen, al anochecer le reconocen, sentados a la mesa, al “partir el pan”. En este Domingo de Pascua se hacían estas mismas cosas, pero con una abundancia particular y con una alegría desbordante, aun en medio de las dificultades. Además, como ya hemos indicado, tras la primera parte de la celebración, se procedía a bautizar y confirmar a los catecúmenos que en esta noche se unirían por primera vez a toda la Iglesia para celebrar y comulgar la Eucaristía. Esta primitivísima celebración ha quedado sustancialmente recogida en nuestra gran celebración del Primer Domingo de Pascua, la Vigilia Pascual.

En esos primeros años del cristianismo (lo recoge la Didaké en torno al año 70) la entera comunidad, y especialmente los catecúmenos, se preparaban para esta gran fiesta con tres días de riguroso ayuno (“les arrebatarán al esposo, entonces ayunarán” mis discípulos Cfr Mc 2, 20), tres días que se asocian a los “tres días” que Jesús tocó el sepulcro y que originan, por una parte, el ayuno mayor de la Cuaresma (40 días, imitando los de Cristo en el desierto y recogiendo toda la antigua tradición de la cuarentena; 40 días que serán preparación inmediata para la Iniciación de los catecúmenos, final de la expiación para los penitentes públicos, que reconciliados antes de Pascua en el “segundo bautismo” —el Sacramento de la Reconciliación—, volverían a

participar en la Eucaristía en la Noche Santa de Pascua, y preparación de toda la Comunidad para celebrar la Pascua) y, por otra, el Triduo Pascual, (las celebraciones que acompañarán, más tarde, poco a poco, –posiblemente a partir de la segunda mitad del siglo IV–, desde el jueves tarde, a la madrugada del Domingo, recorriendo la Pasión, Muerte y Resurrección del Señor).

Lo cierto es que cuando llegamos a los primeros Libros Litúrgicos Romanos (los *Libelli Missarum*, como el Sacramentario Leoniano o Veronense, o los ya propiamente sacramentarios como el Gelasiano antiguo o el Gragoriano), en los siglos VI, VII, ya nos encontramos estructurada, casi como hoy, la Semana Mayor de los cristianos, del Domingo de Pasión (Ramos en la Pasión del Señor) al Domingo de Pascua de Resurrección.

La liturgia del Domingo de Ramos tiene como elemento más antiguo y característico, 1º) la lectura de la Pasión de Nuestro Señor Jesucristo. Destaca esta lectura por su secular “proclamación dramática” (para favorecer la viveza y mantener la atención más fácilmente). En esta época primitiva y unida a esta dramaticidad, ya el Domingo anterior (Vº de Cuaresma) se preparaba el ambiente velando todas las cruces y cubriendo las imágenes. La Pasión se comprende en el contraste entre el pecado, que no deja ver, que nos cierra el cielo y nos cubre de luto, y el amor de Dios, que entrega a su Hijo, que cargando con nuestro castigo, nos devuelve la vista, nos da la alegría y nos abre el cielo. El largo relato evangélico (ahora siguiendo a cada uno de los sinópticos en los ciclos de lecturas A, B y C, antiguamente, en Roma, siguiendo el evangelio de Juan) se ve cumplido en la Eucaristía de este Domingo que aparece singularmente como actualización del sacrificio de Cristo. Junto a este elemento primitivo se une más tarde 2º) la Bendición y Procesión de Ramos, la representación sacramental de la “entrada en Jerusalén” (el origen de este rito se halla en la Jerusalén de la segunda mitad del siglo IV y lo trae a occidente la difusión del relato de *La Peregrinación de Egeria*). La Procesión de Ramos es la gran invitación a unirnos, como discípulos, a Cristo, que cumple las antiguas profecías, que es el Mesías Salvador, pero que entra en Jerusalén como víctima expiatoria, dispuesto a entregarse por nosotros. El verdadero grupo de acompañantes de Cristo este día, lo vemos en el Apocalipsis, son los mártires que se unen a la ofrenda de Cristo. Nosotros, los catecúmenos, los penitentes, todos, este día somos invitados a unirnos a Jesús, para las fiestas, para toda la vida, para la eternidad.

La semana que sigue es resonancia de este entrar en Pasión. Los antiguos releían la Liturgia de la Palabra de este domingo el miércoles y el viernes siguientes. Nosotros seguimos haciéndolo el Viernes Santo (en que no hay misa). Estos días, especialmente el jueves, servían para la preparación inmediata de los catecúmenos, que recibían el último exorcismo, y de los penitentes que recibían el sacramento del perdón. Poco a poco se van celebrando Misas todos los días menos el viernes y el sábado, aunque la paulatina anticipación de la Vigilia termina dejando solo el Viernes Santo sin misa.

La presencia de una celebración de la Eucaristía cada día permitió que en la tarde del jueves se iniciase una nueva forma de comenzar el Tríduo Sacro, la Misa de la cena del Señor. La lectura de san Juan y el ejemplo de Jerusalén llevan a caracterizar pronto esta eucaristía vespertina con dos elementos: el lavatorio de los pies y el mandato nuevo. La Eucaristía y el Sacerdocio Nuevo quedan así ligados al misterio de la entrega victimal (para la expiación

del pecado) y del amor divino que la sustenta (tanto amó Dios al mundo... nadie tiene amor más grande... etc.). Al mismo tiempo toda la comunidad percibe el significado de una entrega redentora que incruentamente se ofrece y se da a participar en la Eucaristía, en esta, en la de cada día. Y no menos, se invita a todos a un, entrar en la Pasión “con Cristo”, tras comer su Cuerpo y beber su Sangre. Elocuente era, tras esta Misa, ver despojar el altar al canto del salmo 21 (22), “Dios mío, Dios mío, porqué me has abandonado ?...” Por eso esta noche la Iglesia no podía, y no puede, separarse de Cristo. El Santísimo se guarda, como hasta los siglos VIII y IX se hacía siempre, tras la Misa, en un lugar separado del Altar (pensando particularmente en la comunión como Viático de los moribundos y para la comunión en los días en que no se celebra misa). Pero todos sienten que este día hay algo especial. Y el Jueves Santo la Reserva se hace solemne. La idea primera que mueve a esta solemnidad, en el acompañar y orar a Cristo Eucaristía, es la de seguirle, como los Apóstoles, a orar esa noche en Getsemaní (Cfr Mt 26, 36-46 y par.). Otras ideas y terminologías posteriores fueron menos ajustadas (“sepulcro”).

El viernes en un primer momento el evangelio de la Pasión, nuevamente leído dramáticamente, lo llenaba todo. Este día, a la misma hora de nona (tres de la tarde, con cierta elasticidad según los lugares) en que Cristo “entregó el espíritu” la Iglesia se congregaba para esta estremecedora y solemne Liturgia de la Palabra. Terminada la proclamación del Evangelio de la Pasión se cierra el libro de los evangelios, ya no se abre hasta la gozosa Vigilia Pascual; este tiempo del “libro sellado” recuerda la sepultura de Cristo. De este evangelio van brotando los signos de este día: el silencio, la súplica intercesora de Cristo, el revelarse la verdad y sentido de “toda” Cruz. Por eso la Iglesia conserva, casi inalterada, esta liturgia desde la más remota antigüedad: 1) Lecturas, con su culmen en la proclamación de la Pasión según san Juan; 2) la solemne intercesión de la Iglesia (Oración de los fieles), que actualiza la oración universal de Cristo en la Cruz; 3) la impresionante mostración y adoración de la Cruz, culminando en época reciente con la comunión eucarística (como realización sacramental de esa adoración). La adoración de la Cruz, nuevamente llega a Occidente, como otro de los elementos de la liturgia de Jerusalén asumidos a partir del siglo V. Esta mostración sitúa la Cruz en la perspectiva joánica de la Pascua. Cruces e imágenes están veladas, pero se nos “revela” (o desvela) el misterio del mal y de la muerte, Cristo carga con ellos y los vence en favor nuestro, podemos adorar la Cruz de Cristo, podemos encontrar la victoria en nuestras propias cruces.

El gran sábado la Iglesia no se reune. Las familias y comunidades se recogen en casa como la iglesia naciente. Sólo la Liturgia de las Horas nos permite entrar en este gran silencio, en el misterio salvífico del “descenso a los infiernos” (a los “lugares” de la muerte). Para sentir como también a ellos se abaja Cristo para llenarlos de esperanza y salvación. Así llegamos a nuestro punto de partida litúrgico, la Vigilia Pascual.

3. El desarrollo de la piedad popular en torno a la liturgia de la Semana Santa

Durante varios siglos la liturgia, singularmente la de los domingos y la de estos días centrales del año cristiano, llenaron la vida espiritual de los cristianos. Famoso es el muy conocido pasaje

de la pasión de los mártires Saturnino y compañeros, que en el norte de África (Cartago) en el siglo IV (c. 304), confesaban “sine dominico non possumus” (no podemos vivir sin celebrar la cena del Señor en el Día del Señor).

Pero el correr del tiempo y las cambiantes circunstancias de la historia hicieron que en Occidente, tras las invasiones de los pueblos llamados “bárbaros”, la cultura nueva y la poca formación cristiana, llevara a la mayoría de los fieles cristianos a una incomprendición de la lengua (latín) y el mundo simbólico (bíblico fundamentalmente y con algunos elementos greco-latino) de la liturgia. Fenómeno que se vió agrabado por la decisión de Carlo Magno, en el siglo IX, de unificar espiritualmente su imperio bajo el Rito Romano, idea que heredará luego el movimiento cluniacense y que pasará a la política pastoral de la Santa Sede dentro de la Reforma Gregoriana (siglos X y XI). Todo esto dará lugar a la liturgia llamada Romano-Germánica, que es la base de la liturgia romana medieval, reprüfistinada luego nuevamente por Trento y la reforma litúrgica post-tridentina, vigente hasta el Concilio Vaticano II. Este periodo Carolingio y el ulterior Cluniacense son el momento también de la aparición de dos fenómenos (paliativos) para salvar la distancia entre la liturgia y la cultura del pueblo: la dramatización litúrgica (base del teatro sacro) y el alegorismo (base de los comentarios sobre las acciones litúrgicas).

De este “drama sacro” terminan naciendo, y esta es la parte que nos interesa ahora, el teatro religioso medieval y los futuros “autos sacramentales” y la piedad popular cristiana. Desde el Canto de la Sibila (ligado a la “Calenda” o lectura del Martirologio del día de Navidad, que luego adquiere connotaciones escatológicas en algunos lugares), a las Pastorelas (ligadas a la Misa de Aurora de la Navidad), o a las más profanas fiestas del “obispillo” (el día de los Inocentes), hasta las celebraciones de la sepultura de Cristo (el Viernes Santo tras leer la Pasión, en torno al Evangelario depuesto, como ocurre en Oriente, o, más tarde y tras la Adoración de la Cruz, con una imagen de Cristo), sin olvidar los ritos, ya mencionados, de más dentro de la liturgia, como el velar y desvelar las cruces o tapar y destapar las imágenes y retablos (ligados al final de la Cuaresma y a los días del Viernes Santo y a la Vigilia de Pascua). No obstante, para ver formadas las principales expresiones de la piedad popular católica tenemos que esperar un poco más y ver como este primer desarrollo dramático de la Liturgia es purificado y las prácticas, que de aquí nacen y salen fuera de la celebración litúrgica, (por su diversa naturaleza, fundamentalmente “mímética” más que sacramental), se ven enriquecidas, para que sean de mayor provecho espiritual para el pueblo al que van destinadas. Este momento clave de la piedad popular llegará con el movimiento cisterciense, con san Bernardo y, particularmente, con el desarrollo de las Ordenes Mendicantes (siglos XII y XIII). Estos grupos de “predicadores y evangelizadores populares” unirán al dramatismo nacido de la imitación de la liturgia (imitación exterior) la devoción y la catequización, llenando esta piedad popular de oración (fundamentalmente vocal) y de predicación.

En lo referente a la Semana Santa las manifestaciones de piedad popular más antiguas son las más directamente presentadas como continuidad inmediata de las celebraciones litúrgicas, conservadas en muy pocos lugares, son las ya mencionadas de la sepultura del Señor, dentro de la iglesia, en una capilla, colocando allí el libro cerrado del Evangelio o, en otros casos, como ya hemos visto, la cruz empleada para la adoración.

Inmediatamente, tras el Domingo de Ramos, empiezan a darse las manifestaciones que recorren la Pasión del Señor. Estas pueden adoptar el itinerario del Vía Crucis, pero las más antiguas lo resumen en unas determinadas “estaciones” a las que puede unirse “oración” (cantos o preces) y “predicación” (sermones). Fueron famosas las llamadas Sentencias, que se centraban en la “sentencia de Pilato” y la condena a muerte de Cristo. Unas veces este era el único punto desarrollado del “vía crucis” otras veces era el primer paso de las conocidas como Caídas, un “vía crucis” en el que se escenificaban y predicaban las caídas del Señor camino del Calvario. Otras veces eran todas las catorce estaciones las escenificadas. Con todo, la praxis que más se ha conservado es la de celebrar uno o varios solemnes “vía crucis” en la Semana Santa, uno ligado al Viernes Santo, otros en los días entre Ramos y el Jueves Santo.

En otros lugares, fueron los “misterios dolorosos” del Rosario los que sirvieron de base a algunas manifestaciones de piedad pero resultan mucho menos extendidas como práctica popular. Algunos lugares han conservado o introducido ultimamente la representación dramática de la entera Pasión.

Pero la derivación más común es la de unir estas “representaciones” a recorridos procesionales con presencia de imágenes o pasos. Donde las tradiciones “dramáticas” estaban muy arraigadas las imágenes (incluso articuladas) se integran en la acción, es el caso de muchos Cristos preparados para el descendimiento de la Cruz (con sus sermones) y la deposición en la urna de cara a la procesión del santo entierro. En otros lugares las imágenes reemplazan las “representaciones de las escenas evangélicas”. Desde el Renacimiento, y singularmente en el periodo de la llamada Contrarreforma, las procesiones con pasos representan la forma típica de la piedad popular de estos días y así ha llegado, en muchos lugares, hasta nosotros. Los pasos o las imágenes pueden hacerse presentes de modo “individual”, véase el caso de un Santo Cristo que preside un “vía crucis”, en otras ocasiones se integra en un cortejo procesional como “una parte de un todo”, es decir en una serie (normalmente cronológica) de escenas evangélicas, desde la “traición de Judas” a la “cena”, la “oración en el huerto”...

El peligro puede ser el desequilibrio de los elementos. De hecho a lo largo del tiempo la tendencia es, como pasa con el “Calendario”, que se van acumulando elementos, pasos, tradiciones, hasta que “los árboles no dejan ver el bosque”. Así, a la par de las “poddas” involuntarias ocasionadas por guerras o revoluciones, las “tradiciones” de la piedad popular se han visto periódicamente sometidas a una revisión tendente a fortalecerlas y hacerlas fructificar espiritualmente, reduciéndolas y reconduciéndolas a sus elementos más auténticos y genuinos.

Esta fue la intención del Concilio Vaticano II, que deja clara la legitimidad de las prácticas de piedad popular pero las coloca bajo la égida de la liturgia e indicando el camino de coordinar jerárquicamente estas dos realidades eclesiales. La liturgia es de naturaleza superior, es obra de la Santísima Trinidad a la que la Iglesia es asociada sacramentalmente, pero las prácticas de Piedad, puestas en la órbita de la Liturgia, reciben de ésta verdad (para no ser meras “imitaciones”) y eficacia, así cooperan a la asimilación de los frutos de la liturgia, en quienes han participado en ella, y disponen los corazones, de los que no toman parte en las acciones litúrgicas, para acudir al encuentro de Cristo Salvador, allí donde se le encuentra vivo y operante: en la liturgia.

Para ello es esencial observar dos elementos que las legitiman y que están ligados, como vimos, a su origen y eclesialidad: A) la mencionada dependencia de la liturgia; B) su ir ligadas al anuncio evangélico (predicación) y a la oración (plegarias, cantos y silencio). Si estos datos se descuidan pueden degenerar en expresiones de una religiosidad natural indeterminada (y sin exigencias de vida), que fácilmente se rodean de elementos mágicos o supersticiosos. Otras veces el peligro puede venir de quienes las reducen a puras manifestaciones “folclóricas” o culturales, pretendiendo “secularizarlas”, pero todo lo que de cultura y arte puede haber en estas manifestaciones nacidas de la fe y para la fe se desnaturaliza fuera de su contexto religioso-católico. El arte de la piedad popular es parte de la piedad popular y en la fe encuentra su clave de interpretación y su hábitat genuino. Secularizar absolutamente las manifestaciones de este tipo es una forma de manipulación y un atentado al auténtico sentido de la cultura. Otra cosa es que incluso alguien sin fe, o con otro credo, pueda sirtirse vinculado a estas manifestaciones del culto católico, en cuyo caso encontrará en ellas un nivel, aunque elemental, de comunión espiritual con el Pueblo de Dios.

Si tratamos de buscar la expresión de armonía entre liturgia y expresiones de piedad popular a lo largo de la Semana Santa podemos trazar un mapa ideal en los siguientes términos:

Domingo de Ramos en la Pasión del Señor

Centro litúrgico del día la Misa con la Proclamación solemne de la Pasión del Señor, precedida por la Bendición de los ramos y la Procesión Litúrgica prevista (CE nn.263-273), pueden darse en este día algunas procesiones devocionales con especial participación de niños y con el paso llamado de la borriquilla, conviene que, de existir estas manifestaciones, se conviertan en una introducción o continuación de la acción litúrgica. En la procesión litúrgica no conviene la presencia de “imágenes” porque en ella es el Evangelio, que lleva el Diácono procesionalmente, el que representa a Cristo que entra en Jerusalén (CE n. 270; el Obispo o Presbítero lleva en la mano una palma o ramo, CE n. 269).

En los días entre el Lunes y el Jueves en la mañana encuentra su lugar la celebración litúrgica de la Misa Crismal, ligada a la confección de los santos óleos y a la gracia del sacerdocio cristiano. Tras esta celebración, que puede revestir un peculiar tono “vocacional” y ser ocasión de una peculiar oración por los ministros ordenados de la Iglesia, pueden darse celebraciones en las Parroquias y comunidades de “recepción de los santos óleos”. Es también muy propio de la vida litúrgica de estos días el dar los últimos pasos presacramentales con los que se preparan a culminar la Iniciación cristiana, del mismo modo son días ligados directamente a la renovación bautismal de cara a la participación en la Pascua del Señor por medio de la Penitencia sacramental; son días para celebraciones comunitarias de la Penitencia con confesión y absolución individual o al menos para que los sacerdotes que puedan estén disponibles para reconciliar a cuantos penitentes lo pidan.

En la piedad popular pueden realizarse procesiones o actos de piedad meditando la Pasión del Señor proclamada el Domingo precedente (las procesiones reproducirán en sus pasos una o varias de estas escenas o momentos de la Pasión del Señor).

En la tarde del jueves la Misa de la Cena del Señor ocupa el lugar central con su peculiar continuación en la procesión y reserva de la Eucaristía para velarla a lo largo de la noche. Como ya señalamos el origen de esta adoración no es tanto la gózosa acción de gracias por el don del Sacramento del Altar (contenido litúrgico que pasa a la Solemnidad del Corpus Christi), cuanto el modo de expresar nuestro acompañar al Señor, tras la Cena, al huerto de los olivos, para disponernos con Él, en oración a entrar en Pasión, a hacer la voluntad del Padre. La visita a estos “lugares de Reserva” ha de ser una procesión con Cristo hasta Getsemaní y en sus diversas “escalas” convertirse en un verdadero tiempo de oración.

La más importante práctica de piedad en la noche del Jueves Santo ha de ser la Hora Santa, pedida por el mismo Cristo. El adorno del “lugar de la reserva” no es en sí “festivo”, se ha de caracterizar por una elegante austereidad que sea ambiente para entrar con Cristo en la Pasión. Belleza, elegancia, pero distintas de la de Pascua. A media noche (por situar en un momento preciso el prendimiento) se ha de simplificar aun más el ornato de la Reserva, entramos en Pasión. Nos arrebatan al Esposo, comienza un día de ayuno, de luto. Ya no se hacen celebraciones comunitarias junto a la Reserva. Es el momento de la Prácticas de Piedad que retoman nuevamente el evangelio de la Pasión, el Via Crucis, los Misterios de Dolor. Si se trata de Procesiones es bueno que en el Jueves presenten las primeras escenas de la Pasión (traición de Judas, cena, oración del huerto, prendimiento). En la mañana del viernes pueden seguir todas las contemplaciones de la Pasión, pero singularmente las que van desde la condena a muerte hasta la crucifixión.

La mañana del Viernes con las Horas de Tercia y Sexta y la continuidad en el comienzo de la tarde de Nona contemplan la culminación de la Pasión, hasta la muerte en cruz del Redentor. La tarde está sigilada litúrgicamente por la Celebración de la Pasión del Señor.

En la piedad popular la mañana del Viernes concede un espacio peculiar a mirar al que traspasaron, las imágenes y pasos lo destacan, pero sobre todo los llamados Sermones de las Siete Palabras de Cristo en la Cruz. En la tarde, tras la Lectura Litúrgica de la Pasión, la intensa oración de intercesión y la Adoración de la Cruz, la Cruz se alza en el silencio impresionante. La Piedad saborea las escenas de la pasión en la oración, en Roma el Papa reza con los fieles el Via Crucis. En muchos lugares se conservan los Sermones de la Descensión y las calles escuchan el gemido de las “carracas” o el lamento de peculiares instrumentos o cantos. Se hace silencio. Se forman augustos los cortejos del Santo Entierro.

El sábado es día de recogimiento. La liturgia saborea las Horas, tratando de penetrar el misterio de la muerte, sepultura y descenso a los infiernos de Cristo.

La Piedad acude a María y bebe de su Fe, que no la separa del dolor, pero lo hace fecundo.

Y en la profunda noche, incohado ya el Domingo tras las Vísperas, la Liturgia de la Vigilia Pascual rompe el tiempo y da comienzo al Octavo Día.

Las procesiones de las apariciones de resucitado o del Encuentro prolongan la claridad de esta noche luminosa.

Y al atardecer del Domingo, con la hora de vísperas, comenzamos a saborear la gracia de una noche que necesita 50 días para celebrarse, que nos introduce en el pregusto de la eternidad. Y acudimos a la fuente bautismal, estrenada esa noche, luminosa y florida, llena de vida y en torno a ella comenzamos de nuevo nuestra “acción de gracias”.

4. Conclusión. La Semana Santa tarragonense

Lo primero que llama la atención, siendo algo bastante común en Cataluña, es el carácter equilibrado y ajustado de liturgia y expresiones de piedad popular durante los días de la Semana Santa, prudencia de los pastores y buen sentido del pueblo cristiano, que es de agradecer.

Sobria y solemne celebración del Domingo de Ramos en la Pasión del Señor, en la Catedral y Vía Crucis procesional por las murallas presidido por el Santo Cristo de la Sangre.

Lunes por la tarde nuevamente Vía Crucis procesional. El Martes es la Hermandad de Jesús Nazareno la que procesiona. El Miércoles, Rosario y procesión del Dolor de la Hermandad de Nuestro Padre Jesús de la Pasión.

El Jueves Santo todo se centra en la celebración litúrgica de la Misa de la Cena del Señor y luego las Horas Santas, los turnos de Guardia de Honor, las visitas al Santísimo.

El Viernes Santo se comienza con un primer Vía Crucis procesional al que seguirá el Sermón de Pasión o de la “bufetada” al que sigue un nuevo Vía Crucis procesional presidido por el Santo Cristo de la Sangre. Otros Vía Crucis y los “Divinos Oficios” en la Catedral y el Sermón de las Siete Palabras que organiza la Asociación “La Salle” (lástima que coincidiendo con los Oficios). Por la tarde la presencia de “los armados” por las calles y las sucesivas tres recogidas de pasos van removiendo toda la Ciudad y haciendo eco de lo celebrado en las iglesias. Todo culmina en la solemnísima procesión del Santo Entierro (del Sant Enterrament).

Cohorte romana, la Bandera Negra acompañada por las carracas (*matraques*) y la Congregación de la Purísima Sangre, los Mareantes con el paso de la santa Cena, la Asociación la Salle con La oración, el velad y orad, los Pescadores con el prendimiento, los Aspirantes de la Sangre con la flagelación, la Cofradía del Cristo del buen Amor y Ntra. Sra. de la Amargura con sus pasos, la Hermandad de Ecce Homo con su paso, Jesús de la Pasión y su Hermandad, la Hermandad de Jesús Nazareno con los pasos del Cireneo, Jesús Nazareno y el Despojamiento de las vestiduras, la Congregación de la Sangre con Cruz de los Penitentes, los curiosos y tradicionales penitentes e impropios y el paso del Cristo de los Penitentes, el Santo Cristo de la Sangre. Sigue el paso del Descendimiento con su Congregación, los campesinos o *pagesos* de sant Llorenç i sant Isidre con la Piedad. La cofradía de san Magín con el paso del retorno del calvario. El gremio de mareantes (marineros) con el Santo Entierro y una escolta romana, los *pagesos* con el Santo Sepulcro y sus armados. La impresionante Soledad con su Congregación. Y cerrando el cortejo con la Bandera Principal de la Purísima Sangre las autoridades religiosas y civiles y la banda de música. Toda la Ciudad, toda la Pasión, los ojos clavados en “Aquel a quien traspasaron”, en Cristo nuestro Redentor. Lo leído en la Pasión, lo adorado en la Cruz, se ace camino, contemplación y vida.

Sin querer preferir a unos pasos sobre otros yo ahora les invitaría a centrar la atención sobre algunos de sus pasos en particular:

1. El Cristo del Buen Amor, comienza su calvario, le han hecho escarnio, coronado de espinas. Sentado, pensativo. Piensa en el Padre y en cada uno de nosotros, tan amados del Padre, tan necesitados de su amor redentor. Y Cristo se ofrece, “por vosotros y por todos los hombres”.
2. El Santo Cristo de la Sangre, poco he de deciros, no os hace falta levantar la mirada, está grabado en vuestro corazón. Pero, haced memoria. “Atraeré a todos hacia mí”. Se desangra, tiene sed, “tengo sed”, como a la samaritana, como a Leví, como a Zaqueo, te llama, llama a tu puerta, mira, “si alguno me abre, comeremos juntos...”, “hoy estarás conmigo en el Paraíso”. Mucha sangre, mucho amor, para dar mucha vida.
3. La Piedad, los cristianos de oriente llaman a este paso “el Esposo”, sí, María es la Iglesia Esposa, recibe a Cristo que ha dado la vida por Ella. Y ella acogiendo este santo cuerpo, acoge esa donación de amor que la hace fecunda, la muerte de Cristo es nuestra vida y la fecundidad espiritual de la Iglesia. Acoger a Cristo hoy no es tomar un cadáver, es recoger su Palabra, sus Acciones sacramentales, su testamento de amor divino. El tesoro de la Iglesia y de cada cristiano.
4. El Santo Sepulcro, sí, finalmente míralo, mira este paso impresionante. “Y el séptimo día descansó”, el Señor creó y ha recreado, ahora puede descansar, nos invita a “entrar en su descanso” en el Santo Sábado. No es para “no hacer nada”, es para dejarnos rehacer por él, en la escucha obediente de su palabra y en la contemplación transformante de su obra, de su Pasión y Muerte de Cruz. Así nos preparamos para Resucitar con El.

La ciudad “descansa” el Sábado y acompaña a la Mare de Déu de la Soledat en su solemne recorrido procesional, ella, la Virgen mantiene viva nuestra esperanza. De noche, ya iniciado el Domingo (litúrgicamente hablando), la solemne Vigilia Pascual culmina las celebraciones. No quiero cansarles más, pero no puedo despedirme deseándoles una fructuosa Semana Santa y una Feliz Pascua sin cerrar mi exposición con una conclusión o sugerencia final.

Conclusión. Actitudes para vivir la Pasión del Señor

Siempre que medito o invito a meditar la Pasión me viene una pregunta, ¿y durante la Pasión dónde está Dios Padre?

Y es que puede venir la impresión, desde el grito “porqué me has abandonado”, de que el Padre se olvida que es Padre y se hace ese “ojo escrutador y justiciero que todo lo ve” y que vuelca su ira sobre Jesús hasta quedar satisfecho con su sangre. ¿Sería este el Padre de Jesús? ¿el que Él nos presentó en la parábola del Hijo pródigo? ¿el que tanto amó al mundo que entregó a su propio Hijo? El Padre no tiene sed de sangre, quiere la obediencia filial y confiada de Jesús (la obediencia que nos salva), tanto la quiere, que está dispuesto a pagar el precio (a la desobediencia pecadora de los seres humanos) de la sangre y sufrimiento de su Hijo. En la Cruz el Hijo y el Padre, unidos por el Espíritu están de la misma parte, la del amor, de la otra parte está el pecado

y los pecadores, tú y yo. Si al pie de la Cruz llora la Madre, traspasado el corazón, arriba en el cielo que se oscurece está roto el corazón del Padre, amor de tierra a cielo que pasa por la Cruz de Cristo y hace temblar los montes.

En segundo lugar, meditando la Pasión, viendo a Jesús, no puedo evitar recordar a las mujeres de Jerusalén, ¡cómo se emocionaban y lloraban! Pero Jesús no quiere estas lágrimas de lástima o de pura emoción. Estas lágrimas no curan el alma. En su Pasión Jesús mira a Pedro, canta el gallo y también, en la Pasión, Pedro llora. Resucitado Jesús saldrá al encuentro de Pedro una vez más y con aquellas lágrimas le lavará de su pecado, porque, como se lo hace confesar por tres veces esas lágrimas ya fueron de amor y contrición. Pidamos estas lágrimas para vivir estos días, no sólo las otras, que son fáciles, pero efímeras. Pidamos las lágrimas de un corazón contrito, las de la conversión que se deja llevar por el amor, las que hacen hombres y mujeres nuevos capaces de perdonar y capaces de reconstruir, ¡qué gran Esperanza! Gracias Señor, Gracias Bendito Cristo de la Purísima Sangre.

Soledat

Avui el cor se'm trenca
quan passes tan sola caminant.

Avui la vida se m'esquinça
quan et veig passar plorant.

Desconsolada i afigida
buscant el fill del teu cor.

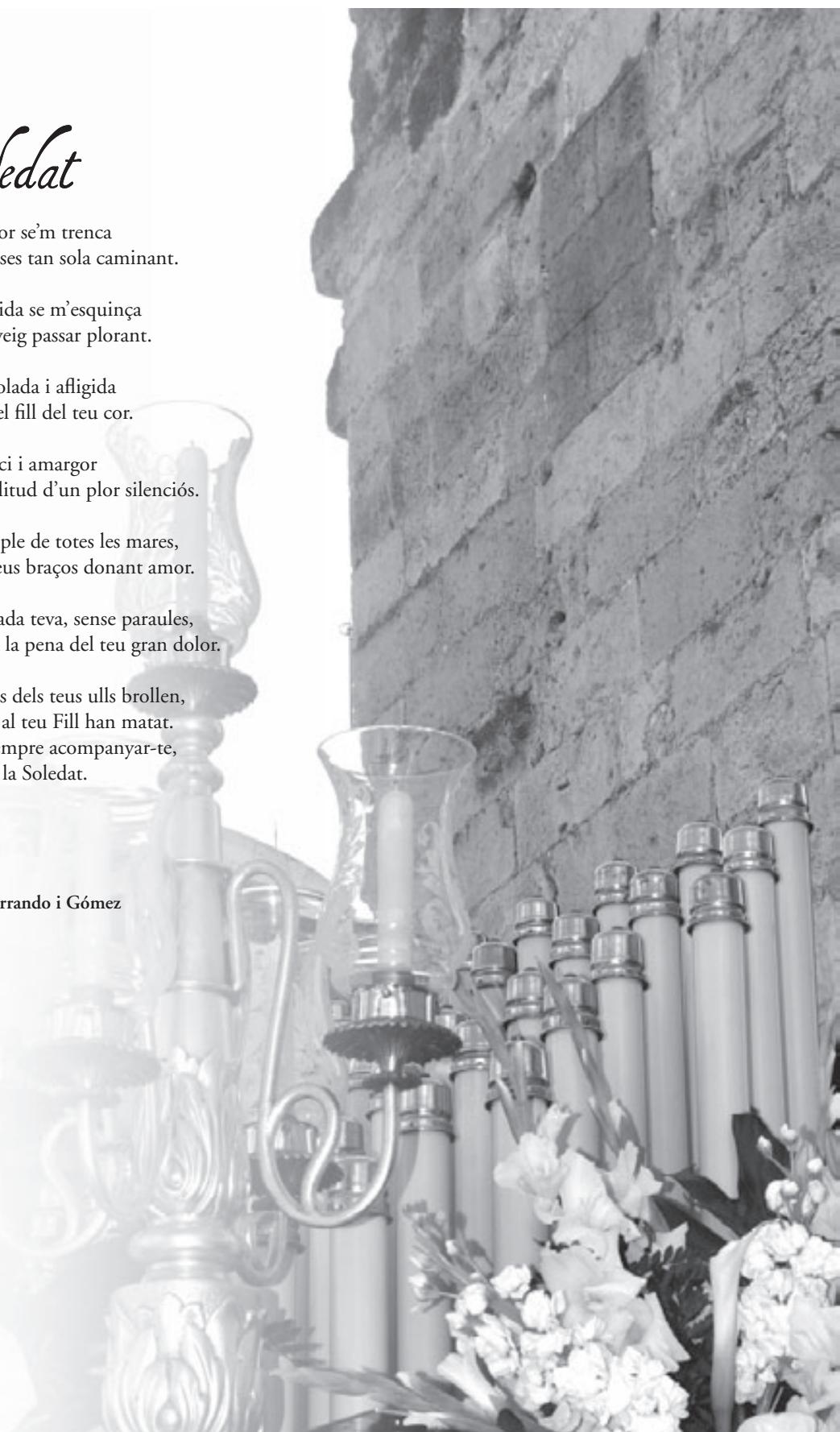
En silenci i amargor
sols la solitud d'un plor silenciós.

Ets exemple de totes les mares,
amb el teus braços donant amor.

Una mirada teva, sense paraules,
reflecteix la pena del teu gran dolor.

Llàgrimes dels teus ulls brollen,
avui que al teu Fill han matat.
Volem sempre acompañar-te,
Verge de la Soledat.

Àngels Ferrando i Gómez

Mare de Déu de la Soledat, AJUDEU-NOS

M. Rosa Robert

Quan la vostra imatge, Mare de Déu de la Soledat, el Dissabte Sant agafa el camí de la Catedral acompanyada de les confrares, envoltada de flors que brillen com els estels, al pas pel pla de la Seu, i un raig de sol acaricia la vostra entristida cara, és un instant més dolç que la llum dels brandons. Els tarragonins us miren embaladits d'amor, amb l'oració més preuada us saluden, Déu vos salve Maria... i us demanen: Santa Maria Mare de Déu, pregueu per nosaltres, pecadors, ara i en l'hora de la nostra mort; oració que encapçalà l'Àngel, us cobrí de sol i amb el do de la gràcia us anuncià que seríeu la Mare del Fill de Déu, fent-vos en aquell beneït instant el primer sagrari de la terra.

La vostra Soledat ja va anant fent camí fins a la fi del vostre estimat Fill, que morí en la Creu per redimir-nos a nosaltres i la humanitat que el va condemnar.

La nit del dissabte i matí del diumenge sonaran totes les campanes, i el seu so ens anunciarà la Resurrecció de Jesucrist, ens desitgen Bona Pasqua; no ha de ser una formalitat anyal, serà la de despertar, una vegada més, la fe, que molts la tenen un xic dormida. Que la Pasqua de Resurrecció ens porti la Pau, rebent noves energies per ser solidaris amb qui més ajuda necessita, tolerants amb el pròxim i, sobretot, amb l'amor, que és la font de la vida.

Mare de Déu de la Soledat, esperançats esperem que no ens manqui mai la vostra ajuda.

Las cofradías y hermandades penitenciales EN EL TERCER MILENIO

Queridos hermanos y hermanas de las Cofradías y Hermandades Penitenciales de nuestra Diócesis de Mondoñedo-Ferrol: Os saludo a todos en el nombre de Jesucristo, el Señor, y os deseo su gracia y su paz. Me es muy grato comunicarme con vosotros para animarlos a proseguir vuestro camino con la mirada puesta en Jesucristo y en la Virgen María, madre suya y madre nuestra, a quien profesáis particular devoción bajo las diversas advocaciones que celebramos en la Semana Santa.

Introducción

Hace tiempo que quería dirigirme a vosotros de manera directa, como pastor, amigo y servidor de todos. Las Cofradías ocupáis un lugar relevante dentro de la Iglesia, y los cofrades estás llamados a llevar a cabo una misión cada día más necesaria en la misión eclesial de anunciar a Jesucristo en nuestro mundo. Sin ignorar algunas limitaciones y carencias, manifiesto mi vivo y sincero reconocimiento a las Cofradías. Representáis en la vida de la Iglesia un cauce privilegiado de la piedad popular. Tratáis de fomentar la fraternidad y el mandamiento del amor entre los miembros. Y servís, en no pocas ocasiones, como cauce para el apostolado de los seglares. Como Asociaciones Públcas de fieles de la Iglesia Católica representáis un movimiento de laicos con capacidad de convocatoria, que tienen jóvenes en sus filas y que gozan de un fuerte arraigo en el pueblo. Curiosamente, esto acontece en una sociedad tocada de secularismo donde se potencia una visión de la vida al margen de la religión, del pensamiento, de la moral, que se ha convertido en el emblema fundamental de la democracia moderna. El laicismo combativo, si pudiera, haría desaparecer nuestras procesiones como manifestaciones religiosas. Las tolera, sin embargo, porque mueven masas, porque están incrustadas en la identidad de barrios y pueblos, y porque constituyen un poderoso reclamo para el turismo que sustenta en buena parte nuestra economía. Pero intentará vaciarlas de los contenidos cristianos y alejarlas de su vinculación a la jerarquía de la Iglesia Católica.

No son, creo yo, instancias ajenas a la Iglesia, las que han de decir lo que las Cofradías debéis ser o debéis hacer en el futuro. Porque las Cofradías no sois asociaciones civiles, sino eclesiales. Sin Jesucristo y sin la Iglesia no seríais nada, os quedaríais en algo puramente estético y costumbrista, vacío de hondura y de verdad. No sois en modo alguno un mero hecho cultural, ni un elemento simplemente social y popular, ni una «peña de amigos». Aunque algunos os vean así. No os dejéis seducir por quienes quieren situaros al margen de la Iglesia, porque eso supondría vuestra propia muerte. Aunque tengáis que renunciar a ayudas y apoyos más aparentes que reales. Tampoco las Cofradías, lo sabéis muy bien, son para lucimiento de nadie, ni para las genialidades o protagonismos de nadie, ni deben estar al servicio de ningún interés particular, ni de ninguna apetencia de poder, de imagen o de apariencia. Hay que salvar y defender la libertad y autonomía de la Iglesia sin permitir intromisiones abusivas en su vida interna. Es, en efecto, a la Iglesia a quien corresponde organizarse en su vida interna conforme a sus principios y normas. “Las cofradías –ha dicho el cardenal Rylko- no son solamente el recuerdo de un pasado glorioso y benemérito. No son una especie de “piezas de museo” para admirar con nostalgia. No son tampoco una expresión del folclor religioso para adornar nuestras fiestas litúrgicas. Las cofradías son una realidad viva y presente que la Iglesia mira con confianza y esperanza”.

I. ¿Cómo celebrar la Semana Santa?

En la sociedad actual, la Semana Santa se ha secularizado. Algunos la viven como una semana de vacaciones para hacer turismo o para descansar. Se ha deschristianizado poco a poco. Las mismas procesiones que tanto auge están tomando en muchos lugares no siempre son signo de religiosidad y de fe, sino expresiones culturales que, por haber sido vaciadas de su contenido, se quedan en lo puramente estético, o en sentimientos vagamente religiosos.

Es necesario recuperar la Semana Santa en toda su verdad. Cuando hacemos nuestra profesión de fe, cuando recitamos el Credo, estamos confesando algo realmente inaudito. El Hijo de Dios, por hacerse en todo semejante a nosotros menos en el pecado, llegó a morir en una cruz como un maldito. Pero Dios le ha levantado de entre los muertos y vive para siempre. Se trata de algo verdaderamente sobrecogedor. Resucitando a Jesús de entre los muertos, Dios nos ha mostrado su gloria de manera definitiva.

Y todo esto ha ocurrido y sigue ocurriendo ‘por nosotros’ y para nuestra salvación. La muerte y resurrección de Cristo no pasaron y se esfumaron. No son un mero recuerdo. Porque el Crucificado, cuya vida sigue siendo amorosamente entregada por nosotros, se mantiene vivo para siempre, y porque El sigue sufriendo en los crucificados de la tierra. En la Eucaristía, que El nos dejó como memorial de su Pasión, anunciamos su muerte y proclamamos su resurrección hasta que El vuelva. De la Eucaristía fluye y en ella confluye toda la Semana Santa. Cristo resucitado nos abre definitivamente a la esperanza. La losa del sepulcro, con la que se pretendía borrar su memoria, no lo ha podido retener, nadie ha podido aplastar la fuerza infinita del amor de Dios que se ha manifestado sin reservas en la cruz. El Autor de la vida, Jesucristo, Hijo de Dios, vive para siempre. No busquemos, pues, entre los muertos al que está vivo. Su humanidad, nuestra humanidad, ha penetrado de manera irrevocable en la gloria de Dios. ¡Dios quiere que el hombre viva! La victoria de Cristo es nuestra victoria. Nos urge anunciar a Cristo resucitado de entre los muertos. No podemos guardar silencio sobre su victoria sobre el pecado y la muerte, porque es la gran alegría para todo el mundo, la gran esperanza que los hombres necesitan. En ella puede encontrar todo hombre razones para vivir y para amar con toda la fuerza del corazón, sin reserva alguna. Sólo desde la fe se entiende la Semana Santa en su integridad. Sólo con fe se pueden vivir estos días santos, tan inundados por la presencia del Señor. Sólo con la Iglesia y desde ella, amándola de verdad, se puede celebrar la Semana Santa.

No se debería participar activamente en las procesiones sin prepararse durante la Cuaresma y sin participar en la celebración litúrgica de los misterios de la Pasión, donde éstos se hacen presencia viva, realidad palpable en la fe, fuerza realmente salvadora. Aquí se supera la pura representación. Desfilar en las procesiones o contemplarlas a su paso por nuestras calles y plazas, reclama sensibilidad ante el drama, sobrecogedor y gozoso al mismo tiempo, del amor de Dios para con los hombres. Que los desfiles procesionales sean silenciosos, meditativos, aptos para la contemplación y la plegaria. Lo que vivís en las celebraciones litúrgicas, llevadlo a vuestras casas, sacadlo a nuestras calles en las procesiones y manifestaciones populares bañadas de fe. Que todo quede marcado por esos misterios.

Para poder gozar del perdón del Señor, los cofrades estáis invitados de una manera especial a acercaros al sacramento de la reconciliación. En el sacramento de la Penitencia se actualiza la fuerza redentora de la cruz de Cristo, su muerte por nuestros pecados, la paz que El nos ganó derramando su sangre por nosotros. También estáis especialmente llamados a comer el Cuerpo y beber la Sangre del Cordero de Dios, inmolado por nosotros para que tengamos vida eterna y adorarle con sencillez, alegría y esperanza, participando cada domingo en la Eucaristía.

Las Cofradías estáis llamadas a vivir, de manera especialmente fuerte, la caridad que brota del costado abierto de Cristo y de su Cuerpo entregado con obras de caridad significativas, con limosnas, con visitas a los enfermos y a los pobres y desamparados, con prestaciones voluntarias a los servicios eclesiales de caridad.

La Semana Santa en Ferrol y Viveiro se cuentan entre las más populares de España. En ambas ciudades ha resurgido con gran fuerza en los últimos años. Muchos habitantes de dichas ciudades participan con entusiasmo y fervor religioso. Y visitantes llegados desde diversos puntos de la geografía nacional participan en sus actos, llegando a colapsar las calles que registran con este motivo la mayor concurrencia del año. Por otra parte, Mondoñedo, San Martín de Mondoñedo y Ribadeo tratan de recuperar sus tradiciones referentes a la Semana Santa, debidamente actualizadas. Y en Burela emergen unas procesiones muy unidas a la liturgia con mayor fuerza cada año.

Desde 1996 trabaja en Ferrol la Coordinadora de Cofradías cuya misión es “dirigir, coordinar y representar la acción de todas las Cofradías, promoviendo al mismo tiempo la legítima autonomía de cada una y velando para que su actividad se ajuste a derecho” (art. 2 de sus Estatutos). No sólo se preocupa de conseguir recursos económicos para que la Semana Santa ferrolana sea cada vez más vigorosa, sino que ejerce también un papel importante en la formación religiosa de los cofrades y la sintonía de las Cofradías con los órganos diocesanos de Pastoral. Por caminos muy similares discurre el trabajo de la Junta de Cofradías de Viveiro.

II. ¿Qué es una Cofradía?

La Iglesia nos brinda la respuesta a esta pregunta en el Código de Derecho Canónico. El canon 298 dice que las Cofradías son asociaciones de fieles aprobadas y erigidas por la autoridad eclesiástica, cuyos fines son “fomentar una vida más perfecta, promover el culto público o la doctrina cristiana, o realizar otras actividades de apostolado, a saber, iniciativas para la evangelización, el ejercicio de obras de piedad o caridad y la animación con espíritu cristiano del orden temporal”.

Quisiera que esta Carta fuese para vosotros ocasión de un nuevo descubrimiento del auténtico tesoro que es la fe y la vida cristiana, en toda su belleza y en toda su verdad. Así podríamos reflejar en nosotros con más transparencia el rostro de Cristo, Redentor del hombre. Escribió en su día Mons. Fernando Sebastián: “La principal batalla que debemos dar para el vigor y florecimiento de las cofradías no es el esplendor de las procesiones sino el esplendor de la vida de los cofrades. La honra y el honor de Cristo y de la Virgen María no están en las luces, ni en las

flores, ni en los bordados, sino en el esplendor de la fe, de la piedad, de la pureza y de la caridad de los cofrades y de los hermanos. Al decir esto no quiero acusaros ni criticaros, quiero más bien animarlos a llevar con alegría esta responsabilidad y esta honrosa carga de la representación de la bondad de Cristo y del amor de María en todos los momentos de nuestra vida”. “Si la vida de los hermanos –añadía– es una vida ejemplar y virtuosa, las procesiones serán también demostraciones religiosas y no habrá ningún peligro que derivemos a falsas orientaciones de vanidad colectiva, o que desdibujemos su contenido... Nuestras procesiones tienen que ser lo que ha sido siempre el arte religioso y la verdadera religiosidad popular: manifestaciones de la emoción religiosa interior y resonancias de las celebraciones litúrgicas, testimonio vivo del amor de Cristo y de fe que invade y envuelve a cuantos durante el año viven olvidados de estos misterios de amor y de gracia, catequesis en acción que enseña que todos somos queridos por Dios, que Cristo ha muerto por nosotros”.

1. Las Cofradías en el interior de la Iglesia diocesana

Las Cofradías podéis ser una fuerza muy importante dentro de la Diócesis. Sois cristianos y no podéis permanecer al margen de la marcha de la Iglesia diocesana y del camino trazado por el Concilio Vaticano II y las orientaciones de los últimos Papas: el camino de una nueva evangelización, para poner al mundo moderno en contacto con las energías vivificantes del Evangelio.

Las Cofradías sois parte integrante de la Diócesis y de las parroquias donde estáis ubicadas. Debéis ser acogidas como realidades diocesanas y estar insertas en la pastoral diocesana. Como también debéis ser acogidas como realidades parroquiales, ser incorporadas a la pastoral parroquial y tenidas en cuenta, en vuestra peculiaridad, en las programaciones pastorales parroquiales: no podéis ir por libre, al margen de las parroquias, por vuestra cuenta. La integración de la cofradía en la pastoral parroquial es mucho más fácil cuando los cofrades participan activamente en servicios parroquiales, como la Catequesis, Cáritas, Consejo pastoral, Consejo de economía, etc... Tan necesario es que las parroquias, los sacerdotes e incluso el Obispo nos acerquemos con estima y respeto hacia las Cofradías, como que las Cofradías os incorporéis a la vida comunitaria, sincronizándoos con las orientaciones actuales de la Iglesia. No sois piezas autónomas. Sois realidades eclesiales para llevar a cabo la obra común de la evangelización, impulsada y animada por los legítimos pastores en comunión con el Papa.

Conviene que las cofradías incorporen algunos objetivos y acciones del Plan Pastoral diocesano, arciprestal y parroquial en su programación, expresando y viviendo así la comunión eclesial.

Se deberá valorar positivamente la función del consiliario y acoger siempre sus orientaciones y disposiciones en la realización de las finalidades religiosas y en la formación y en la participación en la pastoral en los diferentes ámbitos eclesiales.

Os invito a sumaros al esfuerzo de evangelización en el que estamos comprometidos todos los cristianos, particularmente en nuestra diócesis. Vivimos un tiempo sin duda difícil para la fe, pero urgentemente necesitado del Evangelio. En las Cofradías, de tanta raigambre en nuestras

tierras, hay elementos vivos de fe y de vida cristiana que debemos reconocer y alentar, para que así lleguen a ser instrumentos eficaces de evangelización. Para ello es preciso que se revitalicen por una más honda vida cristiana, por una comunión eclesial cada vez más intensa, y por un renovado compromiso en la acción apostólica y evangelizadora de la Iglesia.

La cofradía no puede encerrarse en sí misma, ni remirarse constantemente en el propio espejo. No se pertenece a sí misma. Es de Cristo y habla de Cristo; es de la Iglesia y camina con la Iglesia. Los cofrades no podéis encerrarlos en vuestros “cenáculos”. En el momento histórico que vivimos se os pide, que respetando la legítima autonomía de las realidades terrenas como reclama el Vaticano II (cf. GS, 36), luchéis para que Dios y su ley moral tengan cabida en esta sociedad. Esto lo podéis hacer porque las Cofradías en el siglo XXI gozás de la credencial de ser instituciones humanizadoras en una sociedad sin alma.

Con este ánimo me dirijo a vosotros y, desde el comienzo, con el auxilio e intercesión de la santísima Virgen, imploro del Señor, para todos, el crecimiento y fortalecimiento de la fe, que es la que da autenticidad a vuestras actividades y manifestaciones cofrades: que vuestra fe sea “esclarecida y alimentada continuamente con la escucha y la meditación de la Palabra de Dios”, con la «oración perseverante, con la recepción frecuente de los sacramentos, especialmente de la Penitencia y de la Eucaristía», que hágais de la Palabra de Dios y de la fe «la pauta inspiradora de vuestra conducta en todos los ámbitos de vuestra existencia cotidiana» (Juan Pablo II en el Rocío).

En palabras de Benedicto XVI: “con estas condiciones, vuestras cofradías, manteniendo bien firmes los requisitos de “evangelización” y “eclesialidad”, podrán seguir siendo escuelas populares de fe vivida y talleres de santidad; podrán seguir siendo en la sociedad “fermento” y “levadura” evangélica, contribuyendo a suscitar la renovación espiritual que todos deseamos”.

Si la Cofradía se reduce a lo cultural, se evade de la realidad, se deshumaniza. Si se reduce a lo caritativo, se convierte en una entidad asistencial, socializante, fría, paternalista. El sentido evangelizador y misionero hace que la Cofradía salga de sí misma buscando a los alejados. Y que se vuelva sobre sí misma y revise su vida interior, sus celebraciones, sus compromisos, su organización, su manera de celebrar la eucaristía.

2. Las Cofradías como asociaciones eclesiales

¿Cómo llevar a cabo todo esto en las Cofradías? Contribuyendo de manera decidida y de una vez por todas a ser lo que, por verdad y naturaleza, os corresponde ser: asociaciones eclesiales de fieles cristianos laicos, instituciones de Iglesia, que están dentro y forman parte de ella. Para ello, habréis de tener siempre en cuenta la fe y las enseñanzas de la Iglesia. Considerad de manera particular las enseñanzas del Concilio. Y tened especialmente presentes las enseñanzas del Papa Juan Pablo II en su Exhortación Apostólica “Los fieles cristianos laicos”, y cuanto el Papa Benedicto XVI está diciendo a los fieles laicos.

Las Cofradías sois asociaciones de cristianos con unas finalidades religiosas. Por tanto, debéis

ser asociaciones canónicas y no civiles. Debéis ser aprobadas por el Obispo diocesano y estar reguladas por las normas canónicas y los propios Estatutos. La doble naturaleza, canónica y civil, os puede ocasionar graves dificultades, ya que tendríais dos Estatutos diferentes y dependeríais de dos jurisdicciones distintas.

Surgidas, pues, de la fe y animadas por ella en su tradición, las Cofradías habéis de ser realidades vivas. No nos interesa que seáis trasmisoras de un pasado muerto ni que viváis exclusivamente de nostalgorias. Lo que carece de fe pronto se convierte en mero gesto exterior, ritualista y superficial. Las Cofradías hoy necesitáis ser tan vivas, tan verdaderas, religiosamente, como lo hayan podido ser en los mejores tiempos. Sólo así, cargadas de vida cristiana en medio de vuestra sencillez, podréis ofrecer un rostro vivo del Evangelio de Jesucristo.

3. Con elementos comunes y específicos

Cada Cofradía o Hermandad tiene unos fines específicos; por eso son diferentes. Pero a todas ellas les ha de animar unos elementos de vida comunes. Son, por lo demás, los elementos que animan a toda la Iglesia, a cualquier realidad eclesial, a toda comunidad como a todo movimiento o asociación de fieles. Son elementos que, hoy, tiempo de renovación profunda, suscita y reaviva el Espíritu Santo y que discurren con especial fuerza desde el concilio Vaticano II. Por ello, sin traicionar en modo alguno los fines específicos, al contrario para propiciar el que puedan llevarse a cabo, os pido a todas las Cofradías, a todos los cofrades, hermanos y hermanas, que seáis como la Iglesia quiere que sean actualmente todas las asociaciones de fieles cristianos:

- Escuelas de formación cristiana para todos, sobre todo a través de una adecuada catequesis, de los novenarios y otros actos de piedad, más aún, de otras actividades de formación, sobre todo en el campo de la doctrina social de la Iglesia;
- Ayuda y aliento para la vida cristiana de sus miembros, espacio comunitario donde se ore y se estimule la participación real y efectiva de todos sus miembros en los sacramentos y se fomente la vida espiritual de los asociados;
- Ámbito en el que se viva el mandamiento nuevo del amor a través de la fraternidad y ayuda mutua de sus miembros entre sí y de la solidaridad con los demás, especialmente con los más necesitados: lugar y escuela de caridad cristiana; que todas las Cofradías tengan bien planteado y realizado el ministerio de la caridad;
- Testimonio vivo y ejemplo de vida cristiana en el mundo, en la vida diaria de la calle, del trabajo, de la profesión. Presencia real de la fe en Cristo en la familia, en las realidades sociales, económicas, políticas, culturales;
- Ámbitos donde se viva la comunión eclesial con el Papa, con los Obispos y los presbíteros de las respectiva diócesis y parroquias en las que están insertas;

- Estructuras eclesiales al servicio del apostolado y la evangelización de los laicos.

Al mismo tiempo, y de manera inseparable, es necesario asumir el actual “dinamismo de revitalización de la vida eclesial”, suscitado y alentado por el Espíritu Santo en estos tiempos posteriores al Concilio y abiertos al tercer milenio del cristianismo, que se caracteriza ‘por algunas exigencias connaturales’ a la misión de la Iglesia y planteadas hoy con especial vigor:

- Una renovación, personal y comunitaria, de la experiencia de encuentro y seguimiento de Jesucristo, conforme a la vocación universal a la santidad;
- Un renovado sentido de pertenencia a la Iglesia en cuanto misterio de comunión, fundada y siempre renovada por los ministerios y carismas que le regala el Espíritu Santo mientras vive en la historia;
- Una ‘nueva evangelización’ que se comunique desde un ímpetu misionero en todas las situaciones, ambientes y culturas, siguiendo la ‘vía del hombre’, para abrir a Cristo su corazón y todas las dimensiones de su existencia y convivencia;
- Un renovado compromiso de presencia, solidaridad y servicio de los cristianos, que sea expresión de la fecundidad de la caridad al encuentro de las necesidades humanas, del empeño en el combate por defender y promover la dignidad de las personas, las familias y los pueblos, a la luz de la renovada y relanzada doctrina social de la Iglesia»

4. En la Iglesia, hogar y escuela de comunión

Permitidme igualmente que insista en otro aspecto particularmente importante para todo cristiano y para toda institución de Iglesia: me refiero a la dimensión eclesial y de comunión que es connatural a nuestra existencia cristiana y que, con la gracia del Espíritu Santo, debemos entre todos mantener y fortalecer. Sabéis muy bien, como cristianos que sois, que la fe cristiana, tiene una dimensión esencialmente eclesial: creemos dentro de la Iglesia, con la fe de la Iglesia y en Iglesia. Creemos en el misterio de la Iglesia; somos agregados por el bautismo al cuerpo eclesial de Cristo; la vida de fe nos lleva a participar de la misión que Cristo ha confiado a su Iglesia, sujeto de la misión. Se trata de una comunión de vida y misión que se sustenta y expresa en la profesión del mismo Credo, en la participación en los sacramentos y en la práctica de la vida cristiana conforme a los mandamientos de Dios. Cuando hablamos de comunión hablamos de comunión en la fraternidad, vivida la vida ordinaria, en la familia, en la parroquia, en las diversas Asociaciones y Hermandades; comunión también en la diversidad por la complementariedad, mutua aceptación y reconocimiento de los diversos carismas y dones que el Espíritu suscita en la Iglesia y para su edificación.

“La pertenencia a las cofradías y asociaciones piadosas es una forma de estrechar los lazos de pertenencia a la Iglesia, y un nuevo motivo para sentirse llamado a vivir más plenamente las exigencias del Bautismo, por el que todo cristiano ha sido incorporado a Cristo. El ser ‘cofrade’ debe llevar consigo una práctica fiel y constante de los deberes de un miembro vivo de la Iglesia,

consciente y adulto. A un cofrade se le deben pedir, además de los mínimos que la Iglesia señala para todos los cristianos, un especial respeto y amor al nombre de Dios, la Virgen y los santos, la participación habitual en la Eucaristía del domingo y la frecuencia de los sacramentos de la Penitencia y de la Comunión, y un modo de vida coherente con la moral católica” (DRP 150), Juan Pablo II nos dejó esta importante y programática afirmación: “Hacer de la Iglesia la casa y la escuela de la comunión: este es el gran reto que tenemos para el milenio que empieza, si queremos ser fieles al designio de Dios y responder también a las profundas esperanzas del mundo”.

Ante la creciente realidad del individualismo y de la competitividad que van aislando cada vez más a las personas como si fueran islas, nuestra sociedad tiene la necesidad de la Iglesia como casa y escuela de comunión. La globalización económica y social en constante proceso de crecimiento, si no es solidaria, en vez de conducir a la unión de los pueblos entre sí, contribuye a intensificar la separación entre Norte y Sur en el mundo. Las esperanzas más profundas de los hombres y mujeres de nuestro tiempo están centradas en la paz, en la fraternidad, en la solidaridad, en la acogida, en la comprensión, en el perdón, en una palabra, en el respeto auténtico y eficaz de la dignidad de la persona humana. Cuando decimos que la Iglesia debe ser casa y escuela de comunión y de misión, estamos diciendo implícitamente que cada institución que forma parte de la Iglesia también lo debe ser. Convirtiéndose en casa y escuela de comunión y de misión, cada Cofradía es fiel al designio de Dios y responde también a las profundas esperanzas del mundo.

El II Congreso de Cofradías de Cataluña pidió a estas instituciones “practicar y profundizar la espiritualidad propia de las Cofradías, congregaciones y hermandades, que se fundamenta en la gratuidad, la fraternidad y la misericordia, hasta convertirse en el estilo de vida de los miembros de cada agrupación”.

Así pues, el amor debe ser la primera y principal finalidad de cada cofradía de Semana Santa, ya que los misterios de la pasión y muerte de Jesucristo son una expresión patente del amor infinito y misericordioso de nuestro Salvador hacia toda la humanidad. Cuando una Cofradía realmente se esfuerza en ser una casa y escuela de comunión, es cuando da un testimonio auténtico del acompañamiento de Jesucristo siempre, pero especialmente en los momentos más importantes de su obra redentora.

Pertenecemos a la Iglesia como fruto de la comunión de fe, de esperanza y caridad de la que Dios nos hace partícipes en ella y a través de ella, y de la participación en su misión. Esta comunión está vertebrada por el Espíritu Santo y por los sacramentos, singularmente de la Eucaristía y del ministerio ordenado: nuestra comunión es con el Papa y con los Obispos, Sucesores de Pedro y los demás Apóstoles, ellos son la garantía y cimiento de nuestra comunión. Los presbíteros, ministros que participan de la sucesión apostólica por su vinculación sacramental y colaboración especial a los Obispos, son fundamentales para mantenernos todos en esta comunión; ellos, en comunión con los Obispos y el Papa, son maestros y pastores del pueblo de Dios; los párrocos son colaboradores del ministerio de los Obispos. Por todo ello, esta pertenencia nuestra de los cristianos a la Iglesia es en la diócesis, y a través de las parroquias o comunidades estables.

Las asociaciones de fieles cristianos, las Hermandades, sois ámbitos específicos que participáis, conforme a vuestras peculiaridades, de la vida y misión de la Iglesia; os caracterizáis por la complementariedad, nacéis de la Iglesia y vivís en ella, lográis vuestros fines en la medida en que vivís en la Iglesia; lleváis a la Iglesia. Por esto es necesario que cultivéis este sentido eclesiástico, el amor a la Iglesia, la pasión por ella; que os sintáis profundamente unidos a la Iglesia. El hecho de ser miembro de una Cofradía debe ayudar a amar más y más a la Iglesia. Esta es nuestra Madre que nos ha engendrado por el bautismo a la vida de hijos e hijas de Dios y la alimenta constantemente con la Palabra revelada y los sacramentos. Sin la Iglesia los cristianos no tendríamos lo que Dios nos ha dado a través de ella: la fe, la revelación, los sacramentos de vida nueva.

5. Las Cofradías, mediación para la evangelización

La comunión es para la misión. Hay una profunda relación entre Cristo, la Iglesia y la evangelización. Durante este “tiempo de la Iglesia”, es ella la que tiene la misión de evangelizar. Esta tarea no se consigue sin ella y, todavía menos, en contra de ella. Existe la contradicción de separar a Cristo de la Iglesia, queriendo amar a Cristo pero sin la Iglesia. Esta dicotomía aparece netamente como un absurdo en estas palabras de Jesús recogidas en el Evangelio: “Quien os rechaza a vosotros, me rechaza a mí”.

El Papa Benedicto XVI, en tiempos de apostasía silenciosa y olvido de Dios, os dice: “En la época de grandes cambios que estamos atravesando, la Iglesia... os necesita también a vosotros, queridos amigos, para llevar el anuncio del Evangelio... a todos, recorriendo caminos antiguos y nuevos”. “Vuestras beneméritas cofradías, arraigadas en el sólido fundamento de la fe en

Cristo, con la singular multiplicidad de carismas y la vitalidad eclesial que las distingue, han de seguir difundiendo el mensaje de la salvación en medio del pueblo, actuando en las múltiples fronteras de la nueva evangelización". Os pide también que fortalezcáis vuestra presencia confesante en la vida pública, con coraje y sin complejos, "siendo en la sociedad "fermento" y "levadura" evangélica, contribuyendo a suscitar la renovación espiritual que todos deseamos" y resistiendo a la tentación de huir del mundo, buscando transformarlo desde dentro y ordenando las realidades temporales según el plan de Dios. Por mi parte, estoy convencido de que si las Cofradías se toman en serio su compromiso apostólico, pueden aportar una extraordinaria riqueza a la Nueva Evangelización a la que todos estamos convocados.

El cristiano cofrade no es un ser un solitario, sino solidario; un hermano, que sabe trabajar en equipo, que participa en la vida de la parroquia, que se implica en la catequesis, en la vida litúrgica, en la Caritas parroquial, o en el Consejo de Pastoral parroquial, compartiendo sus dones con sus otros hermanos cristianos. En la diócesis y en la parroquia no sobra nadie. No cabe, pues, automarginarse. Tampoco podemos actuar como francotiradores. Todos somos necesarios a la hora de anunciar a Jesucristo a nuestros hermanos. Hoy más que nunca, por la peculiar situación que está viviendo la Iglesia en España, es preciso robustecer nuestra mutua comunión, aunar fuerzas y trabajar unidos con los sacerdotes, con los miembros de las otras cofradías, evitando celotipias, protagonismos y todo aquello que puede dañar o debilitar la comunión.

6. Las Cofradías, mediación para la formación

El Papa pondera mucho en su discurso la necesidad de la formación y os invita a multiplicar las iniciativas y actividades para propiciarla. Tales iniciativas puede protagonizarlas cada una de las Cofradías en solitario. ¡Qué hermoso sería, sin embargo, que en una misma ciudad se unieran varias Cofradías, a través de la Coordinadora o de la Junta de Cofradías, para programar actividades formativas! Lo importante es que vuestras Cofradías, bajo la guía del Consiliario y nunca sin su consejo, se conviertan cada día más en escuelas de formación de un laicado maduro y misionero, capaz de responder generosamente a los desafíos dramáticos que la Iglesia debe afrontar en nuestra época.

"Con el objetivo de responder a las grandes expectativas de la Iglesia, ha manifestado el cardenal Rylko, las Cofradías deben afrontar con seriedad la importante tarea que el siervo de Dios Juan Pablo II confiara a todas las asociaciones laicales: tender hacia la "madurez eclesial". En efecto, la madurez no se obtiene de una vez para siempre. Cada generación está llamada a alcanzarla nuevamente para sí, por lo tanto también la vuestra. Pero ¿qué significa en concreto "madurez eclesial"? El mismo Pontífice nos sugiere la respuesta en la exhortación apostólica Christifideles laici (n. 30), indicando cinco criterios fundamentales de discernimiento. Mencionamos brevemente estos criterios de evaluación de la madurez eclesial de las asociaciones laicales: ante todo la primacía dada a la vocación de todo cristiano a la santidad, es decir el «"alto grado" de la vida cristiana ordinaria» (Novo millennio ineunte, n. 30); la obediencia incondicionada al Magisterio de la Iglesia, tanto en la doctrina como en la praxis de la vida cotidiana; la dócil obediencia y la comunión sincera con los Pastores en las diócesis y parroquias; el compromiso

efectivo en la misión de la Iglesia de anunciar a Cristo en un mundo indiferente frente a la fe, que pretende vivir como si Dios no existiese; finalmente, la presencia incisiva en la sociedad, resistiendo a la tentación de huir de ella y buscando transformarla desde dentro como fermento con el espíritu evangélico. Siguiendo estos principios fundamentales, vuestras Cofradías se convertirán realmente en escuelas de formación de un laicado maduro y misionero, capaz de responder generosamente a los desafíos dramáticos que la Iglesia debe afrontar en nuestra época. Para llegar a esta madurez, las Cofradías fieles a su carisma, deberán evitar cualquier forma de contraposición en el seno de la Iglesia, así como huir de toda tentación de aislamiento, de cerrarse en sí mismas, de auto-referencialidad. Estas deben insertarse orgánicamente, en espíritu de comunión y colaboración, en el tejido vivo de las diócesis y parroquias. Cristo aún hoy nos exhorta a todos nosotros: «Vosotros sois la sal de la tierra... Vosotros sois la luz del mundo...» (Cfr. Mt 5, 13. 14); «Id por todo El mundo y proclamad la Buena Nueva a toda la creación» (Mc 16, 15). Por ello, este Congreso asume también el significado de un renovado envío misionero por parte de la Iglesia a los que participáis en él. Sois una extraordinaria riqueza para realizar la nueva evangelización. Estoy seguro que durante el Congreso cada uno de vosotros se unirá al profeta para decirle al Señor: «¡Heme aquí, envíame!» (Is, 6, 8)” (Cardenal Rylko).

La formación adecuada es absolutamente necesaria en los responsables de la Cofradía. Es necesario que haya un deseo y una voluntad de participar en las ofertas de formación. Hay que animar a todas las cofradías para que se dediquen a esta finalidad de la formación de sus miembros. Es una colaboración valiosa a la evangelización, a la catequesis y a la iniciación cristiana. El trabajo de formación, de preparación y de realización de un servicio eclesial en la comunidad cristiana o en la sociedad implica que quien lo realiza pueda disponer de un acompañamiento continuado. Animo a los consiliarios de las cofradías a realizar con generosidad este ministerio de formación y acompañamiento.

Todas las cofradías tienen que valorar la calidad de sus miembros y no la cantidad, si quieren ser eclesiás y mantener siempre el espíritu y el prestigio que deben tener como instituciones de la Iglesia que son.

7. Las Cofradías, mediación para el culto y la espiritualidad laical

Las Cofradías habréis de llevar a cabo vuestras finalidades propias y peculiares de cada una en toda su autenticidad y actualidad, teniendo siempre presente que estas finalidades nacen y se fundamentan en la vida y misión de la Iglesia. Como entidades que buscan de manera muy principal el culto a Cristo Crucificado o algún misterio de la Pasión del Señor, a la Eucaristía, a la Santísima Virgen María en sus diversas advocaciones o a algunos de los Santos y Santas del cielo, ese culto, como nos pide Jesucristo en el Evangelio ha de ser un culto en espíritu y en verdad. De eso se trata cuando hablamos de autenticidad: los cristianos practican un culto espiritual que se da en el corazón, en la vida. No podemos arriesgarnos a que El Señor nos diga: «Me honráis con los labios, con esplendores externos, con manifestaciones que quedan en la superficie, pero no con el corazón, con una vida cristiana coherente con el Evangelio, con una verdadera caridad y servicio hacia los hombres».

Hay que evitar un culto separado de la fe. Esto sucedería si las Cofradías se apasionaran por el culto procesional, realizado incluso de manera impecable, pero no tuvieran interés por la Palabra de Dios, que debe iluminarlo e introducirlo. “Las Hermandades pueden ser una buena ayuda, un soporte para la educación de la fe y la práctica religiosa. Pero ni suplen ni agotan todo lo que supone ser cristiano y vivir en la Iglesia”. Promover el culto público no significa limitarse a los desfiles procesionales, que, por otro lado, no son más que una prolongación de otra realidad más esencial que tiene lugar en las celebraciones. Juan Pablo II ha afirmado que “desligar la manifestación de religiosidad popular de las raíces evangélicas, reduciéndola a una expresión folklórica o costumbrista, sería traicionar su esencia verdadera”.

El culto cristiano va unido a la vida. No puede quedarse en un formalismo religioso vacío de una proyección de compromiso cristiano que se manifiesta en la práctica de la caridad, en la animación cristiana del orden temporal, es decir, en la coherencia entre fe y vida.

No puede existir un culto separado de la Iglesia, ya que la última finalidad del culto es reunir en un mismo pueblo a los hijos de Dios dispersos por el pecado, de manera que “escuchando la Palabra de Dios y participando en la eucaristía, remoren la Pasión [...] y den gracias a Dios, que los ha devuelto a una esperanza viva, mediante la resurrección de Jesucristo de entre los muertos”.

Cuando una Cofradía venera a una imagen de Cristo Crucificado, en su Pasión, o resucitado o en alguno de sus misterios, cuando venera a la Santísima Virgen en alguna de sus advocaciones o a los santos es para identificarse más con Jesucristo, o con la Virgen María o con los santos invocados. Es para vivir intensamente la devoción, la gratitud, los sentimientos de Cristo, de Nuestra Señora o de los santos, en la oración y en la fidelidad a Dios que en ellos se nos hace patente.

Las manifestaciones exteriores -procesiones, pasos, imágenes, etc.- han de responder a este espíritu y han de ser una auténtica manifestación de la fe y una llamada para quienes las contemplen a que se unan a los mismos sentimientos que inspiran aquellas manifestaciones. Todas estas manifestaciones externas, cuando surgen de una fe viva, cuando son expresión de verdadera devoción, cuando van acompañadas de oración y buenas obras, constituyen un interrogante para los que las observan, una llamada a la fe.

Que, por ejemplo, los que vayan en las procesiones desfilando expresen de verdad que la muerte de Cristo en la Cruz es la puerta de la salvación para el mundo, y que lo hagan de manera que eso se transmita, se entienda, llegue al corazón de los que asisten desde las aceras de las calles.

Se trata de ir caminando, dando pasos poco a poco, pero sin detenernos. El tiempo apremia. Vivimos en una situación en que no podemos dormirnos en los laureles o encerrarnos en algunos asuntos que, aun siendo importantes, no son lo principal. Lo principal es evangelizar y para eso revitalizar nuestra vida cristiana personalmente y la vida de las diferentes instituciones eclesiás y, por tanto, también de las Cofradías.

8. Las Cofradías, mediación para la caridad

“El culto, aunque constituya la finalidad principal de una cofradía o asociación piadosa, no puede absorver todas las energías. Más aún, la autenticidad del culto se verifica también en la práctica real del amor fraternal y de los compromisos a que debe conducir la participación en los actos litúrgicos y piadosos. Los miembros de la cofradías no pueden vivir hoy de espaldas a la misión de la Iglesia y a las necesidades de los hombres [...] A nivel institucional y corporativo, las Cofradías y Asociaciones piadosas deberían destinar una parte proporcional, no meramente simbólica, de sus ingresos para obras de promoción humana y de caridad, llevadas a cabo por las mismas asociaciones o por las instituciones ya existentes en la Iglesia y en la sociedad. No se puede olvidar que la imagen más perfecta de Dios es el hombre, y Cristo está presente en los hermanos más necesitados (Mt 25,40.45)” (DRP 160).

Sería un contrasentido grande celebrar la Semana Santa en medio del despilfarro insolidario o en una actitud que delata una preocupación por salvar lo propio y despreocuparse de las necesidades ajenas cuando la fila de los parados crece sin parar, cuando tantas familias sufren verdadera angustia por falta de trabajo y tantos jóvenes se esfuerzan en vano por encontrar un primer empleo, cuando se están viviendo a nuestro alrededor situaciones de pobreza que se hacen insostenibles y que desgarran la familia o cuando existen tantos millones de hermanos que pasan hambre, víctimas de nuestra injusticia o de nuestra insolidaridad. Celebrar cristianamente la Semana Santa reclama de todos misericordia ante toda miseria humana, valor y fuerza para un compromiso solidario frente al hermano solo y desamparado, ayuda para mostrarnos disponibles ante quien se siente explotado y deprimido. Celebrar la Semana Santa, como venimos diciendo hasta la saciedad, es celebrar el Amor de Dios entregado de manera irrevocable en su Hijo que muere en el Calvario y resucita para nuestra salvación.

Por esto, celebrar con verdad la Semana Santa exige de las Cofradías, en conformidad con su identidad más propia, una conciencia más honda y concreta de las graves consecuencias que la pérdida o la tibieza de la conciencia moral solidaria tiene en la vida personal, comunitaria y social. Celebrar en cristiano los misterios santos que se contemplan esos días exige de los cofrades, como de todos los cristianos, una radical renovación personal y social capaz de asegurar justicia, solidaridad y transparencia. Para el cristiano, celebrar la semana santa reclama y exige compartir con una audacia grande que sólo puede brotar de haber acogido y creído en el amor desbordante de Dios que se despoja de todo y se rebaja hasta la muerte y una muerte de Cruz.

Ponderaba el Papa Benedicto XVI en un discurso a la Confederación de Cofradías de las diócesis de Italia la dimensión caritativa de las Hermandades. Haciendo honor a su nombre, “se han distinguido [por sus] muchas iniciativas de caridad en favor de los pobres, los enfermos y los que sufren, implicando a numerosos voluntarios, de todas las clases sociales, en esta competición de ayuda generosa a los necesitados”. No olvidemos que cuando las Cofradías comenzaron a surgir en la Edad Media, aún no existían formas estructuradas de asistencia pública que garantizaran los servicios sociales y sanitarios a los sectores más débiles de la sociedad. Hoy esa finalidad sigue vigente porque, a pesar del aumento del bienestar económico, todavía quedan muchas bolsas de pobreza y, por tanto, queda mucho por hacer en el campo de la solidaridad.

Pero subraya el Papa que las Hermandades “no son simples sociedades de ayuda mutua o asociaciones filantrópicas”. Son asociaciones de cristianos que quieren vivir el Evangelio, a cuya entraña más profunda pertenece el ejercicio de la caridad y el servicio a los pobres, “por amor a Dios y por amor a los hermanos, que es el signo distintivo y el programa de vida de todo discípulo de Cristo, así como de toda comunidad eclesial”, puesto que como nos dice San Juan en su primera carta, “no podemos decir que amamos a Dios a quien no vemos, si no amamos al prójimo a quien vemos”. Sé que muchas de vuestras Hermandades se toman muy en serio este rasgo de vuestra verdadera identidad. Y me produce una gran alegría. Pienso, sin embargo, que es necesaria una mayor cooperación y coordinación entre las Hermandades para emprender juntos proyectos comunes ambiciosos, especialmente cara al Tercer Mundo.

Evitar cualquier forma de antitestimonio y escándalo que pudieran darse en el funcionamiento de las entidades, en las personas que las dirigen o en el uso que se haga de los bienes. “Con el tiempo las cofradías han conseguido crear un patrimonio económico y artístico que les lleva en ocasiones a realizar gastos cuantiosos en los actos de culto, especialmente en las procesiones. Otras veces es el pueblo el que quiere esa suntuosidad, y son los mismos fieles los que se desprenden de joyas y de dinero para el culto y el adorno de las imágenes y de los santuarios. Por eso, para evitar la extrañeza de otros cristianos y la deformación de los propios miembros de la cofradía, sería deseable que, una vez alcanzado un cierto nivel estético, se procurasen adecuar los gastos a las necesidades reales del culto dentro de un espíritu de austereidad evangélica y atendiendo también al entorno social” (DRP 153).

Con todo, esto no significa que podáis descuidar el cultivo de la vida espiritual y de la vida interior que es el motor de todas las demás actividades. En este sentido, afirma el Papa: “para comunicar a los hermanos la ternura providente del Padre celestial es necesario surtirse en el manantial, que es Dios mismo, mediante momentos prolongados de oración, mediante la escucha constante de su Palabra y mediante una existencia totalmente centrada en el Señor y alimentada con los sacramentos, especialmente la Eucaristía”. Sin un amor profundo al Señor, cultivado en la oración, es imposible mantener por mucho tiempo los compromisos fraternos y de servicio. Nunca podremos, en definitiva, amar a los pobres como Dios los ama. El Papa desea que las Hermandades y Cofradías continúen “siendo escuelas populares de fe vivida y talleres de santidad”.

“Las cofradías –reconoce el cardenal Rylko- han sido también ámbitos de diaconía de la caridad, siempre creativos y previsores. Han sabido responder a tiempo y con eficacia a los continuos desafíos y necesidades con los que en su momento, a lo largo de la historia el mundo ha interpelado a la Iglesia. Esta urgente tarea se presenta también hoy a vosotros: ¡Servir a la misión de la Iglesia en nuestros tiempos! “.

9. Las Cofradías y la liturgia y la piedad popular

Sin embargo, teniendo en cuenta los objetivos específicos de las cofradías de Semana Santa, la formación tiene una relación directa con los contenidos de la liturgia. Debemos resaltar las relaciones entre la liturgia y la piedad popular, ya que las cofradías están íntimamente relacionadas con esta piedad.

No podemos olvidar que estas cofradías se proponen contribuir a la celebración religiosa relacionada con los misterios de la pasión, muerte y resurrección de Jesucristo, con contenidos y en ambientes propios de la piedad popular. Por este motivo es importante hablar brevemente de las relaciones entre la liturgia y la piedad popular y procurar también una buena formación litúrgica de los cofrades, especialmente de los que asumen responsabilidades de gobierno en la Cofradía.

La liturgia y la piedad popular son dos expresiones legítimas de culto cristiano, aunque no son homologables. Ambas no se deben oponer, ni equiparar, sino armonizar. Liturgia y piedad popular son, por tanto, dos expresiones populares que se tienen que poner en contacto mutuo y fecundo; en todo caso, la liturgia tiene que constituir el punto de referencia para encarrilar con lucidez y prudencia los anhelos de oración y de vida carismática que se encuentran en la piedad popular, y, por su parte, la piedad popular, con sus valores simbólicos y expresiones, podrá proporcionar a la liturgia algunas coordenadas para una inculuración válida y estímulos para un dinamismo creador eficaz.

III. El servicio de los pastores: el obispo y los sacerdotes

Es necesario que seáis atendidas por vuestro Obispo con toda solicitud pastoral. He de velar por vosotros, para que contéis con las ayudas que necesitáis en vuestra vida de fe y en las responsabilidades, legítimas y peculiares exigencias, y en las tareas asociativas cofrades.

Igualmente es necesario que esto mismo lo encontréis en los sacerdotes. Pido desde aquí a todos que os atiendan, que seáis objeto de su solicitud y caridad pastoral. Necesitáis los sacerdotes consiliarios en vuestras respectivas parroquias, como parte de las mismas parroquias; sin consiliarios que os atiendan no seríais capaces de llevar a cabo las exigencias de formación, de oración y celebración, de impulso y aliento evangelizador que pesan sobre vosotros.

Es cierto que, en ocasiones, surgen desconfianzas, distancias y aun tensiones entre Cofradías y sacerdotes. Es necesario superarlas. Los hermanos y hermanas cofrades sois miembros ama-

dos de la Iglesia y debéis ser acogidos como lo que sois en la Iglesia, con toda amplitud, con toda solicitud y amor hacia cada uno de vosotros. Vosotros, por vuestra parte, debéis acoger, ayudar y colaborar codo con codo con los sacerdotes, como les corresponde a su misión de pastores, imprescindibles para que haya Iglesia. Si algunas veces surgen esas tensiones o se dan algunas reservas, es necesario superarlas en seguida, mirar hacia adelante, puesta la mirada en las exigencias de comunión, de fraternidad, de diálogo, de colaboración, de trabajo en la común obra de evangelización de nuestro mundo. Si, en algunos momentos, han surgido incomprensiones es preciso abrir una nueva época: la época del entendimiento, de la confianza, de la valoración mutua, de la estrecha colaboración. “Que todos seamos uno!”, como pide el Señor.

1. Estatutos renovados

La relación del obispo con cada una de las cofradías durante el proceso de aprobación y durante su vida y actividad es una auténtica garantía para estas instituciones y para todos sus miembros. El pastor diocesano debe aprobar los Estatutos de las Cofradías. Los Estatutos se deben observar siempre porque son una garantía para la propia Cofradía y también para todos sus miembros, que se entregan con interés y generosidad a la Cofradía.

Como asociaciones eclesiales, que cultivan el sentido de pertenencia a la Iglesia, su amor hacia ella y su comunión con ella, habréis de guardar celosamente vuestra identidad, rigiéndoos por vuestros propios Estatutos debidamente aprobados por la Iglesia, y, por lo mismo, vuestra independencia y libertad, que no puede ser instrumentalizada por nada ni nadie ajeno a la misma Iglesia. Puesto que vuestros fines y contenidos son religiosos y no culturales, el patrimonio artístico no altera vuestra propia identidad cristiana y eclesial. Los recursos de las Cofradías habrán de estar al servicio de su vida y misión eclesiales. La gestión económica habrá de inspirarse en la enseñanza moral de la Iglesia, guiada por una coherente jerarquía de valores, entre los que destaca la caridad cristiana, obra y don del Espíritu. A este respecto, es preciso valorar las necesidades y las actividades de conformidad con sus fines y procurar administrar rectamente los recursos, siempre con el sentido de austeridad evangélica y caridad cristiana, a tenor de las normas canónicas.

Los Estatutos al paso de los años pueden quedar desfasados. Esta es una realidad que han experimentado con el paso del tiempo muchas asociaciones. “La promulgación del Código de Derecho Canónico de 1983 ha hecho necesario adecuar la legislación diocesana y los Estatutos de las Cofradías y Asociaciones piadosas a la nueva legislación general de la Iglesia. Junto a esta tarea se han actualizado los reglamentos y se han revisado los libros devocionales que contienen las prácticas de piedad obligatorias o aconsejadas para los cofrades”(DRP 157). Está prevista la actualización de los Estatutos en sus artículos. Hay que tener presente que las modificaciones de los Estatutos, aun aprobadas por la asamblea general de la Cofradía, no entran en vigor hasta que han sido aprobadas por la autoridad eclesiástica competente. Esta es una medida sensata que establece la normativa canónica en bien de las asociaciones y como expresión de la comunión eclesial.

Es muy importante que en las celebraciones de asambleas generales y de otros órganos de gobierno de las cofradías, los dirigentes tengan a mano – además del libro por antonomasia para los cristianos, que es la Biblia – los Estatutos, y que antes de tomar decisiones o de realizar elecciones, que están reguladas en los estatutos, se lean los artículos pertinentes para que se actúe siempre de acuerdo con lo que es la norma constitucional de la Cofradía. Para decirlo de una manera gráfica, en la mesa de la presidencia debe haber dos libros: la Biblia y los Estatutos.

2. Nuevos cofrades

¿Hay una fisonomía eclesial del cofrade? En los que forman las Cofradías penitenciales o aspiran a ser sus miembros deberían confluir algunos rasgos cristianos específicos. El alma que impulsa y unifica la actividad del cofrade es la fe cristiana y la devoción personal, por supuesto siempre dispuesta a madurar. En la pertenencia a una Cofradía debe haber siempre un sentido de Iglesia. Todo cofrade, que significa hermano, a la luz de la historia más genuina de las cofradías, debe tomar parte en alguna actividad de carácter caritativo-social y en un proceso de formación inicial o permanente. Ser cofrade es algo muy digno que debe abarcar la vida entera. Pero en algunas ocasiones muchos llevan el nombre de cofrade y luego se olvidan de vivir de forma coherente con lo que significa tal nombre.

El cofrade que, consciente de su identidad y de lo importante que es seguir a Jesucristo, se une a otros hermanos con idéntica inquietud para la mutua ayuda en orden al crecimiento espiritual y al apostolado:

Es un cristiano consciente y responsable. El cristiano es el discípulo de Cristo, es decir, el que por la fe reconoce a Jesucristo como Dios y hombre verdadero, que ha venido al mundo para salvarnos y cuya vida y palabra dan sentido a la vida

Es discípulo de Cristo. Significa estar aprendiendo constantemente de El. Leer con frecuencia el Evangelio. Empeñarse en una formación permanente, no necesariamente académica y complicada. Pero sí asidua. Quien no se toma en serio profundizar en el conocimiento y seguimiento de Jesucristo, acaba por no entender lo que distingue al cristianismo de otras religiones y creer que lo importante es no hacer mal a nadie.... El Catecismo de la Iglesia Católica puede ser un buen instrumento.

Es peregrino del amor. Dios que es amor, ha creado todo por amor. Por eso el hombre que ama, vive. Y está llamado a vivir, en la medida de lo posible, en la comunidad de amor del Dios trino. El amor crea relación, comunicación. Ser cristiano es tomar conciencia de que Dios nos ama y lanzarnos, desde el amor de Dios, a querer a los hermanos. Viviendo en el amor cristiano, construye la comunidad

Es hombre de Iglesia. Ser cristiano y sentirse Iglesia son dos dimensiones que se implican mutuamente. Pretender vivir la fe cristiana al margen de la Iglesia es un grave error. El cofrade entiende la Iglesia como su espacio natural para vivir la fe. La santidad de la Iglesia no es

ocasional ni fluctuante, sino plena y esencial. Esa es nuestra fe. Y ese es nuestro gozo porque sabemos que la santidad capital de la Iglesia repercute en beneficio de los miembros que acogen la gracia de Cristo. Por la santidad de la Iglesia podemos ser santos. Y por la santidad de sus miembros podemos encontrar apoyo en nuestro camino de santidad. El cofrade ama y defiende a la Iglesia. Deterioran la imagen de la Iglesia los enfrentamientos entre la jerarquía de la Iglesia y alguna asociación erigida canónicamente. La Iglesia tiene unos objetivos, unos horizontes y unos instrumentos de acción que no coinciden con la sociedad civil, con la que algunos la pretenden confundir. El cofrade entiende y asume la institución eclesial. La Iglesia es una en la misión y diversa en los ministerios.

Más preocupado por la calidad que por el número. Importa mucho la selección a la hora de admitir y plantear exigencias a quienes pretenden ser miembros de las Cofradías. No hay por qué excluir a nadie que reúna las disposiciones mínimas exigibles; pero no importa demasiado el número. Debe preocupar la calidad. Hay que tener todo el respeto y la paciencia necesaria con los ritmos personales de cada uno y comprensión hacia las debilidades y fragilidades de todos. Pero esto no debe, en modo alguno, justificar la pereza, no dar pasos hacia una fe más viva y operante, y contentarse con el hecho de contar muchos 'apuntados' pero poco identificados con lo que es una Hermandad o Cofradía, tal y como la Iglesia pide.

3. Cargos directivos

El auténtico cofrade no rehuye los cargos directivos, ni tampoco los busca. Importa también mucho la elección de los cargos directivos de las Cofradías. Estos reciben una misión recomendada por la Iglesia y han de actuar en su nombre y siguiendo sus orientaciones. Su función no se reduce a una mera gestión administrativa u organizativa. Se trata de un apostolado, una responsabilidad, un servicio a la Iglesia. Por ello entraña una peculiar responsabilidad y comunión. En la Iglesia, las responsabilidades no se improvisan, requieren condiciones de idoneidad personal y apostólica, vida eclesial probada, formación, espiritualidad, compromiso. Es necesario crear nuevas formas de acompañamiento y comunión en favor del mejor cumplimiento de las responsabilidades. El estilo de participación y colaboración en la Iglesia no se inspira en la organización de la vida política o pública, sino en la comunión y corresponsabilidad, que el Espíritu Santo siembra en el cuerpo eclesial de Cristo.

Importa mucho la selección a la hora de admitir y plantear exigencias a quienes pretenden ser miembros de las Cofradías. No hay por qué excluir a nadie que reúna las disposiciones mínimas exigibles. Pero no importa demasiado el número; debe preocuparnos sobre todo la calidad. Hay que tener todo el respeto y la paciencia necesaria con los ritmos personales de cada uno y comprensión hacia las debilidades y fragilidades de todos. Pero esto no debe, en modo

alguno, justificar la pereza, no dar pasos hacia una fe más viva y operante, y contentarse con el hecho de contar muchos ‘apuntados’ pero poco identificados con lo que es una Cofradía, tal y como la Iglesia pide.

Si la formación es muy importante para todos los cristianos, y para todos los cofrades, debe serlo particularmente para los que son los dirigentes de las Cofradías, sus Hermanos Mayores o Presidentes de las mismas. Los dirigentes de una Hermandad, entre los que se encuentra también el Consiliario, han de constituir un núcleo donde, en primer lugar, se cultiva la vivencia de los misterios de Cristo que dan contenido a sus fines; están puestos al frente de las Cofradías para servirlas, impulsándolas y animándolas. A los dirigentes les corresponde asimismo actualizar, de acuerdo con la renovación de la Iglesia, los métodos y actividades relacionadas con sus fines. Han de fomentar entre sus hermanos y hermanas cofrades el sentido de pertenencia y la integración en la vida diocesana y parroquial. Fomentarán entre los asociados la vivencia de los fines propios de la Cofradía y cuidarán la mejor participación de todos los cofrades en los actos propios que configuran la vida de la Cofradía favoreciendo una creciente corresponsabilidad en el desempeño de la índole secular común a todos los cristianos.

La actitud que han de tener los que ocupan cargos directivos no puede ser otra que la de Jesús, que no vino a ser servido, sino a servir y a dar su vida para salvación de todos. Las actitudes de servicio y de disponibilidad de los miembros de las Cofradías son las que todos deberían tener, sin buscar los propios intereses y renunciando a personalismos y a protagonismos indebidos. Los dirigentes de las cofradías deben dar testimonio de vivir aquellos contenidos de la espiritualidad de comunión para que sirva de ayuda y estímulo para los otros miembros. En definitiva, todos los Cofrades deben buscar el bien de la Iglesia y de la Cofradía y tienen que elegir a los miembros que mejor puedan realizar los servicios que se necesitan. Los obispos del Sur de España, en su carta pastoral sobre las cofradías, afirman: “Deseamos que aquellas personas que ejercen cargos políticos de relieve, en los que están sometidos a ideologías y a la disciplina de partidos concretos, se abstengan de participar en el ejercicio del gobierno de las Hermandades, de las Cofradías y de sus consejos locales, por ser esta la forma más conveniente de evitar los conflictos de conciencia, de salvaguardar la coherencia y la libertad de la persona”.

Al recordar estas exigencias no estoy haciendo juicio de nadie, sino recogiendo el sentir de la Iglesia y vuestro propio sentir. Algunos de vosotros me lo habéis manifestado en no pocas ocasiones. Quiero dejar aquí constancia y testimonio de sincero agradecimiento a los hermanos y hermanas de las Juntas de Gobierno que estáis cumpliendo este servicio con entrega y con sentido cristiano y eclesial. Sé que vuestra tarea no es fácil y que, con más frecuencia de la que pueda parecer, es fuente de sufrimientos.

Conclusión: Una llamada a la conversión y a la renovación

Me dirijo a vosotros para invitaros a la conversión y a la renovación. Es Dios mismo quien os llama a volveros a El en este tiempo de gracia que nos toca vivir. Hoy, época de secularismo y descristianización, de nuevo paganismo y de increencia ambiental y cultural, no se puede

suponer, sin más, ni la conversión ni la fe por el hecho de que se participe en actos religiosos cristianos. Por otra parte es tiempo de misión y para anunciar el Evangelio con hechos y con palabras resulta imprescindible una renovada adhesión de mente y de corazón, de la persona y de la vida toda, a Jesucristo.

Dirijamos todos atentamente nuestra mirada a Jesucristo para aceptarle plenamente como nuestro único Señor y Salvador. Sigamos a quien es para nosotros el Camino, la Verdad y la Vida. Nuestro centro de atención cada día, y de manera singular en los momentos presentes, ha de ser Jesucristo. Más allá y por encima de los aspectos organizativos, más allá de los usos y costumbres, todo en la vida cofrade ha de orientarse a buscar y encontrar a Jesucristo, en la Palabra, en los sacramentos, en la Iglesia.

De una manera muy especial pido para vosotros y para mí el regalo de la conversión. La conversión a Dios tal y como Dios se nos ha revelado en Jesucristo es, sin duda, el bien más grande que los cristianos podemos hacer a los hombres y a la sociedad. Y es un bien que el mundo de hoy reclama de nosotros, también de los cofrades, y que tiene derecho a pedirnos.

Es verdad que, como al andar hombres por medio y en el correr de los tiempos, se han podido mezclar aspectos que desfiguran la propia naturaleza religiosa y cristiana de estas asociaciones. Ciertamente las formas de vida y las realizaciones prácticas de las Hermandades y Cofradías, al igual que otras formas de vida e instituciones de nuestra Iglesia, necesitan reforma y purificación conforme a las exigencias del Evangelio. Como dijo el Papa Juan Pablo II en el santuario de Nuestra Señora del Rocío, vuestras actividades en las Hermandades tienen “mucho de positivo y alentador, pero se les ha acumulado también... ‘polvo del camino’, que es necesario purificar!”. Se necesita volver a “las raíces evangélicas de la fe” en Jesucristo, en las que se asientan las Hermandades y la religiosidad popular. Es necesaria una verdadera y sincera conversión, una auténtica reforma, que es, ante todo, renovación interior de la mente y del corazón, para asemejarnos más a Jesucristo. Sólo así seremos testigos convincentes de la humanidad nueva que Cristo ha inaugurado en la tierra.

Queridos hermanos de las Cofradías de nuestra diócesis de Mondoñedo-Ferrol: Confío en vosotros. También espero mucho de vosotros. Por ello todos estamos llamados a renovar, fortalecer y animar nuestras Cofradías. A todos pido esfuerzo y generosidad. Tenéis todo mi apoyo pero reclamo el vuestro y vuestra colaboración. Hay que superar inercias y rutinas para acercarnos a la vida nueva de la Pascua. Al servicio de esto está la normativa diocesana: los Estatutos ‘marco’ para las Cofradías, para las Juntas de Cofradías, para la elección de Hermanos Mayores, otras directrices, etc. No se trata de poner trabas ni dificultades. No hay ningún recelo, ni se pretende imponer cargas pesadas. Todo es llevadero si lo hacemos con buen espíritu: el espíritu de fe y el sentido de Iglesia. No veáis otra cosa en esta Carta que el valor que atribuyo a las Cofradías, y la certeza de que cuento con vuestra colaboración y vuestro ánimo. Que Dios y su gracia nos sostengan. No tengamos ningún miedo. Merece la pena esta renovación. El Señor y la Santísima Virgen nos ayudarán. Estamos seguros.

Con mi bendición para todos.

Maria

Llevais el rostro señor
en color de puro lirio
al volver desde el calvario
donde murió vuestro hijo.

Las lágrimas van cubriendo
ese dolor tan sufrido
que traspasa el corazón
la soledad que te ha ungido
al recibir las espinas
y clavos de su martirio.

Bajando vais muy despacio
y hasta el polvo del camino
que acompaña vuestros pasos
llora un sentir infinito
sola vuelves del calvario
donde murió vuestro hijo
atormentado en la cruz
ofrendado en sacrificio
por toda la humanidad
que por ella ha redimido.

Pilar Peña Lafuente
In memoriam

Pensaments que s'escolen més enllà de la FE I ELS SENTIMENTS

Feia temps –exactament cinc anys– que volia escriure alguna cosa que fos absolutament personal i no haver de dependre d'un original escrit en una altra llengua que no era la meva, per un autor que no pensa del tot com jo, amb el que això significa i comporta, però havia donat la meva paraula i, tant si m'agradava com si no, m'havia de cenyir al que estava escrit.

No puc dir que el treball que he transcrit en la meva traducció i adaptació durant aquests darrers cinc anys no m'ha servit de res; si he de ser sincer, cinc anys repassant les Mares de Déu de la Soledat de tot el món, amb els antecedents i relacions amb la Mare de Déu dels Dolors i la Verge de la Pietat, és impossible que hagin estat endebades i algun pòsit o solatge –que no marro!– havien de deixar.

Ara ja he complert, crec que amb escreix, perquè, que jo sàpiga, no s'ha queixat ningú, ni l'autor del original –a partir d'avui ja ho veurem!– i ja em puc disposar a dir el que penso i sento.

És ben cert que feia temps que hi pensava i en el meu cap les reflexions anaven donant tombs i més tombs: el món està ple de Mares de Déu, en trobem pertot arreu i encara que totes porten el mateix nom de pila (“Maria, Verge de...” o “Maria, Mare de Déu de...”) cadascuna té uns cognoms diferents.

Em capficcava per esbrinar quantes Mares de Déu hi deu haver, tot pensant que de ben segur, si en fes un inventari exhaustiu, trobaria que n'hi deuria haver més que no pas dies té l'any, quan en realitat, de Mare de Déu, la Maria de tota la vida i de totes les Verges i Mares de Déu, només ni ha una. Per això vaig defugir la feixuga tasca de catalogar Mares de Déu i Verges, fins i tot deixar el tema de la soledat de Maria per centrar-me en la Maria, Mare de Déu, i en un altre moment, si hi ha temps i espai, ja hi haurà ocasió de parlar de la “Soledat” –ho sento, estimades amigues de la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la Mare de Déu de la Soledat, però cinc anys de Soledats són molts anys!

Després de divagar entre pensaments més o menys eixelebrats, el primer que em vaig plantejar fou descobrir què en sabíem de veritat, ras i clar, de Maria. La Maria dels Sants Evangelis no té res a veure, en part, amb moltes de les Verges i Mares de Déu que nosaltres coneixem. De la Maria dels Evangelis en podem treure alguns trets personals que en els diferents treballs de mariologia, extens i rigorosos, altres ja s'han encarregat d'estudiar (“doctores tiene la Iglesia”, que diuen). Si més no, considerem que no ens farà gens de nosa fer un petit repàs al que ens diuen les fonts principals de tots aquests treballs i estudis, que brollen dels mateixos Evangelis que tot seguit esmicolarem.

Així doncs, seguint l'ordre natural del Nou Testament, en l'Evangeli de Mateu la primera cita de Maria apareix en el relat del naixement de Jesús:

“El naixement de Jesús, el Messies, fou d'aquesta manera: Maria, la seva Mare, estava unida amb Josep per acord matrimonial i abans de viure junts, ella es trobà que havia concebut un fill per obra de l'Esperit Sant. Josep, el seu espòs, que era un home just i no volia difamar-la públicament, resolgué de desfer en secret l'acord matrimonial. Ja havia pres aquesta decisió, quan se li va aparèixer en somnis un àngel del Senyor que li digué:

—Josep, fill de David, no tinguis por de prendre Maria, la teva esposa, a casa teva: el fruit que ella ha concebut ve de l'Esperit Sant. Tindrà un fill i li posaràs el nom de Jesús, perquè ell salvàrà dels pecats el seu poble.

Tot això va succeir perquè es complís allò que el Senyor havia anunciat pel profeta: La verge concebrà i tindrà un fill, i li posaran el nom d'Emmanuel, que vol dir 'Déu amb nosaltres'.

Quan Josep es despertà, va fer el que l'àngel del Senyor li havia manat i va prendre a casa la seva esposa.

No hi havia tingut relacions conjugals quan ella tingué el fill. I Josep li va posar el nom de Jesús".

Encara dins del cicle nadalenc trobem una altra referència a Maria en la visita dels savis —els reis mags d'Orient— seguint l'estrella que els guiava quan s'aturà damunt del lloc on era l'infant i “van entrar a la casa, veieren el nen amb Maria, la seva Mare [...]” i quan després, també amb l'aparició en somnis d'un àngel, Josep rep l'encàrrec de fugir a Egipte per evitar la matança d'infants decretada per Herodes: “Josep es llevà, prengué de nit el nen i la seva mare, se'n va anar cap a Egipte i s'hi quedà fins a la mort d'Herodes”, de bell nou després de la mort d'Herodes fou un altre àngel que en somnis li recomanà deixar l'Egipte i tornar al país d'Israel, fent cap, però, a un poblet de Galilea anomenat Natzaret.

Hi ha encara un parell de referències complexes i força conflictives respecte a Maria en l'Evangeli de Mateu —des d'aquí no entrarem en la possible conflictivitat, ara per ara, no toca—; la primera té lloc en un moment de la predicació.

“Mentre Jesús s'adreçava a la gent, la seva mare i els seus germans, que eren fora, volien parlar amb ell. Algú li digué:

— La teva mare i els teus germans són aquí fora, que volen parlar amb tu.

Ell li respongué:

— Qui és la meva mare i qui són els meus germans?

Llavors assenyalant amb la mà els seus deixebles, digué:

— Aquests són la meva mare i els meus germans. El qui fa la voluntat del meu Pare del cel, aquest és el meu germà, la meva germana, la meva mare”; i la segona, amb bastant relació amb l'anterior, es produeix al seu poble, quan Jesús instruïa la gent a la sinagoga i fou rebutjat:

— “No és el fill del fuster? La seva mare ¿no és aquella que es diu Maria? Els seus germans... i les seves germanes... ¿no viuen entre nosaltres? D'on li ve tot això?

I no eren capaços d'acceptar-lo. Jesús els digué:

— Un profeta només és menysprestat al seu poble i a casa seva.”

Mateu no ens en diu res més i si bé només ens dóna aquestes poques pinzellades de Maria, l'Evangeli segons Marc encara serà menys il·lustratiu, ja que, tret d'una semblant repetició d'aquestes dues últimes cites, no hi trobarem cap altra referència ni de la concepció, ni del naixement, ni de la fugida a Egipte o del retorn a Natzaret, i menys encara dels moments de la Passió, Mort i Resurrecció.

Sens dubte, és Lluc qui més ens parla de Maria en el seu relat evangèlic, perquè sabem d'ella des del mateix instant de l'Anunciació, coincidint amb el sisè mes d'embaràs de la seva cosina Elisabet, que fins llavors era estèril i d'edat avançada:

“[...] Déu envia l'àngel Gabriel en un poble de Galilea anomenat Natzaret, a una noia verge, unida per acord matrimonial amb un home que es deia Josep i era descendent de David. La noia es deia Maria.

L'àngel entrà a trobar-la i li digué:

– Déu te guard, plena de gràcia del Senyor! Ell és amb tu.

Ella es va torbar en sentir aquelles paraules i pensava per què la saludava així. L'àngel li digué:

– No tinguis por, Maria. Déu t'ha concedit la seva gràcia. Tindràs un fill i li posaràs el nom de Jesús. Serà gran i l'anomenaran Fill de l'Altíssim. El Senyor Déu li donarà el tron de David, el seu pare. Regnarà per sempre sobre el poble de Jacob i el seu regnat no tindrà fi.

Maria preguntà a l'àngel:

– Com podrà ser això, si jo sóc verge?

L'àngel li respongué:

– L'Esperit Sant vindrà sobre teu i el poder de l'Altíssim et cobrirà amb la seva ombra; per això el fruit que naixerà serà sant i l'anomenaran Fill de Déu. També Elisabet, la teva parenta, ha concebut un fill a les seves velleses; ella, que era tinguda per estèril, ja es troba al sisè mes, perquè per a Déu no hi ha res impossible.

Maria va dir:

– Sóc l'esclava del Senyor: que es compleixin en mi les teves paraules.

I l'àngel es va retirar.”

El relat continua amb la posterior visita de Maria a Elisabet:

“Per aquells dies, Maria se n'anà de pressa a la muntanya, en un poble de Judea, va entrar a casa de Zacaries i saludà Elisabet. Tan bon punt Elisabet va sentir la salutació de Maria, l'infant va saltar dins les seves entranyes, i Elisabet quedà plena de l'Esperit Sant. Llavors cridà amb totes les forces:

– Ets beneïda entre totes les dones i és beneït el fruit de les teves entranyes! Qui soc jo perquè la mare del meu Senyor em vingui a visitar? Tan bon punt he sentit la teva salutació, l'infant ha saltat de joia dins les meves entranyes. Feliç tu que has cregut: allò que el Senyor t'ha anunciat es complirà!” i Maria, després d'aquell “sí” al Senyor amb el seu “fiat”, sense condicions, esclata en la seva primera pública oració de lloança al Senyor:

“– La meva ànima magnifica el Senyor, el meu esperit celebra Déu que em salva, perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa. Des d'ara totes les generacions em diran benaurada, perquè el Totpoderós obra en mi meravelles: el seu nom és sant, i l'amor que té als qui creuen en Ell s'estén de generació en generació.

Les obres del seu braç són potents: dispersa els homes de cor altiu, derroca els poderosos del solí i exalta els humils; omple de béns els pobres, i els rics se'n tornen sense res.

Ha protegit Israel, el seu servent, com havia promès als nostres pares; s'ha recordat del seu amor a Abraham i a la seva descendència per sempre”.

Sabem per l'Evangeli que Maria es va quedar uns tres mesos amb Elisabet abans de tornar cap a Natzaret, perquè aquest temps coincidí amb l'edicte de l'empadronament dictat per l'emperador Cèsar August, motiu pel qual Josep i Maria s'hagueren de desplaçar a Betlem perquè eren descendents de David, i per això allí es produí el naixement de Jesús:

“[...] Maria esperava un fill.

Mentre eren allà, se li van complir els dies i va néixer el seu fill primogènit: ella el va faixar amb bolquers i el posà en una menjadora, perquè no havien trobat cap lloc on hostatjar-se”; l'anunciació als pastors i la seva posterior adoració a l'infant: “Hi anaren, doncs, de pressa i trobaren Maria i Josep, amb el nen posat a la menjadora. En veure-ho, van contar el que els havien

anunciat d'aquell infant. Tothom que ho sentia quedava meravellat del que deien els pastors. Maria guardava tot això en el seu cor i ho meditava". I encara a Betlem, en la cerimònia de la purificació i presentació de l'infant en el temple, Simeó pren en braços Jesús, fa un càntic de lloança al Senyor i profetitza a Maria: "[...] i a tu mateixa una espasa et traspassarà l'ànima".

La litúrgia actual celebra el primer dia de l'any dins de l'octava nadalena la commemoració d'aquest fet, en què Jesús, en ser circumcidat, entra a formar part del Poble de Déu i rep el nom d'Emmanuel -"Déu amb nosaltres" o "Yahvé salva" -, però el mateix dia també està dedicat a la Verge Santíssima pel seu títol més preuat i font de tots els altres: Mare de Déu, un títol al qual també es referirà sant Pau en destacar el paper fonamental que tingué Maria en l'obra de la Salvació tot dient que "[...] Déu envia el seu Fill, nascut d'una dona, nascut sota la Llei, perquè rescatés els qui vivíem sota la Llei i rebéssim la condició de fills".

De bell nou, de retorn a Natzaret i quan Jesús ja tenia dotze anys, durant la festa de la Pasqua, es produí la seva sobtada pèrdua en la visita al temple de Jerusalem; en trobar-lo al cap de tres dies, assegut entre els mestres de la Llei, després de l'ensurt i la natural sorpresa, serà Maria la que reprimirà el fet amb aquestes paraules:

– Fill meu, per què t'has portat així amb nosaltres? El teu pare i jo et buscàvem amb ànsia.
Ell els respongué:

– Per què em buscàveu? No sabíeu que jo havia d'estar a casa del meu Pare?

Però ells no comprengueren aquesta resposta.

Després baixà amb ells a Natzaret i els era obedient. La seva mare conservava tot això en el seu cor. Jesús es feia gran, avançava en enteniment i tenia el favor de Déu i dels homes."

En l'Evangeli segons Lluc també torna a sortir amb bastant semblança l'escena aquella dels evangelis anteriors referida a la mare i als germans de Jesús. Finalment anem a parar a l'Evangeli de Joan amb un dels primers miracles de Jesús, que esdevé també l'únic miracle evangèlic per intercessió de la seva mare:

"[...] es van celebrar unes noces a Canà de Galilea. Hi havia la mare de Jesús. També hi fou convidat Jesús, juntament amb els seus deixebles. Quan el vi s'acabava, la mare de Jesús li diu:

– No tenen vi.

Jesús li respon:

– Dona, i jo què hi tinc a veure? Encara no ha arribat la meva hora.

La seva mare diu als servidors:

– Feu tot el que ell us digui.

Hi havia allà sis piques de pedra destinades a les pràctiques de purificació usuals entre els jueus. Tenien una cabuda d'uns cent litres cada una.

Els diu Jesús:

– Ompliu d'aigua aquestes piques.

Ells les ompliren fins dalt. Llavors els digué:

– Ara traieu-ne i porteu-ne al cap de servei.

Ells li'n portaren...

Després d'això va baixar a Cafarnaüm amb la seva mare, els seus germans i els seus deixebles, però tan sols s'hi quedaren uns quants dies".

Joan també és l'únic evangelista que ens assabenta de la presència de Maria al Calvari:

“Vora la creu de Jesús hi havia la seva mare i la germana de la seva mare, Maria, muller de Cleofàs, i Maria Magdalena. Quan Jesús veié la seva mare i, al costat d’ella, el deixeble que ell estimava, digué a la mare:

– Dona, aquí tens el teu fill.

Després digué al deixeble:

– Aquí tens la teva mare.

I d’aleshores ençà el deixeble la va acollir a casa seva”.

No podem dir que els evangelis ens donin res més que unes poques pinzellades entorn de la biografia de la Verge Maria, Mare de Déu, però és el que hi ha i ens hem de conformar amb això, que, a més, no té rebuig si volem refer la imatge de Maria, senzillament com a mare, però fins i tot per entendre la “soledat” de Maria molt més abans de veure-la com la veiem, desfilant en el darrer pas de la nostra professió del Divendres Sant acompanyada per les nenes aspirants i senyores congregants.

El relat evangèlic s’enceta amb l’anunciació de l’àngel i el *fiat* de Maria després del sorprendent embaràs de la seva parenta Elisabet. Si ens fixem només en el *fiat* ja en tindríem prou per entendre el valor, la confiança, la fe i moltes més virtuts palesades per Maria a l’hora d’acceptar uns més que “incomprensibles” designis divins per part d’una noieta com ella –sense tenir en compte la qüestió de la seva pròpia “immaculada concepció”, nascuda sense màcula.

El cas de Josep no s’escau aquí i ara, però Déu ni do el seu paper en tot això.

Retornant a Maria, sabem que se’n anà “de pressa” a cuidar la seva parenta amb una actitud d’ajuda pròpia d’un bon familiar que palesa una gran humilitat, sobretot quan Elisabet es desfa en elogis i lloances a la seva persona; Maria s’hi està prop de tres mesos i torna a casa seva per emprendre el camí a Betlem, seguint el seu espòs.

El naixement, l’adoració dels pastors i els mags –i sols sabem que “Maria guardava tot això en el seu cor i ho meditava”–, la fugida a Egipte, el retorn i el fet d’anar a parar a Natzaret, tots aquests són moments en què Maria només és una esposa fidel i una mare com qualsevol altra, una mare que dóna el pit al seu infant, que li canvia els bolquers, que l’acarona i li canta cançonetes per fer-lo dormir: “fes nones reiet, fes nones fill meu, que ets un angelet...”. Potser aquí s’aturaria perquè ella, més que ningú, ja sabia que aquell infant l’havia enviat Déu, però se n’havia adonat completament? Maria coneixia les escriptures? Maria, la Mare de Déu “[...] quan era petita anava a costura a aprendre de lletra”? O és més que possible, en aquell temps i en aquell país, les noietes com ella no anaven a cap escola i sols aprenien a ser dones, bones esposes, bones mares i mestresses de casa?

Sigui com sigui, el cert és que haurà de passar el que passarà i el que profetitzaven les escriptures per tal que, anys després, sant Pau, en una de les seves epístoles, afirmés el que ja hem apuntat una miqueta més amunt:

“Però quan va arribar la plenitud del temps, Déu envia el seu Fill, nascut d’una dona, nascut sota la Llei, perquè rescatés els qui vivíem sota la Llei i rebéssim la condició de fills. I la prova que som fills és que Déu ha enviat als nostres cors l’Esperit Sant del seu Fill, que crida: “Abba, Pare!”. Per tant, ja no sou esclaus, sinó fills, i si sou fills, també sou hereus, per obra de Déu”.

De fet Jesús, com tots els infants jueus, fou circumcidat, presentat en el temple, va anar creixent com un nen més en el si d’una família com qualsevol altra i la mare el devia avisar que no s’embrutés massa jugant amb els altres nens al carrer, el devia enviar a fer alguns encàrrecs, li

devia recomanar que ajudés el seu pare a la fusteria i Jesús devia fer les entremaliadures pròpies de l'edat. Fins i tot tenim constància de la seva pèrdua quan per Pasqua tota la família puja a Jerusalem; la recriminació la fa la mare tot cercant un per què a la seva actitud quan el troben discutint amb els doctors en el temple i la resposta de Jesús és una pregunta gens aclaridora, ja que els pares no entenen res, encara que després, obeint, no tornés a fer una cosa semblant: "Però ells no comprenegueren aquesta resposta. Després baixà amb ells a Natzaret i els era obedient." I de Maria només se'n diu un altre cop que "conservava tot això en el seu cor", mentre Jesús es feia gran.

Quantes hores passades a la cuina? Quantes puntades per sorgir o apedaçar una túnica? Quin era el camí fins a la font per anar a cercar les gerres d'aigua? Com i on rentava la roba? Maria seguia conservant tot allò –allò que no entenia!– en el seu cor.

Quan és quedà viuda? Com i què va viure sense l'espòs?... Em puc imaginar Maria en mil i una situacions semblants a les que pateixen o viuen moltes mares d'avui dia, però no me la imagino cobrant una pensió de viduïtat, com tampoc m'imagino Maria sense tenir la intuïció femenina necessària per preveure que el seu fill era una cosa "especial".

A Canà, en un casament, Maria demostra que sap més del que els evangelistes ens han relatat; ella s'adona que el vi s'ha acabat i recorrerà al seu fill, per primera vegada, intercedint en favor dels esposos; Jesús rondina, i malgrat això, Maria no en fa cas, va a la seva, es refia de l'obediència filial i mana als servents perquè facin el que Jesús els dirà. Jesús fa el seu primer miracle; Jesús es fa públic, deixa l'anonymitat que fins llavors l'havia mantingut sotmès a Natzaret: Jesús s'havia fet gran, ja havia avançat prou "en enteniment i tenia el favor de Déu i dels homes".

No tornarem a saber més de Maria fins aquells intents infructuosos de ser rebuda pel seu fill quan, en companyia dels seus "germans" –aquella qüestió conflictiva que no ve al cas–, volien veure'l. Cal suposar que per a Maria (que després de Canà ja devia saber qui era el seu fill), com per qualsevol mare, el fet de no voler ser rebuda per un fill devia ser una cosa molt dura i difícil d'entendre del tot. No obstant això, a la fi –o a l'inici, si pensem en la posterior Resurrecció–, quan Jesús és crucificat, Maria, la Mare, és al peu de la creu al Calvari i hi està dreta, amb el cor travessat per aquella profètica espasa, però fent el cor dur: tota una mare, amb sentiments i sense sentimentalismes.

Fins aquí els meus mal embastats pensaments que s'escoln més enllà de la fe i els sentiments; enrere resten les suposicions, les preguntes sense resposta, molts espais buits que sens dubte s'ompliren de soledat, una soledat que en els darrers anys de la seva vida, Joan, l'apòstol estimat, cal suposar que també apaivagaria en aquella casa d'Efes (Àsia Menor) –"Meryem Ana Evi"–, a mig camí de la història i la tradició.

Enguany, una vegada més, a la plaça del Rei, si Déu vol i no plou, ben entrada la nit del Dijous Sant, a les primeres hores del dissabte, quan la venerada imatge de la Mare de Déu de la Soledat retorna de bell nou a la seva casa de la Sang, a l'església tarragonina de Natzaret, en silenci, de ben a prop i alhora força lluny d'una realitat inescrutable, qui ha escrit tot això no veurà només una Maria, ni la que uns moments abans palesava l'amargor en el pas dels bons amics anda-

lusos, ni la del pas “jaiet” de la Verònica dels natzarens, ni la que rep el cos mort de Jesús al peu de la creu en el pas del Descendiment, ni la Pietat de la secció de senyores del Gremi de Pagesos, amb el cor travessat per set espases de dolor, ni la dels maginets tot retornant del Calvari, ni la meva dels marejants també dreta en el Sant Enterrament, ni totes les altres Maries dels altars de la Catedral o de les esglésies de la ciutat i de tantes ciutats i pobles del món, ni les més petites de totes les ermites dels racons més inversemblants de la terra amb milers d’advocacions... Qui ha escrit tot això veurà una sola Maria, una Mare, la Mare de Déu i la Mare nostra.

Dues pintures amb SANT FELIP NERI I SANT FRANCESC DE PAULA A LA CAPELLA DE LA MARE DE DÉU DEL CLAUSTRE

davant l'aparició de la Mare de Déu i de l'Infant. Al terra, una assutzena, símbol de puresa. Una comparació entre l'obra de Roma i la de Tarragona evidencia que la segona és una còpia minuciosa de la primera, des de la composició general fins als detalls, com el de l'assutzena. Per tant, es pot afirmar que, com ja havien especificat alguns autors, es tracta de la representació de l'Aparició de la Mare de Déu i l'Infant a sant Felip Neri.

Altres autors, tanmateix, havien identificat erròniament el personatge de la pintura amb el beat Nicolau Factor, relacionant-la amb un episodi miraculos que s'hauria esdevingut durant l'estada del beat a Tarragona l'hivern del 1583, quan, en accedir aquest al Claustre de la Catedral, es produí l'aparició de la Mare de Déu amb l'Infant, la qual va expressar la seva voluntat que Nicolau Factor celebrés una missa a la capella del Claustre. Tampoc no es pot relacionar aquesta pintura amb un retaule dedicat a sant Felip Neri que el 1681 el canonge Francesc Vilar va demanar de poder erigir a la capella de la Mare de Déu del Claustre, obra desapareguda. Es desconeix quina era la tècnica del retaule i quins eren els temes representats relativs a sant Felip Neri. La coincidència en les mides, en l'estil, en la composició, en el tema –sengles aparicions de la Mare de Déu–, i en la dedicació a la caritat dels dos personatges representats indiquen que es tracta de dues obres que es van realitzar de manera paral·lela. Per tant, es pot descartar que la de sant Felip Neri pugui haver estat la pintura principal d'un retaule.

Al costat de l'epístola i al costat de l'Evangeli de la capella de la Mare de Déu del Claustre hi ha sengles pintures a l'oli de dimensions idèntiques (130 x 120 cm), obra d'una mateixa mà, les característiques de les quals les fan enllaçar amb la producció pictòrica catalana dels segles XVII-XVIII. No estan signades ni es té cap notícia documental sobre el seu autor, si bé han estat atribuïdes inversemblantment a Josep Junçosa. Es desconeix des de quan formen part del conjunt pictòric de la capella.

El tema representat al costat de l'epístola, és a dir a la dreta, mostra un personatge sagrat, revestit amb una casulla vermeilla que, agenollat i amb els braços oberts, contempla astorat l'aparició de la Mare de Déu amb l'Infant. Es tracta de sant Felip Neri, màrtir de la caritat (1515-1595). La pintura és una còpia de l'obra que es conserva a la capella de Sant Felip Neri de la Chiesa Nuova de Roma, original de Guido Reni (1575-1642), en la qual es representa sant Felip Neri revestit amb una casulla vermella, agenollat i amb els braços oberts,

Al costat de l'evangeli es troba la pintura bessona de l'anterior, amb sant Francesc de Paula (1416-1507) revestit amb l'hàbit dels mínims franciscans o germans menors reformats, orde del qual en va ser el fundador. Agenollat, assisteix a l'aparició de la Mare de Déu i de l'Infant, el qual li liura una tarja radiant amb la divisa: CHARITAS. Es tractaria d'una de les diverses versions del lliurament de la divisa del seu orde, que en altres representacions li entrega l'arcàngel Gabriel. Entre les moltes imatges de sant Francesc de Paula que poden haver inspirat aquesta es trobarien les pintures de la seva capella a l'església romana de la Santa Trinitat ai Monti, per exemple.

La identificació del personatge representat com a sant Francesc de Paula, com ja s'ha dit, està clara gràcies a la presència de la divisa del seu orde. Curiosament, també en aquest cas hi ha hagut confusió amb el beat Nicolau Factor. En el decurs de la visita a Tarragona del beat en 1583, l'arquebisbe Antoni Agustí, que tenia una relació d'amistat amb ell, el va fer hostatjar al palau arquebisbal i, sabedor de la seva afecció a la música, havent dinat, el va obsequiar amb un recital en què els cantors van entonar el salm Laudate Pueri Dominum. En arribar al segon vers, Sit nomen Domini benedictum, el serv de Déu va entrar en èxtasi i es va elevar. Llavors se li van aparèixer, només a ell, la Mare de Déu amb l'Infant. El prodigi s'esdevingué en presència dels convidats a l'àpat. Tant va durar l'èxtasi que el prelat va encarregar a un pintor que el retratés. La coincidència en l'hàbit de l'orde dels mínims, a la qual va pertànyer durant un temps el beat Nicolau Factor, més el tema representat, una aparició de la Mare de Déu, explicaria la confusió. Però la inclusió de la tarja amb la divisa de l'orde de sant Francesc de Paula deixa ben clar quin és el personatge representat. Tot i això a vegades es parla de tres pintures en comptes de dues, dedicades a sant Felip Neri, al beat Nicolau Factor i a sant Francesc de Paula.

L'himne “STABAT MATER” Introducció i versió lliure del text

Meditar sobre l'experiència dolorosa de la Soledat de Maria al Calvari no ens priva de contemplar-la com a suport del Fill, terriblement Crucificat i agònic en la Creu.

La paraula *soledat* diu més de “presència” que no pas de buidor: la fortalesa de Maria, del tot identificada amb el martiri del Fill, esdevé presència interior un cop aquest mor.

Aquesta soledat marcada de plenitud interior correspon al gest de fermesa amb què Maria acompanya Jesús morent al peu de la Creu. Justament aquesta fermesa i no defallença és la que destaca el primer vers de l'himne medieval “Stabat Mater”:

Aquella Mare estava dempeus
plorosa vora la creu
d'on penjava el cos del Fill.

Per això evoquem aquí la història i el contingut d'aquest himne, per tal que el lector trobi en la meditació dels seus versos el sentit total de la Soledat de la Mare del Crucificat, a fi que pugui sintonitzar amb els mateixos sentiments d'ella.

En parlar del text d'aquest himne, no hi ha uniformitat a l'hora de determinar-ne l'autoria, però l'opinió majoritària s'inclina per Jacomo dei Benedetti, laic franciscà, nascut a Todi (Úmbria) el 1306. Se li atribueixen també altres composicions poètiques relacionades amb els dolors de Maria en la passió del seu Fill.

El poema està format per un conjunt de vint estrofes de tres versos cada una, de vuit, vuit i set síl·labes que rimen els dos primers versos entre si en cada estrofa, llevat del tercer vers, que rima sempre entre si. El text respon a una versió moderna, dita vaticana, que intenta solucionar petites variants entre diferents versions. La música gregoriana és de creació moderna nascuda de l'escola benedictina de Solesmes. Però, pel que fa a altres versions musicals, cal destacar que grans mestres de la música universal escolliren aquest text medieval de l’“*Stabat Mater*” com suport literari de les seves creacions immortals, per exemple, entre d'altres, Giovani Battista Pergolesi i Anton Dvorak.

Abans d'introduir la versió lliure en català, creiem enriquidor oferir íntegrament la totalitat del poema en llatí seguint la versió vaticana:

*Stabat mater dolorosa
juxta Crucem lacrimosa,
dum pendebat Filius.*

*Cuius animam gementem,
contristatam et dolentem
pertransivit gladius.*

*O quam tristis et afflita
fuit illa benedicta,
mater Unigeniti!*

*Quae moerebat et dolebat,
pia Mater, dum videbat
nati poenas inclyti.*

*Quis est homo qui non fleret,
matrem Christi si videret
in tanto supplicio?*

*Quis non posset contristari
Christi Matrem contemplari
dolentem cum Filio?*

*Pro peccatis suae gentis
vidit Iesum in tormentis,
et flagellis subditum.*

*Vidit suum dulcem Natum
moriendo desolatum,
dum emisit spiritum.*

*Eia, Mater, fons amoris
me sentire vim doloris
fac, ut tecum lugeam.*

*Fac, ut ardeat cor meum
in amando Christum Deum
ut sibi complaceam.*

*Sancta Mater, istud agas,
crucifixi fige plagas
cordi meo valide.*

*Tui Nati vulnerati,
tam dignati pro me pati,
poenas mecum divide.*

*Fac me tecum pie flere,
crucifixo condolere,
donec ego vixero.*

*Juxta Crucem tecum stare,
et me tibi sociare
in planctu desidero.*

*Virgo virginum praeclara,
michi iam non sis amara,
fac me tecum plangere.*

*Fac, ut portem Christi mortem,
passionis fac consortem,
et plagas recolere.*

*Fac me plagis vulnerari,
fac me Cruce inebriari,
et cruore Fili.*

*Flammis ne urar succensus,
per te, Virgo, sim defensus
in die iudicii.*

*Christe, cum sit hinc exire,
da per Matrem me venire
ad palmam victoriae.*

*Quando corpus morietur,
fac, ut animae donetur
paradisi gloria.*

Amen.

Versó lliure en català de l'himne “Stabat Mater”

Aquella Mare estava dempeus
plorosa vora la creu
d'on penjava el cos del Fill.

Una espasa li travessà
l'ànima, afigida,
contorbada, sofreint.

Com n'estava, de trista
i condolguda, la benaurada
Mare de l'Unigènit!

Plena d'aflicció i dolor
contemplava pietosa
els patiments de l'inclit Fill.

Qui no ploraria
veient la Mare del Crist
posada en aquests turments?

Ningú no es compadirà
esguardant
com pateix amb el seu Fill?

Pels pecats del poble,
l'ha hagut de veure
torturat i flagel·lat.

Ha admirat la mansuetud del Fill
morint en desolació
a l'hora d'expirar.

Oh, Mare, font d'amor,
fes-me sentir la punxada d'aquest dolor
i així ploraré amb tu.

Encén la meva ànima en l'amor
del Crist Déu,
i fes que hi trobi el meu consol.

Mare santa,
concedeix al meu cor de
portar-hi les nafres del Crucificat!

Fes-me compartir les penes
del suplici del teu Fill,
tan prest Ell a patir per mi.

Mentre visqui, fes que jo plori
amb tu, i que participi
del dolor del Crucificat.

Penso només d'estar al teu costat,
plantat prop la Creu,
i de sentir-me unit al teu plany.

Verge de les verges,
ja no estiguis per mi més afigida:
fes-me partícip del teu plor.

Fes-me portador de la mort de Crist,
fes-me soci de la seva passió,
estampa en mi les seves nafres.

Marca'm amb les seves ferides,
en la creu embriaga'm
de la sang del teu Fill.

Que no em devori el foc de la condemnació!
Oh Verge, sigues la meva advocada
a l'hora del judici!

Crist! Per la intercessió de la Mare,
que empunyi la palma de la victòria
quan jo deixi aquest món.

En el meu últim alè,
concedeix a la meva ànima
la glòria del Paradís.
Amén!

Una meditació reposada del text pot portar indefectiblement el lector a compartir el clima intern de l'ànima sofrint de Maria i a la identificació amb els sentiments de la seva plena i serena Soledat. I li fa desitjar que els fruits de la Passió el sostinguin en la seva ànima de per vida.

“Crucifixus etiam pro nobis” IV LA CRUCIFISSIÓ EN UN CAPITELL DEL CLAUSTRE DE LA CATEDRAL DE TARRAGONA

Continuant amb el periple de la iconografia de la crucifixió en l'art medieval de les comarques tarragonines, tornem a acostar-nos a la Catedral Metropolitana i Primada de Tarragona. L'any passat parlàvem una placa de marbre, sovint inadvertida, que hi ha sobre la porta de Santa Tecla. Enguany ens volem atansar a dos magnífics capitells del Claustre que ens parlen d'un moment crucial del misteri de Passió: la Crucifixió i el Davallament.

En l'article de 2011 comentàvem que la Catedral de Tarragona es va construir sobre l'antic temple d'August (segle I) i el vell episcopi visigòtic (segle VI-principis segle VIII). La conquesta i colonització de la ciutat a partir del segle XII tenien una significació que anava més enllà que sostraure les terres als agarens que controlaven el sud de l'actual Catalunya fins

a la caiguda de *madina* Turtusha (Tortosa) i *madina* Larida (Lleida). En efecte, quan el 1091 Urbà II va signar la butlla *Inter Primas Hispaniarum Urbes* no tan sols restaurava la seu de sant Fructuós, perduda en temps de sant Pròsper, sinó que permetia organitzar l'església catalana i deixar l'obediència a Narbona. Era un pas crucial per a la consolidació política del comtat de Barcelona i el deslliurament definitiu dels lligams amb els francs.

Conquerida Siurana el 1154, amb una ciutat que anava agafant força, el vell episcopi visigot no responia a les necessitats d'una seu metropolitana i cap visible de l'Església dels comtats catalans. La restauració de la seu necessitava una nova seu, i d'aquí neix un ambiçios projecte constructiu que s'allargà fins al segle XIV, una gran catedral consagrada a santa Tecla, amb una comunitat de canonges seguint la regla de sant Agustí, amb el model de sant Ruf d'Avinyó. Així el 1154, any que cau Siurana, l'arquebisbe Bernat Tort estableix la canònica tarragonina.

No sabem amb certesa si les obres de la Catedral i la canònica ja estaven engegades, ni la documentació diplomàtica ni l'arqueologia ens ho permeten dir amb total certesa. El que sí que podem dir és que des del primer moment el projecte era més que ambiciós. I, com no podria ser d'altra manera, comencen a construir la capçalera de la nau central i les dependències canonicals al voltant d'un claustre de grans dimensions, que alhora reciclava dos imponents murs de l'antic recinte de culte d'època romana.

Gràcies a un document de 1167 sabem que Pere de Queralt deixava en el seu testament una quantitat de diners per a les obres de la nova seu. Les primers construccions, com l'absis, la sagristia vella, la sala capitular, el refectori i les dependències de les ales est i oest es van construir seguint els cànons del romànic del segle XII, que aviat donaria pas al gòtic.

El Claustre era un gran pati que funcionava com a distribuïdor de l'espai al voltant del qual s'organitzava la vida comunitària dels canonges: el dormitori, la sala capitular, el refectori, la sagristia, l'església, els espais de treball, etc. Es troava en una situació atípica en un conjunt de l'època. No era a la banda sud, entre transsepte i nau central, sinó al nord, entre capçalera i transsepte. Les raons: l'ambició d'un projecte constructiu de gran envergadura que requeria diners i temps, la necessitat de tenir des d'un primer moment els espais dedicats a la ben aviat vida comunitària i l'aprofitament dels dos imponents murs romans que encara eren drets i feien de tancament de l'espai.

A finals del segle XII o principis del XIII s'estava construint la galeria del Claustre, una bella mostra de l'art medieval meridional, amb una combinació espectacular dels darrers moments de l'escultura romànica, ja impregnada de l'art cistercenc, amb les creueries gòtiques de la galeria i la seva coberta.

L'espectacular portalada del Claustre, de marbre blanc de Luni-Carrara, donava a l'espai organitzat en quatre ales. Cadascuna d'aquestes tenia un ritme marcat per grans arcs apuntats en el plement dels quals tenim tres arcs de mig punt i dues rosasses. Els arcs apuntats eren separats per potents pilars decorats amb semicolumnes, capitells, àbacs i impostes. Juntament amb els dels arcs de mig punt, conserven una esplèndida col·lecció de capitells amb decoració fitomòrfica i historiats.

Els capitells del Claustre de la Catedral ens mostren vuit grans cicles narratius que semblen desordenats en el decurs de la galeria, cosa ben lluny de la realitat, però això és una altra història. Aquests discursos narratius són: Adam i Eva i el món *ante legem*, la història d'Abraham, la de Josep, el cicle de Noè, la infantesa de Jesús, la vida pública de Jesús, la Passió i sant Nicolau de Bari.

El cicle de Passió es localitza bàsicament als arcs del costat nord-oest, pilar de l'angle nord del Claustre. Podem observar l'entrada a Jerusalem, Crist clavat a la creu, el Davallament, la visita al sepulcre buit i el *Noli me tangere* o incredulitat de Tomàs.

El capitell consagrat a la Crucifixió ens mostra la clàssica escena que vam descriure en la petita peça de la porta de Santa Tecla: Crist crucificat de forma

majestàtica, amb nimbe perlejat que envolta una creu, corona, cara barbada i cabell llarg. Es peus reposen sobre una base o *subpedaneum* i encara manté la tradició romànica del Crist de quatre claus, bé que s'hi veu una lleugera flexió de les cames que marquen ja una certa humànització del tràgic moment. La seva nuesa es protegeix amb el perizoni. Les dimensions del capitell no permeten cisellar Maria ni Joan Evangelista, sinó que tenim Longinos i Stéfanos que, com vam comentar en el nostre article de l'any 2011, vénen dels Evangelis Apòcrifs. Tots dos tenen el cap cobert amb una mena de cucurulla, deduím que serien barbats, tot i el mal estat de les seves cares. A l'esquerra de l'observador, Longinos fa el gest de clavar la llança al costat del Crucificat, mentre que a la dreta, Stéfanos té dreta la vara amb l'esponja amb vinagre mentre que a l'altra mà porta un recipient per sucarr-la-hi.

La part superior del capitell es decora amb uns motius florals de tradició cistercenca sobre els quals hi ha la representació del sol i la lluna. Aquesta imatge evoca les paraules que va dir sant Mateu: "Després de la tribulació d'aquells dies, s'enfosquirà el sol i la lluna no donarà llum" (MT 24, 29 O mc 13: 24), que ens porta al profeta Isaïes (13:10).

El segon capitell es troba al mateix pilar, però al costat est i és una representació del Davallament de la Creu. Jesús, ja mort, és baixat de la creu i recollit per Josep d'Arimatea. Maria rep un dels braços del seu Fill i l'acosta a la seva cara per poder-lo besar. A l'altra banda, Nicodem ajuda a baixar-lo de la Creu, tal com marca l'Evangeli de sant Joan (19, 38-42). Hi ha dues figures més als altres costats del capitell: Nicodem, plorant la mort del Mestre amb la cara recolzada en una mà amb expressió de tristesa, i una figura entrontitzada i amb ceptre, que es pot prendre com la figura de Ponç Pilat, com a testimoni de la mort de Jesús, o tal vegada representant quan va permetre a Josep d'Arimatea que enterrés el cos inert del Nazarè.

Programa D'ACTES

2012

Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang i la Mare de Déu de la Soledat

· DIA 20 DE MARÇ

A les 20 h: Presentació de l'opuscle de La Sang, a càrrec de l'Ilt-ltrm. Sr. Albert Vallvé Navarro, congregant i vicepresident de la Diputació de Tarragona. L'acte tindrà lloc a l'església de Nazaret.

· DIA 21 DE MARÇ

A les 20.30 h: Conferència quaresmal: "Las cofradías y la nueva evangelización", a càrrec de monsenyor Manuel Sánchez Monge, bisbe de Mondoñedo-Ferrol. L'acte tindrà lloc a l'església de la Comunitat Claretiana (Sant Agustí).

· DIES 20, 21 I 22 de març

De les 18.00/20.00 h: Lloguer de vestes per a aspirants i congregants de la Congregació de la Mare de Déu de la Soledat. Lloc: seu de la Congregació (c/ Nazaret, núm. 1).

· DIES 26 A 30 DE MARÇ

Repartiment de vestes i improperis als congregants de la Sang i altres persones interessades que prèviament n'hagin sol·licitat. Horari: de 18 h a 20.30, a la Secretaria de la Congregació. Lloc: seu de la Congregació, (c/ Nazaret, núm. 1).

· DIA 29 DE MARÇ

A les 20 h: Presentació de l'opuscle de la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang i de la Mare de Déu de la Soledat, a càrrec de l'Excma. Sra. Rosa M. Virolés Piñol, magistrada del Tribunal Suprem. L'acte tindrà lloc a l'església de Nazaret.

· DIUMENGE, 1 D'ABRIL

A les 19 h: Des de l'església de Nazaret, solemne viacrucis que, d'acord amb l'itinerari tradicional, es farà pel recinte murallat i acabarà a la S.E. Catedral, on serà venerat el Sant Crist la Sang, per

Programa D'ACTES

2012

retornar posteriorment a Natzaret. Els congregants hi assistiran amb vesta i gorgera.

· DILLUNS SANT, 2 D'ABRIL

A les 10.30 h: Missa Crismal, a la S.E. Catedral, presidida l'Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Pujol Balcells, arquebisbe de Tarragona i primat.

· DIMECRES SANT, 4 D'ABRIL

A les 20 h: Assistència del pas La Flagel-lació acompanyat de congregants, aspirants i la Banda de Timbals del Pas a la processó del Dolor, que sortirà de l'església parroquial de Sant Joan.

Poden assistir tots els congregants i aspirants que ho desitgin, amb la vesta reglamentària.

· DIJOUS SANT, 5 D'ABRIL

A les 19 h: Solemne Ofici del Sant Sopar del Senyor. Tot seguit, torns de guàrdia d'honor dels Armats al Santíssim Sagrat.

· DIVENDRES SANT, 6 D'ABRIL

A les 6 h: a la S.E. Catedral, Sermó de Passió, predicat per l'Excm. i Rvdm. Dr. Jaume Pujol i Balcells, arquebisbe metropolità de Tarragona i primat.

A les 6.15 h: Sortida acompanyant el Sant Crist de la Sang, que es dirigirà a la S.E. Catedral, des d'on a les 6.30 sortirà el solemne viacrucis, que finalitzarà a l'església de Natzaret. Els congregants/es hi assistiran amb vesta i cucurulla.

A les 12 h: Solemne Acció Litúrgica i Veneració de la Creu, a la nostra església de Natzaret.

A les 16.15 h: Sortida dels Armats, que començaran a recollir els passos de les diferents confraries i germanats que participaran a la processó.

A les 17.45 h: Recollida del pas de la Soledat. Les aspirants i congregants poden acompanyar el pas de la Mare de Déu de la Soledat

des del Col·legi d'Enginyers Industrials (c/ Escrivanes Velles) fins a la plaça del Rei.

A les 20 h: Sortirà de l'església de Natzaret la tradicional PROCESSÓ DEL SANT ENTERRAMENT, declarada Festa tradicional d'interès nacional per la Generalitat de Catalunya i organitzada per la nostra Congregació, amb l'assistència de totes les confraries, gremis, congregacions i germanats de la ciutat.

Assistència a la PROCESSÓ DEL SANT ENTERRAMENT acompanyant la Mare de Déu de la Soledat.

· DISSABTE SANT, 7 D'ABRIL

A les 18.30 h: PROCESSÓ DE LA MARE DE DÉU DE LA SOLEDAT, organitzada per la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la Mare de Déu de la Soledat, amb l'exercici de la Corona Dolorosa.

22.30 h: Vetlla Pasqual a la S.E. Catedral, oficiada per Mons. Jaume Pujol i Balcells, arquebisbe metropolità de Tarragona i primat.

· DIES 16, 17 I 18 D'ABRIL

De les 18.00/20.00 h: Recollida de vistes d'aspirants i congregants de la Congregació de la Mare de Déu de la Soledat. Lloc: seu de la Congregació (c/ Natzaret, núm. 1).

· DIA 10 DE JUNY

Festivitat de Corpus Christi. Totes les senyores de la Congregació de la Mare de Déu de Soledat que ho desitgin poden assistir a la processó, al costat de la nostra bandera.

Nota: Les aspirants i congregants, amb la vesta reglamentària, poden assistir als diferents viacrucis que organitzen les altres confraries en representació de la Congregació de la Mare de Déu de la Soledat.

Diumenge de Pasquió	Dilluns Sant Missa Crismal	Dijous Sant Pònic al Tríduum Pasqual	Missa del Sopar del Senyor	Hora Santa Tríduum Pasqual	Dimecres Sant, 1er dia del Tríduum Pasqual	Viacrúcis	Acció litúrgica	Dissabte Sant, 2on dia del Tríduum Pasqual	Pasqua	Vella Pasqual	Diumenge de Pasqua, 3er dia del Tríduum Pasqual	
11.00 Missa 12.45	10.30		20.00			6.00 La Sang	12.00			22.30	9.30 11.00 12.30	Catedral
12.00			18.00 20.00	23.00		10.00	15.30			22.30	10.30 12.00 20.00	Sant Joan Baptista
9.30 12.00			18.30	23.00		9.00	12.30			22.30	9.30 12.00	Santíssima Trinitat
11.00 18.00 19.30			20.00	23.00		9.00	12.00			22.30	11.00 18.00 19.30	Sant Francesc
12.00			20.00	22.30		10.00	12.00			22.00	10.30 12.00	Sant Pere Apòstol
12.00			20.00	23.00		10.00	13.00			23.00	9.30 11.00 12.30 19.30	Sant Pau
12.00			18.00 Sagrat Cor 20.00	22.30			12.00 16.00 Sagrat Cor			22.00	10.00 11.00 12.00 13.00 Sagrat Cor	Sant Fructuós
10.30 12.00			20.00	21.00		10.00	13.00			23.00	10.30 12.00	Sant Pere i Sant Pau
11.30 Molnars 13.00 Loreto			19.00 Loreto	22.30 Loreto		00.15 Loreto	13.00 Loreto			22.30 Loreto	11.30 Molnars 13.00 Loreto 17.30 Llevant 19.00 Loreto	Sant Cosme i Sant Damià
11.00 Ferran i Tamarit 12.30 La Móra			19.00 La Móra 19.00 Tamarit 17.30 Ferran				12.00 La Móra 13.00 Tamarit			20.00 Tamarit 22.00 La Móra	11.00 Ferran i Tamarit 12.30 La Móra	Santa Maria Ferran-la Móra
19.00 9.30 11.00 12.00			19.30	22.30		9.30	12.00			22.30	9.30 11.00 12.00	Santa Clara
12.00			17.00	21.00		9.30	12.00			20.00	11.30 12.30 19.00	Església del Carme P. Carmelites
11.45 13.00			19.00			9.00	12.00			22.00	9.00 12.00 13.00 19.00 20.00 21.00	Església dels Sants Reis Sant Agustí P. Claretians
12.30			19.00	22.00		10.00	12.00			22.00	11.00 12.30 19.00	Sant Antoni de Pàdua
11.00			19.00	22.00		11.30	16.00			22.00	11.00	Monestir de les Carmelites Descalces
11.00			19.00	22.30		10.00	17.00 Processó			22.30	11.00	Santa Maria
11.30			20.00	21.00		11.00	12.00			23.00	11.30	Sant Salvador
11.00			19.30	Acabada la celebració		9.00	17.00			22.00	9.00 11.00 19.00	Sant Josep Obrer
12.15			20.00	21.00		10.00	18.00			23.00	12.15	Santa Tecla
12.30			19.00				12.30				12.30	Nostra Senyora del Sagrat Cor

REPSOL

JUNTA DIRECTIVA

President:	Mn. Miquel Barbarà Anglès
Priora:	Sra. M. Dolores Nolla Tapias
Vicepriora:	Sra. Dolors Fontana Milà
Tresorera:	Sra. Montserrat Gabriel Costa
Secretària:	Sra. M. Antònia Blanco Segura
Vicesecretària:	Sra. M. Teresa Potau Mas
Majorala primera:	Sra. M. Assumpció Marsal Cavallé
Majorala segona:	Sra. Claustre Sevil Dasca
Majorala tercera:	Sra. Isabel Miró Berrocal
Vicetresorera i vocal primera:	Sra. Rosó Teixell Cácharo
Vocal segona:	Sra. Mercedes Vallvé Martí
Vocal tercera:	Sra. Joana Carrasco Forés
Vocal quarta:	Sra. Montserrat Doménech Figueras
Vocal cinquena:	Sra. Gemma Brunet Las
Vocal sisena:	Sra. M. Montserrat Amigó Garcés
Congregant honorífica:	Montserrat Boronat Inglés
(C. núm. 1)	

1	Montserrat Boronat Inglés	58	Mª Montserrat Ruiz Alsina	115	Angela Anguela Fa
2	Carmen Alaix Sanroma de Martí	59	Juana Miquel de Vilá	116	Rosó Teixell Cácharo
3	Mª Rosa Gasulla Virgili Vda. Boada	60	Mª Glòria Male de Pujol	117	Angelita de Muller de Tarradellas
4	Mª Josefa Prat Lopez de Salamero	61	Mª Dolores Argemí Elias Vda. Bisbal	118	Beatriz Merelo Sanromà
5	Claustre Vallhonrat Llorach	62	Carmen Casas Ferré	119	Mª Asunción Jané Rodriguez
6	Josefa Adserias Pascual	63	Mª Teresa Pinilla Cano	120	Pilar Banús de Vallvé
7	Pilar Teixell Solé	64	Mª Teresa Fernández Gimenez de Boronat	121	Mª Rosa Mezquida Sans
8	Josefa Mestres Vda. Gassó	65	Montserrat Serra Turtusaus	122	Enriqueta Echevarria Aloma Vda. Masvidal
9	Carmen Dols Cabré	66	Mª Dolores Castiñeira Vda Simo	123	Inmaculada Sevil Hevia
10	Manolita Segura Sanabria	67	Chitina García Pujol	124	Inma Marsal Cavalle
11	Teresa Bondia Aguiló	68	Mª Lluisa Malé de Nadal	125	Mª Pilar Sanromá de Sánchez
12	Angelina Sordé Folch Vda. Sentís	69	Montserrat Costa Vda. Virgili	126	Mercedes de Muller de Otero
13	Rosa March Vilalta Vda. Gasulla	70	Mª Rosa Perelló de Vallverdú	127	Andrea Castellà Záforas
14	Carmen Güell Pasalodos	71	Carmen Molas Vda. Barríach	128	Mª Valentina Sotoca Cortés
15	Teresa Casanovas Pedra	72	Mercè Alegret Vda. Jané	129	Mª Elena Roselló Cavallé
16	Rosa Pedra Pons	73	Mª Luisa Pérez de Castanedo	130	Rosa Margarita Roselló de Matas
17	Mª Cristina Güell de Pons	74	Maria Carulla de Ventosa	131	Mercedes Hernandez-Sanahuja Anguera
18	Montserrat Carballeira de Roca	75	Josefa Pegueroles Vda. Ventura	132	Montserrat Dols Sáperas
19	Mª Dolores Nadal Alaix	76	Mª Dolores Esqué Ruiz	133	Mª Teresa Alfaro Bozalongo
20	Mercedes Izquierdo Vda. Lopez Duque	77	Mª Teresa Esqué Ruiz	134	Adelaida Papaseit Iborra
21	Mª Angeles Bertrán Doce	78	Roser Mas Vda. Potau	135	Paquita Baila Vda. Sanromà
22	Mª del Carmen Blanco Vda. Escudero	79	Mª Elsa Ferràndiz Garreta	136	Montserrat Segarra Ferran
23	Juana Fa de Anguela	80	Mª Montserrat Amigó Garcés	137	Mª Teresa Graupera Arbos
24	Dolores Sans Vilalta Vda Mezquida	81	Montserrat Company Ventosa	138	Teresa Civit Rovira
25	Mª Josefa Dalmau de Morán	82	Rosa Mª García de Plana	139	Mª Angeles Peralta Maestrejuán
26	Rosa Martí de Durán	83	Núria Fossas Gil	140	Dominica Orea Herrán
27	Mª Josefa Jané Vda. Sanromà	84	Mª Alicia Castro Mercader	141	Mercedes Pujals de Martí
28	Carmen García Pujol	85	Montserrat Duch Vda. Salvat	142	Mª Carmen Sanromà Jané
29	Mercedes Antoni Braña	86	Mª Elena Llurba Mateu	143	Pilar Alió Borras de Ricomà
30	Mª del Carmen Aixalà de Diego	87	Mª Asunción Marsal del Fraile	144	Berta Malet Masalles
31	Mª del Pilar Borrás de Alió	88	Mª Asunción Roselló de Colet	145	Mª Concepción Ferré Porqueras
32	Isabel Garcés Cortes Vda. Amigó	89	Trinidad Moreno de Romeu	146	Helen Artigau Cots de Solé
33	Mª Asunción Murtra Solé	90	Mª Dolores Nolla Tapias	147	Adelaida Espejo Iglesias de Palau Ribes
34	Amelia Baixaulli Echevarría	91	Isabel Veciana Botanch	148	Mireia Espejo Iglesias
35	Trinidad Boronat de Martínez	92	Mª del Carme Bosqué Ibañez de Marsal	149	Mª Jesús Coll de Pallarés
36	Pepita Rodríguez Fonts	93	Montserrat Tapias de Martínez	150	Teresa Galea de Carcolé
37	Montserrat Colet Sancho Vda. Sugrañes	94	Isabel Iglesias Pocurull	151	Mª Antonia Blanco Segura
38	Elvira Braña Pedrol	95	Mª Josefa Ferrer Fortuny	152	Mª Claustré Sevil Dasca
39	Marta González Pedrol de Escallar	96	Mª Victoria Rimbau	153	Mª Victoria Sevil de Caelles
40	Mª del Pilar Fernández Labata	97	Mª Montserrat Bordas Cobo	154	Ana Mª Sevil Dasca
41	Mª Teresa Arto de Juncosa	98	Mª Carmen Barriach de Juan	155	Mª Pilar Sevil Dasca
42	Montserrat de Muller de Travé	99	Mª Pilar Fontana Milà	156	Montserrat Iglesias de Ulloa
43	Mercedes de Canals Torres	100	Mª Dolors Fontana Milà	157	Roser Potau Mas
44	Rosa Cácharo Vda. Teixell	101	Mª Concepción Oribe Vda Cafellàs	158	Mª Teresa Potau Mas
45	Mª Jose Andreu Bertran de Pastor	102	Mª del Carmen Iglesias Goma de Espejo	159	Marta Potau Mas
46	Mª Montserrat Gabriel Costa	103	Mª Pilar Roselló de Seró	160	Patricia Tapia Ibaiez
47	Conchita Porqueras de Ferré	104	Mª Dolores López Izquierdo	161	Ana Mª Izquierdo Nadal
48	Mª del Pilar Escriví Cobos	105	Mª Magdalena Roselló Cavallé	162	Montserrat Vendrell Durán
49	Margarita Prat Lopez de Mullerat	106	Rosalía Vallvé Navarro	163	Mª Josefa Sotoca Cortés
50	Mª Dolores Prat Lopez de Sevil	107	Mª Josefa Sanromá de Esquerrà	164	Mercè Jané Alegret
51	Mª Dolores Rafi Ollé	108	Mª Teresa Bautis de Martorell	165	Mª Carmen Martí Viomonte de Terraza
52	Mª Teresa Cortés Vda. Sotoca	109	Mª Teresa Aragónés Valls	166	Mª Carmen Campo Gomicia de Gómez
53	Lupita Cobos Herrera	110	Francisca Moreso de Català	167	Mª Dolores Plana Gavaldà
54	Mª Victoria Pedrol Vda. Bauxauli	111	Mª Asunción Tarragó Guinovart	168	Mª Pilar Aromir de Martí
55	Esther Ferré Dalmau	112	Pepita Batalla Bernat	169	Mª José Salamero Prat de Piera
56	Pilar Ruiz de Lopez	113	Isabel López Izquierdo de Potau	170	Mª Montserrat Jané Alegret
57	Mª Antonia Escarré de Adseria	114	Mª Cristina Vidal Pedrol	171	Mª Luisa Castanedo Pérez

172	Mercedes Palomino Vda. Sales	229	Rosalia Cusidó de Maseras	286	Ana M ^a Lop Vaquero
173	Montserrat Carrasco Sola	230	Juana de Aróstegui de Monrvá	287	M ^a Dolores Gras Sanz
174	Natalia Mañas Sentís	231	Teresa Martí Aromir	288	Amparo Brú Gómez
175	Eulalia Potau Mas	232	Carmen Queralt Fontanals	289	Magda M ^a Moya Fortuny de Nin
176	M ^a Mercedes Ferré Porqueras	233	Amparo Cajigao Grau Vda. Mallafré	290	Magda M ^a Nin Moya
177	Ana Salamero Prat	234	Amparo Mallafré Cajigao	291	M ^a Victoria Nin Moya
178	Marta Salamero Prat de Henere	235	Julia Tapias de Tresseres	292	Isabel Miró Berrocal
179	Teresita Prat Fontana	236	Mercedes Tapias Albiac	293	Rosa M ^a Ricomà Vallhonrat
180	Montserrat Vilà Miquel	237	M ^a Teresa Campanera Perramon	294	Marilde Rodríguez Entero
181	Montserrat Potau Mas	238	Angela Simó Gibert	295	M ^a Pilar García Medrano
182	M ^a Victoria Espejo Iglesias de Gómez Iturriaga	239	Francina Marcó Nieves	296	Ana M ^a Brú Gómez
183	Inés Solichero Roselló	240	Lolita Donat de Gomis	297	Pilar Muñoz Garcés
184	Soledad Sánchez Yepes	241	Montserrat Coll de Serrano	298	Marta Cassany Virgili
185	M ^a Carmen Fortuny Grau	242	Josefa Gassó Mestre	299	Joaquina Aznar Bielsa
186	M ^a Dolores Castella Záforas	243	M ^a Rosa Robert Cardona de Virgili	300	Olga Robledo Artigau
187	M ^a Jesús Pallarés Coll	244	Yolanda Roca Chesa	301	Carolina Caelles Sevil
188	Montserrat Alegret Vda. Lleixà	245	Ines Potau Mas	302	Sandra Moncunill Sevil
189	Mercedes Alegret de Bou	246	Angeles Escobar Garrido	303	Isabel Potau Mas
190	M ^a Luisa Alegret Combalia	247	M ^a Juana Zaragoza Gras	304	Isabel Serrano Coll
191	Carmen Alegret de Martí	248	Josefa Cañellas Horta	305	Sandra Pinilla Andreu
192	Beatriz de Muller Mencos	249	M ^a Dolores Lafuente Alonso	306	Cristina Figueras Gras
193	Sofia de Muller Mencos	250	M ^a Pilar Serrano de Pallarés	307	Lourdes Panadés Grau
194	Chitina Bardaji Ruiz	251	Esmeralda Sevil Gomis de Belmonte	308	M ^a Dolores Roquet-Jalmar Ensesa
195	Montserrat Boada Gasulla	252	Montserrat Sevil Gomis	309	Francisca Baches Escotet
196	Antonia Fontanilles de Ribé	253	Juana Recasens Bassedas	310	Natalia Segura Pérez
197	Natividad Tomás Francesch	254	Carmen Vericat Royo	311	M ^a Dolores Cirujeda Mercadé
198	M ^a del Carmen Ferrer Egea	255	M ^a Teresa Rodríguez Monteverde de Jané	312	Montserrat Virgili Dalmau
199	M ^a José Guillén de Solé	256	Gertrudis Martí Aromir	313	Montserrat Virgili Costa
200	M ^a del Mar Prat Fontana	257	Cristina Lleixà Alegret	314	M ^a Carmen Alcantarilla Benítez
201	M ^a Claustré Salvat Duch	258	M ^a Victoria Rosell Rimbu	315	M ^a Cinta Pons Mestres Vda. Esporín
202	Alicia Roca Carballeira	259	Cristina Satué Vallvé	316	Dolores Amigó Iglesias
203	M ^a Angeles Hernandez-Sanahuja Anguera	260	Mercedes Vallvé Martí	317	Antonia Bosch Rillo
204	Rosa Margarita Hernandez-Sanahuja Anguera	261	Carmen Trillas García	318	M ^a Isabel Colet Solé
205	Maite Dasca i de Moxó	262	Sara Guardia Catalán	319	M ^a José Colet Solé
206	M ^a Carmen Alvarez de Aguiló	263	Rosa M ^a Sole Rubio	320	Ventura Soler Finet
207	Júlia Rovira Murillo	264	Montserrat Elias Huguet	321	Mercedes Piñós de Farré
208	Angeles Campo Gomicia de García	265	Teresita Fontana Bertrán Vda. Prat	322	Marta Gago Panadés
209	Montserrat Tomás de Pepió	266	Lourdes Gras Virgili	323	Araceli Carrasco Muñoz
210	M ^a Elena Donoso Mezquida	267	M ^a Glòria Vallvé Garcia de Solé	324	Teresa Blanco Segura
211	M ^a Angeles Roca Carballeira	268	Tecla Reig Monclús	325	Carmen Blanco Segura
212	Carmen Lou Morrón	269	Magda Bernaus Pascual	326	M ^a Luisa Nebot Bessa
213	Carmen Bernabé Serra	270	Carmen Calvo Huguet	327	Inmaculada Bea Ribes
214	Emma Blanco Zarate de Prat	271	Rosa M ^a Capdevila de López	328	Cristina Pinilla Andreu
215	M ^a Dolores Larrubia de Julve	272	M ^a Dolores Andreu Salomó	329	Patricia Marsal Bosqué
216	M ^a Rosa Budesa Aguiló	273	M ^a Belén Ansua Sentís	330	Olivia Merelo de Barberá Roig
217	Ana M ^a Queralt Fontanals	274	Gloria Salvat Duch	331	Asunción del Fraile Marsal
218	Núria Gómez Porta	275	M ^a Leticia Mañas Sentís	332	Cristina Marsal Periz
219	M ^a Emilia Bautila Fígerola	276	Montserrat Fortuny Grau	333	Mercedes Monravá Aróstegui
220	Raimunda Olivé Vda. Pallach	277	Xandra Tarragó Amigó	334	Marta Gómez Masdeu
221	Josefina Oriol Baigut Vda. Massó	278	Concepción Enseñat Aznar	335	Marta Castaño Elias
222	M ^a Macarena Mañas Sentís	279	Juaní Franco Martínez	336	Beatriz Rosell Rimbu
223	Paloma Prat Fontana de Juarrero	280	Pilar Serrano Coll	337	Beatriz Pino Roca
224	Ana M ^a Dasca i de Moxó	281	Beatriz Satué Vallvé	338	Almudena Aymat Satué
225	Alicia de Muller Mencos	282	Laura Passiti Franquet	339	Maria Martí Solé
226	M ^a Teresa Mallafré Valero	283	Marija Solé Vallés de Colet	340	M ^a Eugenia Gabriel Lop
227	Paquita Boltó de Bella	284	Adela Tapias López de Rodriguez	341	Paquita Pons Saperas
228	M ^a Claustré Magallón Vidal	285	Ana M ^a Tasias Vidal	342	Lídia Alcalde Cugat

343	Silvia Serres Soler	400	Dolores Juncosa García	457	Mª Cristina Aleu Pérez-Gramunt
344	Natalia Serres Soler	401	Eva Tarragó Amigó	458	Inés Solé Guillén
345	Elisabeth Benítez Gispert	402	Natalia Solé Artigau	459	Mireia Aymat Satué
346	Mercè Pallach Olivé	403	Alejandra Marsal Bosqué	460	Rosa López Capdevila
347	Mª Dolores Nogués Vall	404	Agueda del Fraile Marsal	461	Gabriela Micó Recasens
348	Modesta Pozuelo Molina	405	Núria Marsal Periz	462	Elisenda Llort Ollé
349	Pilar Pozo Pozo	406	Meritxell Baches Serra	463	Sofia Gasull Guardia
350	Carmen Velasco Muñoz	407	Natalia Turrión Simó	464	Elisa Marrugat Ferrández
351	Maria Gomis Vda. Sevil	408	Núria Alegret Fontana	465	Judith Nadal Gras
352	Carmen Junquera Burdeos	409	Mª Carmen Morán Dalmau	466	Mª Teresa Boronat Fernández
353	Inmaculada Romero Garcia	410	Mª Mercedes Boronat Fernández	467	Miriam Pinilla Andreu
354	Mª Pilar Adserà Gebellí	411	Núria Gabriel Lop	468	Alicia Saez Vives
355	Sagrario Pozo de Vila	412	Lourdes Cubeles Aznar	469	Núria Rodríguez Tapias
356	Montserrat Doménech Figueras	413	Maria Pino Roca	470	Laura Gabriel Lop
357	Maria Prim Carrasco	414	Belén Brú Roig	471	Marta Gabriel Lop
358	Natalia Triguero Prim	415	Mónica Sabaté Amenós	472	Ana Fortuny Tasias
359	Olga Salas Torrents	416	Yolanda Triguero Prim	473	Maria Fortuny Tasias
360	Marta Artigau Cots	417	Noelia Llitrà Dalmau	474	Mª Victoria Fabregat Sevil
361	Mª Camino San Román Castanera	418	Beatriz Solé Artigau	475	Marta Piqué Chacón
362	Elisenda Segura Pérez	419	Nerea Combalia San Román	476	Mª Isabel Fortuny Miró
363	Josefina Valdósera Moreno	420	Alejandra Pastor Andreu	477	Mertixell Anglès Brú
364	Magda Martí Mercadé	421	Christine Vaucoucoult Esqué	478	Montserrat Anglès Brú
365	Mª Carmen Andrés Pueyo	422	Alba Colet Roselló	479	Montserrat Martí Rodríguez
366	Rosa Mª Torres Queraltó	423	Carlota Vallvé Banús	480	Montserrat Martorell Salort
367	Rosa Mª Matute Piñol	424	Helene Vaucoucoult Esqué	481	Silvia Miquel Muñoz
368	Mª Concepción Gosálvez Roca	425	Mª Camino Combalia San Román	482	Clara Tarradellas de Muller
369	Pilar Jané Vda. Mestres	426	Mª Victoria Esquerre Sanromà	483	Rocio Ramos de Muller
370	Guadalupe Queralt Domingo	427	Cecilia Julve Larrubia	484	Gemma Samper Virgili
371	Maria Solé Forné	428	Marta Huber Potau	485	Laia Sentís Virgili
372	Francisca Gras Vendrell	429	Laura Huber Potau	486	Mª Dolores de Muller y de Montemayor
373	Elena Rivas Lliteras	430	Emma Pra Blanco	487	Araceli Salvadó Carrasco
374	Teresa González Masdeu	431	Núria Prat Blanco	488	Montserrat Salvadó Carrasco
375	Vicenta Bartolí Merola	432	Anna del Fraile Marsal	489	Mª Claustré Costa Albiol
376	Ana Vives Sendra de Saez	433	Anna Vilà Tapias	490	Núria Caparrós Pons
377	Mª Teresa Moya Fortuny de Farré	434	Maria Adserias Escarré	491	Mariona Martí Represa
378	Natividad Ramírez Giménez	435	Ana Franco Martínez	492	Rosa Mª Pintado de Aizpuru
379	Mª Luisa Pastor Andreu	436	Montserrat Bella Boltó	493	Bárbara Pintado Duch
380	Mariona Aguilar Antón	437	Cristina Caelles Sevil	494	Mónica Benito Gázquez
381	Mª Teresa Combalia San Román	438	Mona Moncunill Sevil	495	Montserrat Adán Doménech
382	Mª Teresa Martorell Banús	439	Esther Andreu Sevil	496	Mª Montserrat Boada March
383	Mónica Julve Larrubia	440	Adela Rodríguez Tapias	497	Celia García Jané
384	Araceli Caelles Sevil	441	Teresa Esqué Englund	498	Soledad García Gorbeña
385	Ana Mª Salazar Echevarría	442	Sandra Simó Blanco	499	Carlota Sánchez Sanromà
386	Marta Serrano Coll	443	Aurelia Marsal Ricomà	500	Elisabeth Volta Vallvé
387	Núria Mercadé Casanova	444	Carlota Ferrández Mallafré	501	Mónica Orea Velasco
388	Ana Mª Bea Ribes	445	Begoña Ferrández Mallafré	502	Alba Calderón Marsal
389	Montserrat Cubeles Aznar	446	Mª Mercedes Tresserres Tapias	503	Julia Marsal Ricomà
390	Josefa Samper García	447	Montserrat Turrión Simó	504	Maria Combalia San Román
391	Francisca Adell Pérez	448	Mónica Huber Potau	505	Glòria Pino Roca
392	Isabel Moreno Lara	449	Cristina Solé Guillén	506	Anna Potau Bustamante
393	Ana Estopá Navalón	450	Verónica Tapias Zaragoza	507	Cristina San José Méndez
394	Mª Teresa Carcolé Vidal	451	Zoa Ferrández Sanromà	508	Vanessa San José Méndez
395	Maruja Ballarín Sarrablo	452	Ana Vallvé Fontana	509	Mª Cinta Güell Signes
396	Juana Villalobos Gragera	453	Inés Potau López	510	Anna Martí Represa
397	Anna Lladó Madico	454	Alejandra Vives Sanromà	511	Mª Amelia Sentís Masllorens
398	Pilar Cortés Palau	455	Iraida Belmonte Sevil	512	Gemma Mas Sotoca
399	Montserrat Sentís Tamburini	456	Carla Belmonte Sevil	513	Irene Potau López

514	Elena Gallego López	570	Juana Robert Cardona	626	Silvia Mª Sancho Roca
515	Eva Pijuan Robledo	571	Natalia Caballero Pavon	627	Carla Aymar Potau
516	Mª Belén Cabré Pérez	572	Elisabeth Castell Mallafré	628	Anna Mateu Morelló
517	Cristina Savin Vidal	573	Rosa Mª Torres Fernández	629	Núria Alfaro Mateu
518	Clara Savin Vidal	574	Maria Elias Riera	630	Clara Rubio Sanromà
519	Elena Ulloa Iglesias	575	Núria Pijuan Robledo	631	Bearitz de Castro Espejo
520	Sofia Vilá Pozo	576	Irene Pijuan Robledo	632	Esther Sentís Pijoan
521	Montserrat Solano Prats	577	Laura Gilisbars Pons	633	Filomena Sentís Masip
522	Mª Teresa Franquet Sugrañes	578	Margarita Garijo Sadurní	634	Mercedes Donoso Mézquida
523	Marta Ricomá Alió	579	Natividad Murtra Solé	635	Mª Dolors Mercadé Boquera
524	Miriam Ricomá Alió	580	Mª Carmen Domingo Belando	636	Mª Neus Llort Mercadé
525	Mª del Mar Roig Elias	581	Silvia Montalban Granero	637	Mª Pilar Llort Mercadé
526	Mª Cruz Goñi San Miguel	582	Ana Calvo Elias	638	Isabel Vallvé Domingo
527	Pilar Gascón Sotoca	583	Marta Perez Noguera	639	Alicia Vallvé Domingo
528	Montserrat Riba Garcés	584	Celia del Diego Thomás	640	Francisca Figueras Simó
529	Montserrat Garcés Altadill	585	Mª Rosa Carola Cosials	641	Marina Vives Blanco
530	Mercedes Dalmau Massó	586	Francisca Ayala Parejo	642	Mª del Pilar Solano Prats
531	Rocio Llitrà Dalmau	587	Mª Pilar Sarroca Mañé	643	Bearitz Solano Bilbao
532	Rosa Catalán Cazorla	588	Ana Mª Fabregat Sarroca	644	Montserrat Domingo Saigó
533	Almudena López Panisello	589	Mercedes Mañós Gonzalbo	645	Mercedes Dexeu Domingo
534	Mónica Busquets Martí	590	Antoni Caparrós García	646	Mª Teresa Chilliada Ronchera
535	Clàudia Teixell Aleu	591	Marta Callan Guim	647	Teresa Gené Escoda
536	Sandra Miquel Muñoz	592	Bárbara Guim Llovet	648	Rosa Bigorra Fernández
537	Rosana Combalía San Román	593	Mª Victória Guinart Mateu	649	Marta Hernández Anadón
538	Meritxell Borràs Bové	594	Cristina Montalban Fabra	650	Elisenda Morales Bigorra
539	Montserrat Pijuan Cascón	595	Pilar Gázquez Jurio	651	Mar Ulloa Iglesias
540	Marta Cascón Goñi	596	Concepción Fabra Lluch	652	Virginia Martí Llaurado
541	Mª Luisa Torres Sanz	597	Maria Jiménez López	653	Mª Dolors Comas Andreu
542	Teresa Fabregat Nuet	598	Cristina Casas Roca	654	Isabel Domingo Martí
543	Carmen Fabregat Nuet	599	Isabel Bacarizo Giménez	655	Júlia Solé Guillen
544	Miriam Fernández de Caleya Dalmau	600	Isabel Berrocal Amela	656	Alejandra Henere Salamero
545	Mª Francisca Dalmau Massó	601	Alegria Miró Berrocal	657	Raquel Maset Gaya
546	Magdalena Pons Solé	602	Ana Miró Berrocal	658	Mª Carme Panadés Ferrer
547	Mª Rosa Moncusí Ollé	603	Inmaculada Miró Berrocal	659	Ana Hernández Panadés
548	Mª Rosa Ciurana Moncusí	604	Maria Egoscozábal Solé	660	Leyre Ucha Alfaró
549	Rosa Picornell Ciurana	605	Maite Egoscozábal Solé	661	Eulalia Gené Fleix
550	Dolors Amell Pons	606	Ana Jané Oliván	662	Nuria Martí Nieto
551	Tatiana Belmonte Sevil	607	Elena Arqued Jané	663	Mª Cinta Andreu Faiges
552	Pepa Sentís Mariné	608	Blanca Jané Oliván	664	Glòria Rovira Martí
553	Adelaida Gómez de Iturriaga Espejo	609	Rocio Arqued Jané	665	Blanca Martí Garrido
554	Roser Costa Albiol	610	Esther Moreno Hill	666	Cristina Martí Sirvent
555	Núria Volta Vallvé	611	Isabel Pigem Ricart	667	Isabel Rovira Martí
556	Mª Teresa Rivelles Blanco	612	Júlia García Jané	668	Mª Merce Gené Sanahuja
557	Isabel Salvadó Padreny	613	Núria García Jané	669	Yolanda Casas Roca
558	Mª Luisa Izquierdo Nadal	614	Olga García Jané	670	Mercè Gea Sales
559	Sandra Lleixà Alegret	615	Florencia Penco Bermejo	671	Mónica Climent Pomes
560	Teresa Rimbaud Prat	616	Carme Tamburini Trallero	672	Ana Ondivilla Bozalongo
561	Cristina Juarro Prat	617	Josefa Figueras Trillas	673	Mª Joana Carrasco Forés
562	Paula Piera Salamero	618	Montserrat Dalmau Cortés	674	Teresa Brú Sales Vda. Rovira
563	Diana Piera Salamero	619	Montserrat Aleu Pérez-Gramunt	675	Mª Soledad Aparicio Palazuelos
564	Carla Henet Salamero	620	Mª Pilar Aleu de Grau	676	Mª Concepción Ibars Simó
565	Patricia Salamero Hostench	621	Mª del Mar Vives Segarra	677	Mª Claustré Arribas Ibars
566	Blanca Juan Bariach	622	Mª Carmen Vallvé Alvarez	678	Belén Ramos de Muller
567	Mª del Mar Basco Cuadrada	623	Eva Lourdes Vallvé Alvarez	679	Gloria Albacar Sancho
568	Ana Basco Cuadrada	624	Mª Antonia Ferrer Martínez	680	Ainara Múgica Ribas
569	Mª Teresa Gutierrez Carrera	625	Angela Mª Molina Pino	681	Carme Basora Canals

682	Laura Val Corominas	739	Arantxa Siendones Bordas	796	Ester Sanz Herraiz
683	Mercè Roldan Poy	740	Mª Carmen Alonso Fontbona	797	Ana Sancho Melendres
684	Esther Salvadó Roldan	741	Susana García Alonso	798	Ana Teresa Sanfiz Sancho
685	Sílvia Salvadó Roldan	742	Beatriz Fontenla Aguinaga	799	Agueda Marina Sanfiz Sancho
686	Ana Pallarés Coll	743	Juana Elena Fontenla Aguinaga	800	Marta Romeu Moreira
687	Mª Rosa Company Ventosa	744	Josefa Tosef Brú	801	Belen Noguera Mutlló
688	Rosa Frisach Domadel	745	Marta González Garcés	802	Isabel Bueno Cano
689	Elodíia García Frisach	746	Assumpta González Garcés	803	Josefa Jiménez Giraldez
690	Eliabeth Aranda Núñez	747	Elisenda Joglar Huber	804	Consol Güell Querol
691	Ana L Bozalongo Antoñazas	748	Maria Joglar Huber	805	Mª Cristina Pons Güell
692	Alejandra Vallvé Banús	749	Covadonga Joglar Huber	806	Ruth Pons Romeu
693	Silvia Peña Güell	750	Irene Huber Company	807	Marta Bonillo Segalà
694	Judith San José Mendez	751	Mª Angeles Aguilar Ferriz	808	Aida Bonillo Segalà
695	Montserrat Nieto Roldan	752	Mª Mercé Martorell Comas	809	Dolors Andreu Prats
696	Ana Borrull Riera	753	Clara Matas Roselló	810	Mariona Brull Andreu
697	Maria Llobera Calaf	754	Andrea Englad Roselló	811	Carla Helena Bria Montcusí
698	Montserrat Mallafré Gázquez	755	Meredes García Forcada	812	Mireia García Bernaus
699	Pilar Cusido Miró	756	Begoña Parra García	813	Eugenia Aymat Castresana
700	Ana Castell Mallafré	757	Mª Teresa Fernández Leal	814	Dolors Diaz Muniz
701	Amalia Palau Gual	758	Agustina Granadero Monjo	815	Cinta Gavaldà Seriol
702	Puri Gervas García	759	Mª Dolores Bosch Gutiérrez	816	Inma Gavaldà Seriol
703	Henar Vendrell Gervas	760	Júlia Abat Barberá	817	Isabel Soriano Perea
704	Mª Cristina Barrera Aluja	761	Maria Doménech Mezquida	818	Paula Baena Zarate
705	Marta Balaña Lucena	762	Mª Dolores Zaforas Vda. Castellà	819	Maria Boada Gea
706	Mª Pilar Zarate Sánchez	763	Andrea Losada Castellà	820	Mª Dolors Torres Eguiluz
707	Ariadna Arola Brunet	764	Patricia Murphy Prat	821	Mª Neus Torres Eguiluz
708	Alejandra Arola Brunet	765	Araceli Anadon Esquierzo	822	Laura Sales Palomino
709	Alicia Benítez Gispert	766	Anna Pedraza Vidal	823	Maria Mullerat Pigem
710	Mercedes Dalmau Cortes	767	Carla Jané Oliván	824	Núria Domingo de Mullerat
711	Marta Dalmau Roig	768	Marisé Odena Rosell	825	Roser Peiró de Mullerat
712	Anna Riola Colet	769	Marina Vallvé Odéna	826	Sílvia Fuster Mateu
713	Aleyda Carrillo Olivé	770	Marta Vallvé Odéna	827	Anna Labata Marco
714	Milagros Pérez Benito	771	Carmen Ochoa Calvo	828	Haydee Valdívieso Espinosa
715	Mª Victoria Grau-Alepérez-Gramunt	772	Gabriela Vallvé Ochoa	829	Rosa Mª Batet Alonso
716	Blanca Escallar González	773	Mª Teresa Martí Estrada	830	Inmaculada Ribalt Muñoz
717	Núria Escallar González	774	Josefina Navarrete Castellví	831	Mª Josefa León Rebollo
718	Núria Valldosera Escallar	775	Ana Mª Ramos Gómez	832	Dolores Miquel Serrano
719	Carlota Lozano Alsina	776	Mª Dolores Delclós Teixidó	833	Rafaela Roman Marín
720	Mª Mercedes Saiz Murillo	777	Ana Cristina Campón Ferreras	834	Mónica Tarragon Peralta
721	Ingrid Alvarez Montalbo	778	Mª Luisa Sanz Herraiz	835	Mª Carme Mir Felip
722	Miriam Alvarez Montalbo	779	Cristina Peña Güell	836	Mª Dolores Sans Vidal
723	Laura Pons Estradé	780	Josefa Fabregat Nuet	837	Purificación López Segura
724	Alba Boronat Pons	781	Alexandra Micó Albarracín	838	Maria Ferrando Babot
725	Mª del Mar Pons Estradé	782	Anna Micó Albarracín	839	Miriam Salvadó Agustín
726	Sonia Boronat Pons	783	Anna Carme Albarracín García	840	Julia Robledo Carrió
727	Iris Pons Romeu	784	Mª Angeles López Domínguez	841	Elisabeth Arribas Ibars
728	Marta Escallar González	785	Antonia Gómez Botella	842	Emma Tórralo Avila
729	Marta Grau Carrasco	786	Anna Vives Blanco	843	Mª Isabel Martínez Blanco
730	Sonia Grau Carrasco	787	Blanca Ondiviela Bozalongo	844	Sonia González Ollé
731	Núria Rubio Gómez	788	Gabriela de Castro Espejo	845	Pilar Ortiz de Paz
732	Pilar Icart Perelló	789	Mercé Marín Ferrer	846	Laura López Vendrell
733	Joana Serra Virgili	790	Mª Dolores Duch Bové	847	Paula Cristobal Sanz (A)
734	Gemma Brunet Las	791	Maria Pluvinet Duch	848	Trini Pérez Yeste
735	Andrea Jordà Martínez	792	Josefa Lerin Abellà	849	Ana Ardanuy Fortuny
736	Sonia Mestre Martínez	793	Mª Antonia Morros Lucas	850	Araceli Gómez López
737	Mª Dolores Signes Ruiz	794	Juana García Sánchez	851	Mª Inmaculada Vendrell Blanco
738	Lourdes García Amate	795	Rosa Carme Segalà Capdevila	852	Mª Isabel Bravo Pérez

853	Mª Carmen Ollé Trias	911	Marina Buera Potau	969	Núria Ballart Alujas
854	Mª Carmen Duch Torrelles	912	Maria Balaná Lucena	970	Ignacia Alujas Golarons
855	Mª del Mar Riola Bardaji	913	Yaiza de la Cruz Morán (A)	971	Laura Guinovart Castan
856	Marina Llorach Salvadó	914	Inmaculada Alvarez Martinez	972	Ana Gutiérrez Abad
857	Patrícia Escarre Nin	915	Teresa Blasco Viñes	973	Carlota Fortuny Ardanuy (A)
858	Anna Baviéra Calero	916	Mª Carmen Olivera Martínez	974	Maria Ribé Rufa
859	Júlia Mullerat Domingo (A)	917	Josefa Martínez Martínez	975	Anna Valldosera Escallar
860	Clàudia Mullerat Domingo (A)	918	Rosa Mª Almagro Roselló	976	Núria Flavià Gayà
861	Mª Rosa Casellas Andreu	919	Núria Espinet Degracia	977	Montserrat Pomerol Sanchez
862	Glòria Domènec Virgili	920	Laura Ventosa Andreu	978	Inma Figuerola Martorell
863	Anna Mª Pons Estradé	921	Inmaculada Llauradó Grau	979	Clàudia Climent Figuerola
864	Teresa Aguinaga Fernández	922	Pilar Eloisa Vives Turegano (A)	980	Elia Climent Figuerola
865	Marina Aznar Sanchis	923	Manoli Jiménez Guerra	981	Nefertari Picó Plaja (A)
866	Núria Giralt Miquel	924	Esther Socias Balada	982	Ana Montserrat Boronat Sánchez
867	Paula Calderón Satué	925	Mireia Ventura Ripoll	983	Mª Pau Galera Hernandez
868	Cristina Muñiz Melich	926	Concepción Olivera Martínez	984	Montserrat Hernandez Guasch
869	Gemma Alvaro Polo	927	Clara Pons Estradé (A)	985	Marina López de Manuel (A)
870	Cynthia Queralt Alvaro (A)	928	Isabel López Oliva	986	Mireia de Manuel Pradas
871	Alicia Batlle Carbó	929	Clàudia Ibarz Gasull (A)	987	Mercè Pradas Cortina
872	Ana Mª Fontanals Bonet	930	Montserrat Aleu Calvet	988	Carlota Bozalongo Rion
873	Ines Calderón Satué (A)	931	Mª Mar Fernández de Caleya Dalmau	989	Sonia Bozalongo Rion
874	Natalia Artero Boronat	932	Ana Gutierrez Fernández de Calella	990	Loli Rion Morató
875	Maria Sabaté Sabaté	933	Maria Espejo Liso	991	Carmen Aguirre Parra
876	Mª Pilar Bote Vidal	934	Olga Montagut Galimany	992	Dolores Almazán Ruiz
877	Vanessa Tierraseca Matute	935	Maria Bunada Roca	993	Mª Carmen Almazán Ruiz
878	Rosa Mª Tierraseca Matute	936	Mª Victoria Arbeloa Rigau	994	Mª Dolores Blanco Almazán
879	Mª Pilar Peña Lafuente	937	Ana García Anguela	995	Clara Adserias Hernandez (A)
880	Paula Fortuny Ardanuy (A)	938	Marta Ribas Sánchez (A)	996	Sílvia Adserias Hernández (A)
881	Mª Cinta Itarte Rabadà	939	Mª Carmen Mendez Moreno	997	Patricia Segarra Riola
882	Gemma Marchena Angos	940	Sónia Alvarez Borras	998	Conchita Adsera Pardinas
883	Mireia Marchena Angos	941	Pepita Sugrafies Aleu	999	Mª Antonia Solé Colom
884	Joana Angos Mirantes	942	Ana de la Guerra Palacios	1000	Dolores Cabanero Albadalejo
885	Esperanza Porqueras Queralt	943	Maria Sevil de Llobet (A)	1001	Marta Riera Borrull
886	Irene Oliveira Capa	944	Núria Mullerat Domingo	1002	Laia Bilbao Nadal (A)
887	Josefa Capa Balfegó	945	Montserrat Ribas Montilla	1003	Mª José Heras Tuset
888	Teresa Leiva Villalba	946	Francisca Calbet Solano	1004	Martina Labata Ferrandiz (A)
889	Esther Ventura Dalmau	947	Berta Riquelme Dalmau (A)	1005	Ana Urzaiz López
890	Josefa Girona Gil	948	Ana Riquelme Dalmau (A)	1006	Belén Fernandez de Caleya Ramiro (A)
891	Andrea Fernández Soto	949	Mª Dolors Cirugeda Ferraté	1007	Julia Adserà Flavà (A)
892	Aida Brafia Picó (A)	950	Rosa Ibars Simó	1008	Gracia Alvarez Murillo
893	Natalia Lacasa Vidal	951	Mª Pilar Pera Bajo	1009	Mª Gracia Murillo Rodriguez
894	Elvira Ballester Garris	952	Mercedes Torrents Antón	1010	Dolores Mª Tierraseca Matute (A)
895	Ana Pérez Romero	953	Laia Baranera Pinilla (A)	1011	Glòria Tost Mallafré
896	Maria Murguía Benítez	954	Andrea Guasch Pinilla (A)	1012	Roser Mestre Cervero
897	Yasmine Sole Carolá	955	Natalia Dalmau Roca (A)	1013	Josefina Badia Oller
898	Diana Sole Carolá	956	Carmen Vargas Zafra	1014	Patricia Musolas Farrell
899	Núria Borrull Riera	957	Brigitte Urzaiz Palau	1015	Esther Musolas Farrell
900	Silvia Borrull Riera	958	Mª Pilar Borras Marco	1016	Mª Angeles Anguera Grau
901	Loli González Félix	959	Violant Andreu Salla (A)	1017	Anna Serra Gabriel (A)
902	Clàudia Segarra González	960	Anna Mª Bayerri Margalef	1018	Angelines Diñeiro Iglesias
903	Ana Mª Terceño Gómez	961	Marta Vidal Jorda	1019	Paula Lozano Alsina
904	Beni Baviéra Calero	962	Ana Tous Aymat (A)	1020	Cristina Aguiló Calaf
905	Mª Carmen Franqueza Roca	963	Magda Mestre Castells	1021	Esther Plana Montserrat
906	Emilia Preciado Maydeu	964	Clara Medina Valles	1022	Montserrat Simó Rovira
907	Mª Luz del Amo Clari	965	Clara Mullerat Peiró (A)	1023	Anna Culubret Gavaldà
908	Francisca Josefa March Roca	966	Judith Queralt Solé (A)	1024	Clàudia Prat Ribé
909	Teresa Llurba Cunillera	967	Anabel Hernández Anadón	1025	Rosa Mª Andreu Sabadell
910	Marta Buera Potau	968	Ariadna Lucena Vargas (A)	1026	Elena Torras Marsal (A)

1027	Raquel Vidal López	1085	M ^a Dolors Forcadell Masdeu (A)	1143	Elvira Ferrando Gomez
1028	Ingrid Vidal López	1086	Maria Lorenzo Sanchez	1144	Helena Engracia de Lamoga Garcia-Morato
1029	Aurelia Delgado Gómez	1087	Vinyet Salvado Ruiz (A)	1145	Ana Gonzalez Morales
1030	Pascuala Falco Hornos	1088	Elisabeth Flores Calvet (A)	1146	Luisa Jorge Pizarro (A)
1031	Marta Castaño Vargas (A)	1089	Natalia Iriso de Mullerat	1147	Meritxell Alvarez Bayerri (A)
1032	Clàudia Alvarez Florez	1090	Alicia Mullerat Iriso	1148	Jennifer Cubelles Garcia (A)
1033	Rosa Franquet Roig	1091	Mariona Mullerat Peiro (A)	1149	Irene Fernandez de Caleya Miquel
1034	Leyre Rovirosa Rodriguez	1092	Quica Gay Sorribes (A)	1150	Paula Fernandez de Caleya Miquel (A)
1035	Elena Mas Salguero	1093	Alexandra Santamaría Gay	1151	Alba Piñol Moreno (A)
1036	Angels Creus Tuebols	1094	Adriana Santamaría Gay (A)	1152	Judith Garcia Muñoz (A)
1037	Maria Potau Mas	1095	Georgina Prat Marrase (A)	1153	Mariona Guasch Camacho
1038	Elia Figuera Pamies	1096	Patricia de la Paz Marsal	1154	Inés Lecuona Musolas (A)
1039	Maria Gimenez Llitrá (A)	1097	Carme Tous Aymat	1155	Esther Juncosa, Vda. Musolas
1040	Claudia Rom Caelles (A)	1098	Judith Heras Tuset	1156	Ada Fernández Valdivieso
1041	Antonia León Martínez	1099	M ^a Teresa Romeu Alvarez	1157	Teresa Pego Gallego (A)
1042	Helena Remy Panades	1100	Ruth Corominas Creus	1158	Elena Xart Montafies (A)
1043	Clara Mohedano Ariño	1101	Ana M ^a Mota Jimenez	1159	Núria Pérez Martí (A)
1044	Josefa Mohedano Amigo	1102	Anabel Torrado Mota (A)	1160	Helena López Iniesta
1045	M ^a Carme Baigut Solé	1103	Beatriz Lopez Iparraguirre	1161	Núria Benedicto Ferrer (A)
1046	M ^a Teresa Carnic Horta	1104	Cristina Ballart Alujas	1162	M. Rosa Rebull Plà (A)
1047	Berta Coll Cabrera (A)	1105	Blanca Garcia Ribes	1163	Lúcia Parisi Ferrandiz (A)
1048	Antonieta Rovira Porqueras	1106	Rosario España Gordillo	1164	Inés Ferrandiz Rabal (A)
1049	Blanca Ribé Rufa	1107	Eva Cucharetero España (A)	1165	Paula González Ferrandiz
1050	M ^a Montserrat Rufa Gracia	1108	Elisabet Cucharetero España (A)	1166	Maite Mullerat Peiró (A)
1051	Elena Aguilar Yxart	1109	Mireia Satué Socias (A)	1167	Megan McLaughlin de Mullerat
1052	Montse Martí Estrada	1110	Mariona Arandes Busquets	1168	Claudia Sentís Esteban (A)
1053	Tere Allue Torra	1111	Carol Arandes Busquets	1169	Aina Sentís Esteban (A)
1054	Cloe Labata Ferrandiz (A)	1112	M ^a Dolors Masdeu Almenara (A)	1170	M ^a Victoria Forns Fernández
1055	Natalia Piñol Suarez (A)	1113	Marina Martí Triquell	1171	Alba Gómez Forns (A)
1056	M ^a Merce López Vendrell (A)	1114	Lucía Gallego Bosch	1172	Maribel Rubio Diaz
1057	Alejandra Palmira Hernandez Pastor (A)	1115	Josefa Torres Martinez	1173	Georgina Garcia Rubio (A)
1058	Emma Stephenson Pastor (A)	1116	Mariangeles Acebes Gonzalez	1174	Montserrat Sanromà Pros
1059	Lucia Satué Mas (A)	1117	Maria Bella Ventosa (A)	1175	Ariadna Escatllar Suárez (A)
1060	Dolors Martí Seró (A)	1118	M ^a dels Angels Grau Bella	1176	M ^a Angeles Guerrero Pulido
1061	Laura Mallafre Gázquez (A)	1119	Claudia Peyra Grau	1177	Alexia Martinez Sevilla
1062	Irene Perez Passiti	1120	Nuria Alegre Franco	1178	M ^a Carmen Avellá Shaw
1063	Susana Gonzalez Tost	1121	Laura Pardell Dominguez (A)	1179	Lidia Villa Sánchez (A)
1064	M ^a Asuncion Tost Ortiz	1122	Lidia Pardell Dominguez (A)	1180	Esperanza Villa Sánchez
1065	Mariona Baranda Gonzalez (A)	1123	Lidia Serra Gabriel	1181	Anna-Yangyi Vilà Morales (A)
1066	Mercedes Murillo Rodriguez	1124	Maria Fernandez Franco	1182	Maite Folch Gavaldá
1067	Yolanda Alabart Segura	1125	M ^a Montserrat Garcia Roca	1183	Maite Garcia Casañ (A)
1068	M. De las Nieves Alabart Segura	1126	Anna Tarrago Garcia	1184	Montserrat Buter Juncosa
1069	Alba Lopez Felix	1127	Esther Pere Mas (A)	1185	Teresa Navarro Hernández
1070	Isidora Cisneros Mojío	1128	Concepción Medina Bermejo (A)	1186	Júlia Garcia Vela
1071	Julia Caparros Cisneros	1129	Laia Batlle Cardó (A)	1187	Pilar Sabaté García
1072	Rosa M ^a Garcia Martinez	1130	Nuria Martinez Grau (A)	1188	M ^a del Mar Peláez Gaset
1073	M ^a Antonia Rodriguez Vallejo	1131	Julia Grau Tresserres	1189	M ^a Dolors Llaveria Miró (A)
1074	Ramona Gimenez Martinez	1132	Maite Parrilla Vidal (A)	1190	Carmen Nieves Fernaud Vela (A)
1075	Josefina Andreu Rodriguez	1133	Irene Roca Reixach (A)	1191	Paula Seró Huber (A)
1076	Mertixell Jaquel Blasco	1134	Marina Guasch Pinilla (A)	1192	Susana Mullerat Iriso (A)
1077	Filomena Rodriguez Vallejo	1135	Laia Musté Beltri (A)	1193	Begoña Lecuona Musolas (A)
1078	Irene Clara Guerrero Ramos	1136	Alba Musté Beltri (A)	1194	Gloria Mila Roca
1079	Belen Villares Ferrandiz (A)	1137	Mariona Musté Salvado	1195	Emma Alfaro Franqueza (A)
1080	Alexia Palau de Ribes Espejo (A)	1138	Maria Busquets Pluvinet	1196	Carmen Jimenez Hurtado (A)
1081	Aina Baranera Pinilla	1139	Mercedes Muñoz Flores	1197	Isabel Giró Lascano
1082	Alisa Gil Queralt (A)	1140	Joana Serret Sanahuja	1198	Alexandra Rion Marques (A)
1083	Montserrat Llurba Borrull	1141	Elvira Sanahuja Rosell	1199	Dolors Segura Bisbal (A)
1084	Sofia Salvat Argany	1142	M.Carme Vernet Bargallo	1200	M ^a Dolores Garabatos Bosch (A)

- 1201 Cecilia Garabatos Bosch (A)
 1202 Elena Ventosa Andreu
 1203 Mireia Perez Mallen
 1204 Rosa Mª Rey Polo
 1205 Mariona Flores Sanchez (A)
 1206 Laura Giralt Folch (A)
 1207 Alba Carcelle Herrera (A)
 1208 Clàudia Marsal Escudé (A)
 1209 Angela Torras Marsal (A)
 1210 Clara Puigbo Marsal (A)
 1211 Rita Serra Marsal (A)
 1212 Carla Lozano del Fraile (A)
 1213 Ana Pérez Ferret (A)
 1214 Berta Samper Pérez
 1215 Ariadna Gallego Serra (A)
 1216 Maria Isabel Da Conceição Coelho
 1217 Marta Mendoza Fortuny (A)
 1218 Maria Teresa Miquel Miguez
 1219 Montserrat Molins García (A)
 1220 Valentina Diaz Rubio (A)
 1221 Joana Colet Rabassa
 1222 Ivet Roch Colet (A)
 1223 Dolores Farriol Batalla
 1224 Cayetana Hernández Pastor (A)
 1225 Susana Fernández García
 1226 Ana Nonell Fernández (A)
 1227 Lluïsa Serres Cirujeda
 1228 Sara Tomàs Serres (A)

Altres

- 1229 Berta Cerezo Huber
 1230 Clàudia Castanera Micó
 1231 Anna Colomines Montfort
 1232 Patricia Martí Asenjo
 1233 María de los Santos Torrecillas (A)
 1234 Anna Maria Tarafa Camps
 1235 Laia Falcó Marrasé (A)
 1236 Laura Ortíz Lima (A)
 1237 Sofia Llanos Gasulla
 1238 Clara Adserias
 1239 Montserrat Briansó Folgado
 1240 Marina Vendrell Briansó (A)
 1241 Neus Vendrell Briansó
 1242 Núria Vendrell Briansó
 1243 Montserrat Piqué Vda. Boronat
 1244 M. Creu Gómez Romero
 1245 Laura Sastre Nuñez (A)
 1246 Aurora de la Torre Trillo-Figueroa

El respecte a l'entorn,
a les persones,
als nostres costums,
a la tradició.

Per a nosaltres, és una prioritat.

Vivim la Setmana Santa

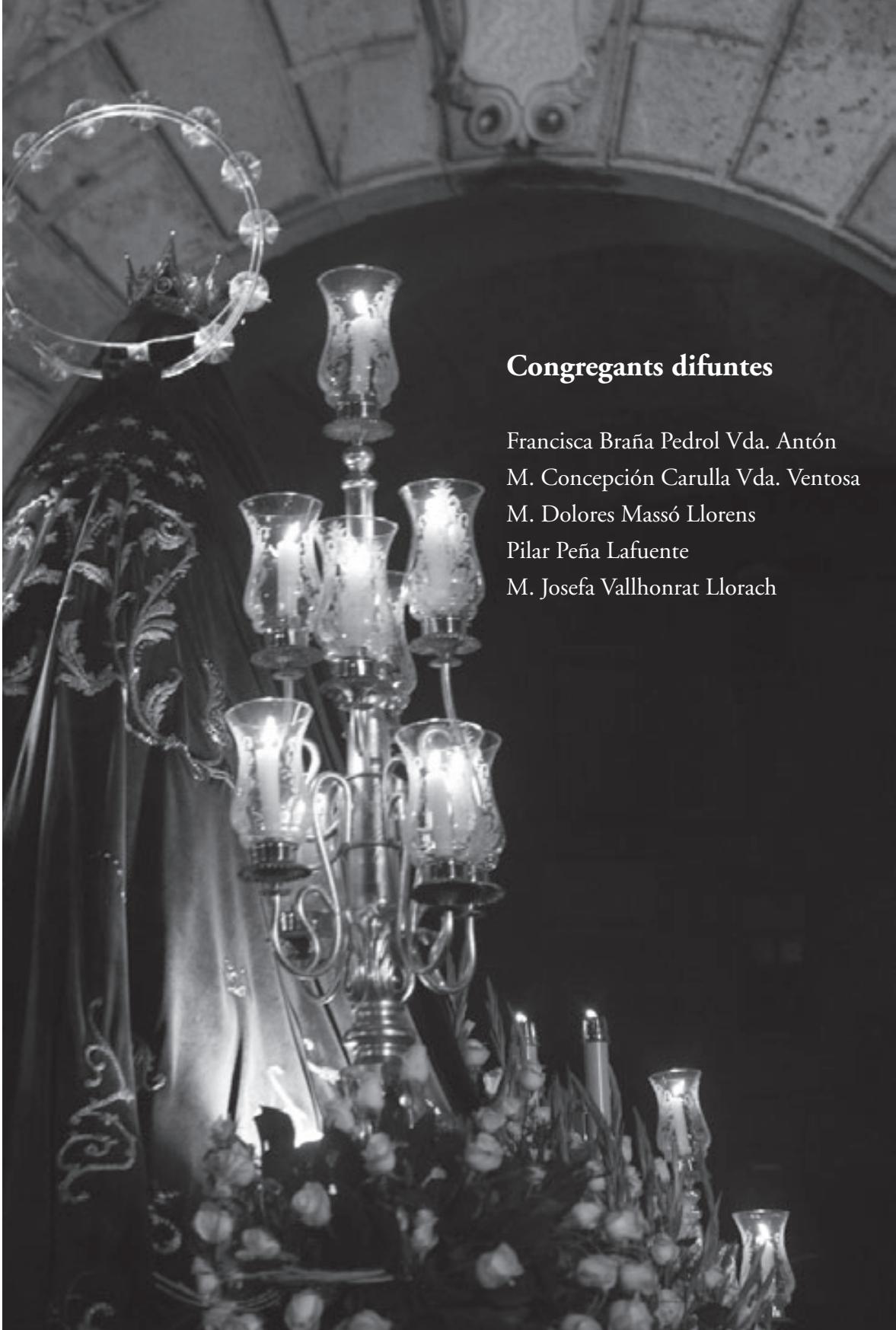
www.dow.com

Informe Públic de Tarragona
<http://www.dow.com/publicreport/2004/local/taragona/index.htm>

Millorar la vida
dia a dia.

©2004 registrada - The Dow Chemical Company

Congregants difuntes

Francisca Braña Pedrol Vda. Antón
M. Concepción Carulla Vda. Ventosa
M. Dolores Massó Llorens
Pilar Peña Lafuente
M. Josefa Vallhonrat Llorach

LPG

BÒTOX

DEPILACIÓ LÀSSER

ELIMINACIÓ VARIUS

Φ
CLÍNICA
INFINIA
MEDICINA ESTÉTICA

CARBOXITERÀPIA

MESOTERÀPIA

RADIOFREQÜÈNCIA

NUTRICIÓ I DIETES

Ara és el teu moment

Av. Ramon i Cajal, 25, 2-2 • 43001 • Tarragona • Tel 977 222242 • www.clinicainfinia.com

El Cafetal

*Cafés, Tés & Chocolates
Bizcochos, Muffins & Cookies Caseros
Fiestas de Cumpleaños*

Av. Estanislao Figueres 34 - 43002 Tarragona
Tel. 977 223 081 - tvlcis.elcafetal@gmail.com

facebook.com/TVLCIS-el-cafetal

C/ Sant Llorenç, 15. Casc Antic Tarragona. Tel. / Fax 977 22 83 00

Oktolserv

PERRUQUERS HOME · DONA

977-21 74 02

C/ Reding 15,
43001 Tarragona

Att LABORAL

ASSESSORIA TÈCNICA TARRAGONA LABORAL SL

Av. Marquès de Montoliu, xamfrà Mossèn S. Ritort i Faus, 27 · 43002 Tarragona

Tel. 977 222 999 · Fax 977 214 196

SERRALLERIA CASELLAS, S.L.

metallisteria d'alumini - serralleria

Ctra. Lleida, PK 1'300 - MAS POU BORONAT
TEL. 977 24 04 71 - FAX 977 25 49 69 - 43007 TARRAGONA

Restaurant

*Ca
l'
òscar*

Pl. del Rei, 4 · Tel. 977 224 579 · 43003 Tarragona

Baqueira Beret - Tel. 973 64 43 50 - Fax 973 64 60 08
25598 SALARDÚ (LLEIDA)

CANSALADERIES

Plaça de la Font, 5
La Bocacalle, 2
43003 TARRAGONA
Tel. 977 23 42 03

La Tagliatella
TRASTEVERE il Pastificio

Major, 4
Tel. 977 23 22 98
TARRAGONA

òptica Fullana

Rambla Nova, 88 • Tel. 977 234 251 • info@opticafullana.com • 43001 TARRAGONA

Escola oficial
reconeguda pel Ministeri
(BOE 13/5/7)
Centre Autoritzat
de Grau Professional
de Dansa per la
Generalitat de Catalunya

Passatge Cobos, 5
(al costat del Mercat)
43001 TARRAGONA
Tel. 977 21 86 26
Mòbil 630 931 793

T G
TECNOLOGIA I GESTIÓ INFORMÀTICA

distribuidor autorizado

CORUS
ECO PRO

EPSON
SERVEI TÈCNIC
OFICIAL

Av. Francesc Macià, 8D
Tels. 977 235 611
977 235 605
Fax 977 212 512
43005 TARRAGONA
E-mail: tgi@readyssoft.es
E-mail: tgi@tginformatica.com

 HOTEL
Cosmos

Estanislao Figueras, 57
43002 TARRAGONA
Tel. 977 24 39 87
977 21 64 85
Fax. 977 24 89 33

www.hotelcosmostarragona.com
e-mail: info@hotelcosmostarragona.com

J. Jordà
CONFORT I DESCANS

Av. Catalunya, 22 C
Porxos (Cronista Sessè)
43002 TARRAGONA

Telefon 977 22 76 15
Fax 977 22 83 16

FINQUES MARTORELL

M. Mercè Martorell i Comas

Venda i lloguer de pisos, apartaments i xalets
Venda i lloguer de locals comercials
Valoracions Immobiliaries
Peritatges Judicials

Rambla Nova, núm. 41, 2n 2a
43003 TARRAGONA
Tel. 977 245 272
Fax 977 245 547

Reial, 34 - Tel. 977 21 16 26
Pol. Francolí, pl. 26
Tel. 977 54 96 26 - Fax 977 23 70 05
43004 TARRAGONA

Ctra. N-340 km. 1.189
Tel. 977 66 15 16 - Fax 977 66 71 76
43700 EL VENDRELL

Av. de Jesús, s/n
Tel. 977 50 09 86 - Fax 977 50 46 51
43500 TORTOSA

GARATGE CONTINENTAL

PÀRQUING

Prat de la Riba, 10 i 12
43001 TARRAGONA

Tel. 977 21 17 26

Fruites i Verdures

MAR

Arc de sant Bernat, 2
43003 TARRAGONA

Tel. 977 23 90 23

Leman

CAFETERIA - PASTISSERIA

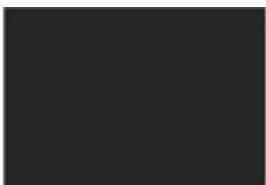
Rambla Nova, 27 - 43003 TARRAGONA
Tels. **977 23 42 33 / 977 23 79 18**

Successors de J. Moncunill

Fundat l'any 1939

Instal·lacions d'Aigua, Llum i Gas

Rambla Vella, 47-49 - 43003 TARRAGONA - Tel. 977 23 34 03

Zaida
JOIERS

Pau Casals, 6 · Tel. 93 414 22 96 · 08021 Barcelona
Monterols, 36 · Tel. 977 34 28 30 · 43201 Reus
Rambla Nova, 35 · Tel. 977 23 69 30 · 43003 Tarragona

Auto-Escola

Tots els carnets

Sant Antoni M. Claret, 1

Tel. 977 218 900

43002 TARRAGONA

Europa

Perfil

Peluqueria · Salón de Belleza

Reding, 16 bajos - Tel. 977 24 09 73 - Tarragona

J. PROS
floristes

Rambla Nova, 102
Tel. 977 21 56 13

Sant Agustí, 1
Tel. 977 23 44 20
TARRAGONA

CARMEN CALVO

Plaça Verdaguer, 4 - 43003 TARRAGONA - Tel. **977 23 77 26**

**CARNS, EMBOTITS, FORMATGES I UNA
GRAN VARIETAT DE PRODUCTES GOURMET**

APARCAMENT DAVANT LA BOTIGA

Polígon Francolí, Parc. 26, nau 2 - 43006 TARRAGONA - Tel. 977 553 827 - www.colet.es

minimum les mitges

Governador González, 16
43001 TARRAGONA

Unió, 11
43001 TARRAGONA

Barreres, 4-6
43201 REUS

Pastisseria Rabasó

Carrer Merceria, 25 - 43003 TARRAGONA - Tel. 977 236 676

Riera Miró, 80 · 43212 Reus (Tarragona)
Tel. 620 318 568 · atelierlafuente@tinet.cat

JESUS CALDERON . JOIER

August, 5
43003 TARRAGONA

Tel. 977 23 47 17

PIZZERIA TRATTORIA
BRASERIA

Carrer Ferrers, 20
43003 TARRAGONA

Tel. 977 23 56 31

LA CUCA FERA
RESTAURANT

CUINA MEDITERRÀNIA

Plaça Santiago Rusiñol, 5
43003 TARRAGONA
Tel. 977 24 20 07

LA CUCA FERA

Mas Roselló restaurant

Passeig Marítim Rafel de Casanova, 23 - TARRAGONA - Tel. 977 24 18 28 Fax 977 21 97 52

La Caleta Restaurant

Passeig Marítim Rafel de Casanova, 24 - TARRAGONA
Tel. 977 23 40 40

QUICK
SEC

TARRACO Tintoreria

Baixada Misericòrdia, 6
43003 TARRAGONA

Tel. 977 23 85 51

ARTS GRÀFIQUES
INFORMÀTICA I PAPERERIA

Serveis gràfics des de 1864

Pd. Ind. Francoll, parc. 15 • 43006 TARRAGONA
Tel. 977 54 28 70 - Fax 977 54 32 66

Vallvé Seguros

des de 1912

Rambla Nova, 109
43001 TARRAGONA

Tels. 977 21 97 00
977 21 97 57
977 21 97 67

Artesanía en flors
naturals i artificials
per Casaments
Comunions, Batejos
i altres

Magda

Monestir de Poblet, 31 (xalet)
43002 TARRAGONA
Tel. 977 22 28 97
Mòbil 629 786 242

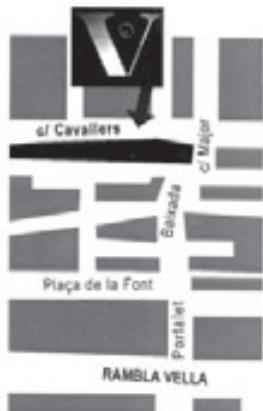
Calvo b.p.a., s.l.®

**Bombes submergibles · Complements per piscina
Lloguer i venda: Grups electrògens, Motosoldadors,
Bombes per obres · Plaques solars**

Av. Tarragona, 11 Bis · 43760 El Morell · e-mail: calvo_bpa@infonegocio.com
Tel. 977 840 801 · fax 977 840 612

DEGVSTA

restaurant

www.degvsta.com
degvsta@degvsta.com

c/ Cavallers , 6
43003 Tarragona
t. 977 25 24 28
f. 977 22 44 51

Congregació de Senyores
de la Mare de Déu de la Soledat

Nom: _____

Cognoms: _____

Adreça _____

Codi Postal _____ Municipi _____

Telèfon _____ Data de naixement _____

Quota anual congregant i aspirant: 16,00 euros.

BUTLLETA DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Benvolgut/da senyor/a, us prego que carregueu al meu compte corrent/llibreta d'estalvis, fins a nou avís els rebuts que li presenti la Congregació de Senyores de la Mare de Déu de la Soledat a nom de:

_____ en concepte de quota anual.

Titular del compte _____

Codi compte

signatura del titular _____

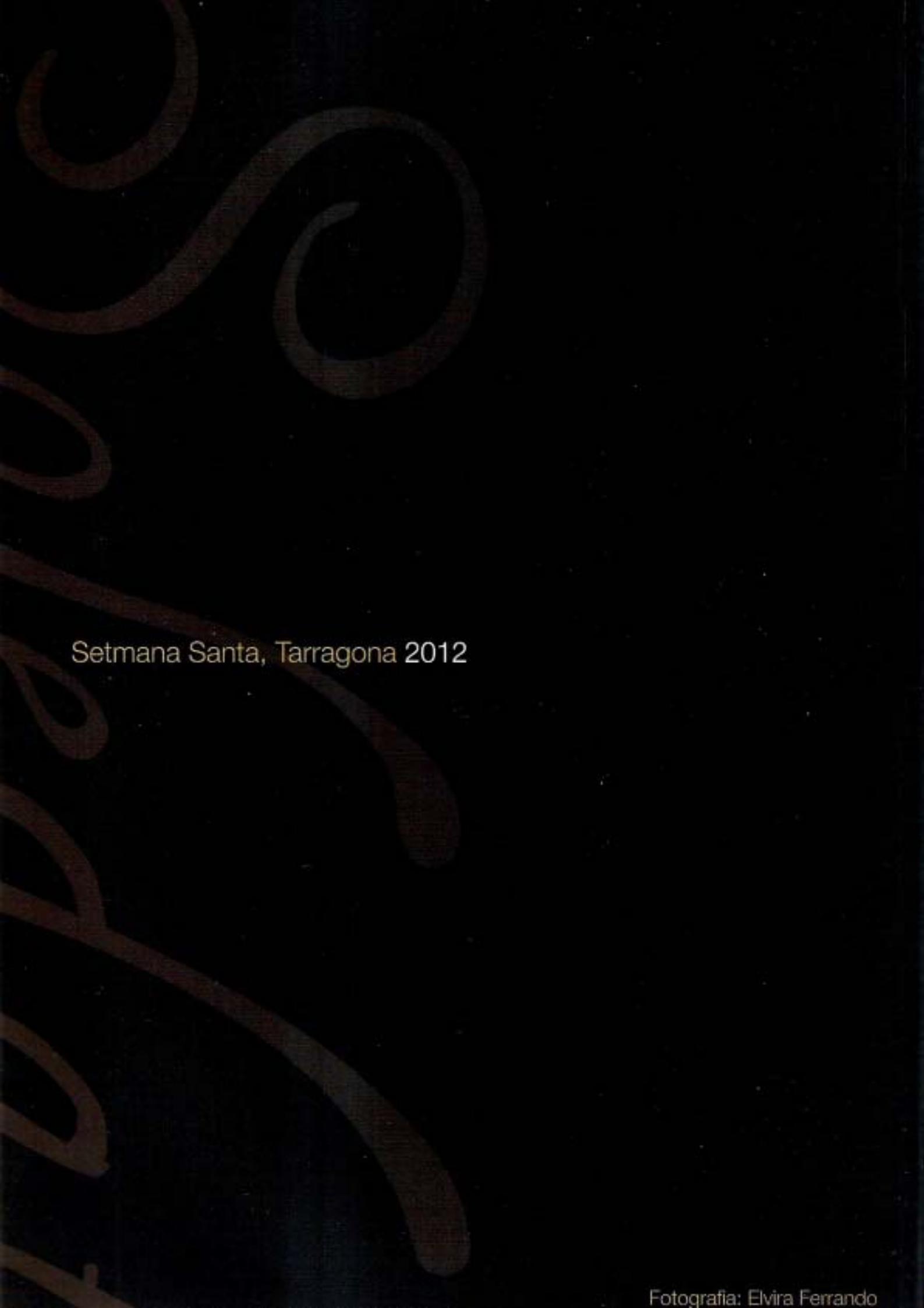

La Congregació de Senyores de la Mare de Déu de la Soledat

Agraeix

a totes les persones, entitats, empreses i comerços
que han fet possible aquesta publicació.

Setmana Santa, Tarragona 2012